

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

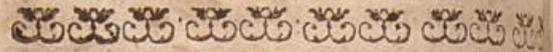
**Verus Ecclesiasticus Vocationem suam cognoscendi
Avidus, Eidemqve Correspondendi Studiosus**

Mansi, Giuseppe

Francofurti ad Mœnum, 1693

Veri Ecclesiastici Liber Tertius

urn:nbn:de:hbz:466:1-38106

VERI
ECCLESIASTIC
LIBRI TERTII

Caput Primum.

*De docentur errorem suum Ecclesiastici
li, qui per ambitionem querunt pro-
mationes.*

IN tanta sunt apud Deum disgratia
bitiosi, tam ipsi odiosi sunt, ut publi-
verbisque clarissimis protestatus sit.
los in sua Ecclesia nonne patiaut sustine-
*Non habitabit in medio domus mea, qui
superbiam: Ps. 100. v. 7.* Idque ex summo
tionis momento: cum enim ambitio Par-
fo cœlesti ansam quodammodo querula
induxerit, dum ipsum tertia parte Angelorum
depopulata est, qui omnes deploranda me-
morphorati, unico momento, expulcher-
mis spiritibus, in teterrimos Dæmones trans-
formantur.

form
trix il
prime
prima
origi
rent
mort
suppo
moda
nimio
malis
instit
Chri
post
duxit
si dev
inter
Luc. 2
scribe
Episc
tione
ad pr
purita
& pr
ratio
Dei
S. Ber
do ple
form

formati sunt : Descendit postea extermina-
trix illa , de cœlesti ad terrestrem Paradisum ,
primosque parentes nostros eo deduxit , ut
primam perderent innocentiam , ipsamque
originalem justitiam , totam suam infice-
rent posteritatem , & nos omnes inevitabili
mortis subicerent necessitati , iisque miseris
supponerent , exponerentque , quarū incom-
moda , proh dolor ! per momenta singula , plus
nimio , experimur ; nec contenta tantis hisce
malis , zizania sua longius profeminat
instituit , dum sese in ipsum sacratissimum
Christi intrusit gregem , collegiumque A-
postolicum , in quo eo usque res suas de-
duxit , ut ad controversiam ad litrem qua-
si deventum sit , dum , *facta est contentio*
inter eos , quis eorum videretur esse major :
Luc. 22. v. 24. Atque hinc justissimam hæc
scribendi habuit causam Hildebertus Archi-
Episcopus Turonensis : *Epist. 30. Superbi ana-*
tionis cœlestis , sublimes appetit mentes , & velut
ad proprios revolans ortus , in gloriam , &
puritatem irrumpit hominum , que à gloria
& puritate prorupit Angelorum. Hæcque
ratio est , quod signum majus in domo
Dei , deserant ambitiosi , prout deplorat
S. Bernardus : *Lib. 1. de consid. Nescio quomo-*
do plena est ambitiosis Ecclesia. Carnis, sen-

et. 1151

et. 1151
et. 1151

suumque spurcitas, licet auro delectatione
 illita, plurimi tamen Ecclesiasticorum illas
 horrent, detestantur, apprehendunt entia
 las, & merito, ut indignas, ac propudiosas
 ministerio, ac gradui; Item, lucrum, prop
 umque interesse, licet sit esca aliqua, ad que
 non pauci aspirant de Clero, illaque
 tissimè vescantur præ aliis, ubi tamen le
 tem sub illa advertunt hamum, illam de
 runt, ac sagaciter statim aufugiunt: vere
 honor, respectus, æstimatio, gloriaque
 na, tam efficacia videntur trahendi media,
 etiam inter perfectiores illa omni studio,
 labore, fuerint quæsitæ; quin imo, ubi
 fulgor auri, splendorque Purpuræ, aut
 dignitas speluncas penetravit, ac eorum
 suosque ad abstrusa illa loca immisit, rade
 plures fuerunt illos secuti, ac tenebrosa sua
 seruere latibula: *Ambitionis falsugo bibula
 animam occupat, ut per fas & nefas ad loca
 periora, etiam de latebris eremi nonnulli se
 rant; scriptum reliquit S. Cyprianus, de
 sper. Christi in Prologo.*

Experientiâ ipsâ videmus hæc omnia
 pars potissima eorum, qui sacros ordines
 perunt, aures viderur occludere illi, summi
 menti, sancti Pauli Doctrinæ, à spiritu
 dictatæ, ac consecratæ: *Nec quisquã summi*

honorem, sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron; sic & Christus, non semetipsum clarificavit, ut Pontifex fieret, Heb. 5. v. 4. Percutiuntur hac sententiâ (repetit S. Anselmus in gloss.) qui honores Ecclesiasticos, ad quos divinitus non vocantur, arripere cupiunt, qui enim se ingerit, propriam gloriam querit; non sumit honorem, sed gratia Dei rapinam faciens, jus alienum usurpat, & Dei non accipit benedictionem, sed maledictionem. Verùm, quia Aaronis facta est mentio, qui primus synagogæ fuit sacerdos; quid mysterii latuit, quod Deus illum, ad summum istum altissimumq; gradum voluerit promoveri, per cœleste ac supernaturale aliquod prodigium, & non per electionem aut Moyse aut aliorum Seniorum? Respondetq; ad hæc S. Ambrosius: *Epist. 8. ad Vercell. Ideo Aaron Sacerdotem ipse elegit, ut non humana cupiditas in eligendo sacerdote preponderaret, sed gratia Dei, non voluntaria oblatio, nec propria assumptio, sed cœlestis vocatio.* Justæ ergo erant sancti Augustini lachrymæ, dum ad Sacerdotium fuit assumptus, timebat enim, ne forte in promotione illa, ambitio aliqualis, aut desiderium minus perfectum in ascensu illo ad dignitatem tantam Ecclesiasticam subrepisset, eratque ipsi semper fixa ac rata gnoma illa, dignissima simul ac utilissima in praxi illis, qui

M 7 sese

ELIUSI

Epist. 8. ad Vercell.

Epist. 8.

sefe sentiunt titillari, ac tentari desiderio, ac appetitu majoris honoris, gloriae; *Lib. 50. Rom. 13. Honore querere debet, non ipsum tu.* Et hæc ipsissima causa fuit, cur in primitiva Ecclesia sacri ministerii tot hominum millia converterint, tanta fecerint prodigia, quia sese, juxta propriam prurientem, ac inordinatum appetitum capricium, non intromittebant, ultrò veregerebant in Sacerdotium, nec ad sublimiorem gradum promoveri auebant; sed quia vi, ac rigoroso Prælatorum suorum mandato coacti, atque ideo non respiciebant honorem proprium, sed solum ac unicum unum Dei, eo certe magis honorem meriti, quam se illo reputabant indigniores: Placet mihi proinde supra omne aliud elogium illud a S. donio Apollinare datum Simplicio Episcopo *Maximè ambiendus, quia minime ambiendus, non studet suscipere sacerdotium sed meretur.*

Ut ante omnia demonstrem ambitionem summè esse perniciosam Ecclesiæ, puto illud aptimè probari ex eo quod pro summa reputata ignominia à Concilio Parisiensi 6. c. c. summatim supra testimonium Nazianzeni: *Religionis ac doctrine nostra opprobrium nascitur, quod Sacerdotia, vel ministeria ambitione potius quam ad gratiam, quam meritorum judicio deservunt.*

runtur: hocque etiam volebat persuadere
 summo Pontifici Eugenio, S. Bernardus,
 lib. 4. de *Consid.* dum illius manibus ac dire-
 ctioni commissa esset œconomia dignitatis ac
 respectus universalis Ecclesiæ, dum eundem
 monet, ne alicui supplicæ, precibus, aut com-
 mendationi aures præbeat, ubi agitur de of-
 ficio aliquo sacro; qui enim illis tantum sub-
 nititur, semper supponi debet, aut minor
 in meritis, aut amplior, majorque in ambi-
 tione. *Sanè huic negotio non se ingerat rogans;*
consilio non prece agendum est, alius pro alio, ali-
us forè & proferoget; pro quo rogarit, fit susce-
ptus, qui ipse rogat, jam iudicatus est; nec inter-
est, per se, an per alium quis roget. Omnis alia
 via, quæ non est meritorum, distorta est,
 & abducens, ac obliqua, nec per talem scan-
 ditur, aut pervenitur ad sublimes Ecclesiæ
 honores, præterquam enim quod quis hoc
 modo temeritatis incurrat notam, turpiter
 despicitur ab ipso loco ac sede, quam indi-
 gnè occupat. In libro tertio Regum c. 6. v. 8.
 fit mentio graduum, seu scalæ cochleæ, per
 quam ad templi eminentiorem, altiorem-
 que locum ascendebatur: *Per cochleam a-*
scendebant in medium cœnaculi, & à medio
interitum, illa ergo erat tunc unica tan-
 tum, ubi in Ecclesia Christi, ad altiora
 in

EX. 1151

LIB. 1151

LIB. 1151

LIB. 1151

in ipsa ascendenda loca ab ambiciosis
 reperiuntur modo tramites, viæque la-
 rales, ut innumeræ ex hisce scalæ confra-
 antur; nec potuit sese continere S. Jo-
 nes Chrysostomus, quin tales contumacia
 temeritatis ac audaciæ effrontis insinua-
 ret: *Eos qui per se ascendunt, honorem
 istum ultro sibi ambiunt, contumacia, temer-
 ritatis, atque audacia accusent.* Lib. 3. de ian-
 Et quomodo auderet protervus aliquis, non
 vocatus intrare, seseque intromittere,
 primariam magni alicujus Principis
 mansionem, quin statim cum rubore ac igno-
 minia inde expelleretur, meritis temerita-
 tis suæ luens pœnas? Et tamen hoc ipsum faci-
 unt Clerici, qui non vocati ideoque à Deo
 reprobati, se ipsos ingerunt domus suæ mi-
 nisteriis, primaque loca ambiunt in sua Ec-
 clesia: *Verbum tuum est Domine: Domus
 mea domus orationis, non intrusionis vocatur;
 domum tuam Domine decet sanctitudo
 non intrusio, dicit Blesensis.* Epist. 10. Verum
 quidem est, prout notat S. Gregorius 1. de
 Past. c. 2. Deum quidem tollerare illos, qui
 intruserunt, non tamen internè approbare
 atq; de talibus hoc modo scripsit: *Ex se autem
 non ex arbitrio summi Pastoris regnant, qui
 nullis fulci virtutibus, nequaquam divinitus
 vocati*

demum aspira ad Episcopatum, nec ibi quidem
 requiem habiturus, quoniam sic itur ad alti-
 verum, finem imponens illi ironia, sed
 tandem improperando concludit: *Quid pro-
 grederis miser? An, ut ab altiori gradu, si-
 sus gravior? Neque enim sic paulatim decedes,
 sed tanquam fulgur in impetu vehementi, quod
 alter Satanas subito dejicies. Oportet
 profecto, ut quos Mitra fulgor adeo de-
 stat, cujusque possessionem adeo ambitio
 quærunt, oculos converterent ad pericu-
 lum, cui sese per illam exponunt, prout fecit
 S. Petrus Damianus, l. 3. Epist. 9. qui timens
 ac tremens permisit se indui Purpura
 rã Vaticanã, *Quam pavendum est, ac
 me factis visceribus formidandum, omnibus
 Ecclesia nunc dignitate precelere, quos
 necesse est, ante omnes in tremendi judicii
 mine respondere. Si sese reflecterent
 onus grave indissolubiler dignitati
 xum (præter alia incommoda, labores,
 fastidia, curas, anxietates, invidias,
 quæ illam comitantur) insuper etiam
 perpenderent strictissimam illam rationem,
 quam coram supremo Judice, de
 lius administratione aliquando debeant
 reddere, credo sanè, quod tam cautè
 licitè illam subterfugerent, quam inconfide-**

ratè eandem quæſiverunt : *Quantò honori-*
bus alios antecellunt, tantò quoque ipſorum
peccatum gravius efficitur, prout advertit S.
Iſidorus Peluſiota. Lib. 2. Ep. 10. Præter de-
decus, ac ignominiam, inſeparabilia ſunt
damna, quæ ab hujusmodi Eccleſiaſticis
in Eccleſiam redundant: Sântitas deberet
eſſe individua, ac inſeparabilis à noſtro mi-
niſterio: Sacerdotes ſancti incenſum & panes
offerunt Deo, & ideo ſanctierunt Deo ſuo;
Levit. 21. v. 6. Sed ambitio eſt tinea, quæ
illam corrodit: Tineam ſanctitatis, vocat
illam S. Bernardus, ſerm. 6. ſuper Pſl. qui habitat,
eamque tam nocivam Eccleſiæ æſtimat Au-
thor operis imperfecti, ut de illa ſcribere
non dubitaverit: Tolle hoc vitium de Clero, ne
velint hominibus apparere, & ſine labore omnia
vitia reſecantur. Ambitioſus non attendit
ad vitiorum extirpationem, imo verò per lu-
xum ac faſtum, quem ubique demonſtrat,
ea potius fovet ac nutrit, cumque pro illo
manutenendo, ac majorem etiam pompam
exhibendo magnis indigeat expenſis, non
tondit, ſed deglubit gregem: Elati paſtores
plebem tyrannicè premunt, non regunt, vul-
nerare potius, quam emendare norunt, ſcripſit,
cum lacrymis potius, ut credo, quam cum
atramento, S. Iſidorus. Lib. 3. ſent. c. 41. Mon-
ſtrarent

ca. 1151

ca. 1151
 ca. 1151

strarentne tales se zelosos, in extirpatione
 abusibus, reformandis moribus, locis
 crisi restaurandis, in viduarum ac pupill
 rum defensione, pauperum subvention
 actandem in animarum procuranda salute.
 Nihil minus, nec illorum quidquam tales
 cogitant, atque hoc paucis, aut ne vobis
 confirmat S. Bernardus: *de consid. l. 4. c. 2.*
des omnem Ecclesiasticum zelum fervere,
dignitate tuenda; honori totum datur,
Etitati nihil: nec quidquam aliud, à talibus
 expectandum est, siquidem, prout alibi
 idem Sanctus *de convers. ad Cler. c. 20.* *impossibile est,*
ut ex amara radice ambitionis vis fructus prodeat Charitatis. Ex radice
 pessima, verè venenata, processerunt haereticum
 detestanda germina, quæ tanto animarum
 detrimento concusserunt, ac hodie adhuc
 concutiunt Ecclesiam Romano-Catholicam, quales fuerunt,
 Montanus, Valentinus, Marcio, Novatus, Arrius, Lutherus
 aliaque plura impietatis, ac perfidiæ monstra.
 Verumne ergo est, quod scribit ad Timotheum
 S. Paulus: *c. 3. v. 1.* *Si quis Episcopatum desiderat,*
bonum opus desiderat? Est utique verissimum;
 aut sciendum est, Apostolum hoc scripsisse,
 quando Episcopi primi quærebant ad Martyrium,
 illudque sustinere debebant.

ac præter hoc, insigniter explicat Cardinalis Cajetanus, *ibid.* quid intenderit, volueritque inferre S. Apostolus ex illo verbo, *Opus: Si quis superintendentiam cupit, bonum, seu præclarum opus desiderat; non dicit, si quis dignitatem, si quis gradum, si quis proventum, si quis honores, si quis gloriam Episcopatus; sed si quis ipsum Episcopatum, hoc est, ipsam superintendentiam, ipsum superintendere desiderat, procul dubio desiderat opus, non qualicumque, sed bonum, & præclarum.*

In quodam Colonienſi Concilio, P. 2. c. 23, efficacialequod motivum nobis suggeritur, quo reprimi ac retundi posset omnis prætentio, quam ambitiosa superbia nostra suggerere posset: *Meminerimus potius officii nostri quam dignitatis, neque enim ad dominationem, sed ad opus vocati sumus.* Omnia Aaroni præscripta ornamenta, prout etiam Episcoporum, ac aliorum rituum, & sacrarum cæremoniarum ad decus ac honorem ordinarum, signa sunt, ac figuræ virtutum, obligationum, laborum, ac molestiarum, quibus subjacent illi, quibus Episcopale incumbit onus, idque vi muneris, ac officii sui, prout authenticis testimoniis probatur in Bibliotheca Morali discursu undecimo, titulo de Ambitione, ad quam me remitto.

ca. 1. 1. 1.

Caput Secundum.

*Refelluntur, ac corriguntur illi, qui
finem temporalem, sese aggregant
militia Clericali.*

SUMMUS ille profectus, ac utilitatis Ecclesie S. Catholice Zelator, ac promotor S. Bernardus Ep. 237. unice habebat in votis ac anhelè desiderabat, quatenus adhuc in melius, antequam fatalis mortis hora sibi oculos occluderet, videre posset sacros Ministros, tanquam veros Apostolorum successores, summa intentos sollicitudine piscatione animarum, non verò auri ac argentis. *Quis mihi det antequam moriar, videre Ecclesiam Dei sicut in diebus antiquis, quando Apostoli laxabant retia in capturam, non in capturam auri & argenti, sed in capturam animarum.* Nihil est, quod Clerum adeo redditum scandalosum, indisciplinatum, despectum ac quasi secularizatum, quam quia, *omnes querunt quæ sua sunt, non quæ Jesu Christo prout lamentatur Apostolus Philip. 2. v. 21.* enim rectè examinemus intentionem, ac finem, ob quem se plures curant promoveri ad Ordines sacros, reperiemus paucos omnino esse, qui purè pro fine aut objecto laborant.

beant cultum, ac honorem Dei animarum
 ve salutem, innumerabiles autem alios, qui
 mendaciter subierunt ac intrarunt castra
 Clericalia, in primo statim introitu, lin-
 guâ quidem pronuntiantes: *Dominus pars*
hereditatis mee, corde autem respicientes,
 ac intendentes unum longè aliud interesse,
 de quibus scribit Nazianzenus: *Orat. 21 Quo-*
rû non mores dignitate, sed dignitas moribus fi-
dem astruit, ordine admodum prapostero. Pri-
 maria tanti mali causa plerumque sunt pa-
 rentes, qui clero adscribi curare solent pue-
 ros in tenera adhuc ætate, absque ullo pla-
 ne respectu ac reflexione, an utiles, an per-
 nitiosi futuri sint Ecclesiæ, dummodo utiles
 ac proficui suæ sint domui: Acriter in simi-
 les invehitur S. Carolus, eisque ob oculos po-
 nit, ac docet finem, propter quem paren-
 tes filios debent curare in Clerum adscribi:
Inventione offerant, non rei familiaris augen-
da causa, non questus cupiditate, non familiae
sue sustentanda studio, non honoris cupiditate,
non ambitione, neque denique rei alterius
cujusvis humana affectu, sed ea solum causa,
ut Dei Ecclesiæ serviant. Acta eccles. Mediolan.
 pag. 148.

Ex ipsa nominis etymologia clarè deduci
 potest finis & scopus, in quem collimare
 de-

ca. 1. 1. 1.

ca. 1. 1. 1.

ca. 1. 1. 1.

ca. 1. 1. 1.

debet Clericus, & in quem ipse omnis ipse
 debet fundari: Clerici dicuntur à Græco
 ros, quod hereditas sive fors interpretantur
 quia de sorte esse Domini, & solum Deo
 in hereditatem accipere eligimus, inquit
 go à S. Victore. Lib. 1. de sacr. t. 3. c. 32. Me
 ti huic, ac opinioni inhærens S. Caroli
 conc. Med. 4. P. 3. tit. Monit. admonuit om
 jam militiæ Clericali adscriptos, ne ulli
 alium, præter DEUM, vel qui ad ipse
 ordinetur, finem sibi præstituant, tur
 ter alioquin hallucinaturi: Christi
 nempe de sorte Domini, & ipse Domini
 fors, & pars scilicet vestra. Tales vos
 bete, ut & ipsi possideatis Dominum
 & possideamini à Domino, verèque dicat
 Dominus pars hereditatis meæ. Nec
 nec affectus noster debet esse divilus, un
 illius partem Deo, sæculo ac mundo
 fecrando alteram, directè enim hoc
 Evangelium pugnat; Nemo potest
 Dominis servire; Matth. 6. v. 24. & si qui
 certè Ecclesiastici obligati sunt, nemini
 ri locum dare nisi soli Deo: Veneranda
 clestastici forma servitii, sed qua ad
 partes animum non relaxet, monet
 dius Episcopus, Epist. 14. concordatque
 illo sententia sancti Cyrilli Alexandrini, q

sufficere ad dignè, debitèque subeundum suum ministerium, sollicitum se præbere vigilemque pro bono ac commo proximi, similiterque promptum esse, ac accuratum pro cultu, obsequioque divino, pariter non deponat dimittatque omnem curam ac sollicitudinem emolumentum proprii. Hanc à bonis temporalibus separationem legimus apud S. Augustinum *serm. 37. ad Fratres.* adeo necessariam existimari fuisse Clero, ut reputaverit illam inseparabilem ab ipso: *Pauperes esse debemus, quia ministri Dei sumus.* S. Ambrosius *serm. 68.* impossibile æstimat, illum promovere potestatem divinum, qui alia intentione Clero non addixit, quam ut per bona temporalia sibi ipsi prodesse posset: *Quis, cum lucrum sui sua providet, utilitatibus Ecclesie providere?* Ad primum Cleri ingressu, non vana ceremonia, capilli nobis abscinduntur ac radimur, sed ut intelligamus, quod servorum instar, ac mancipiorum, totaliter mundo, & nobismetipsis abrenunciare debeamus, totosque nos consecrare divini servitio, prout *Annales Ecclesiastici An. 58. num. 226.* attestantur, in propria materia de rasura Sancti Petri. Accedit quoque motivum aliud, ac bene

vertendum est, capillos non esse partes integrantes, sed superfluas, ac excrementitias corporis nostri, atque ex hoc ipso symbola bonorum temporalium, à quibus proinde convenit, ut simus alieni, ab iisque, affectu saltem abstracti; unde in notis cujusdam epistolæ, scriptæ ad Episcopos Franciæ, in primo Tomo Conciliorum registratæ, quoad tonsuram Clericalem, hæc exarata legimus: *Ut significetur Ecclesiasticum animum, qui est in homine sicut vertex in capite, debere esse nudatum à vitiis, spoliatum affectu superfluitatum, ac demum apertum & expeditum ad divinas inspirationes facile percipiendas, idemque definitum lego in concilio Toletano: 4. c. 21. Rasio capitis, est temporalium omnium depositio. Ex hisce, quis jam non videt, quam sint fraudulentum illi, qui primam recipiunt Tonsuram, solo ducti motivo bonorum temporalium, dum in capillorum abscissione, interius planè contrarium intendebant illi, quod exterius promittebant? Audiant hi ex S. Gregorio, l. 23. Mor. c. 17. quam extremam Dei incurrant abominationem: *Illos Dominus intra sanctam Ecclesiam detestatur, qui per sacros Ordines ad Dominum propinquantes, non eisdem Ordinibus virtutum merita, sed subsidia vite presentis exquirunt, nec cogitant quid**

vivendo imitari debeant. sed quae compendia percipiendo satientur, idemque hoc est, quod saeculo duodecimo deplorabat Petrus Blefenlis Ep. 13. ad Can. Carnot. *Hodie in promotione quorundam prima questio est, quae sit summa reddituum, non quae sit conversatio salutarum; verum tamen Deus non irridet quasi verò CHRISTUS Sacerdotum instituisset ad accumulandas, congregandasque divitias, cum tamen clarissimis verbis dicat S. Gregorius, Lib. 5. Ep. 28. quod Redemptor noster à Sacerdotis officio non quaesivit aurum, sed animas, ut non plus pecuniam quam animabus invigiles. Quantis Christus in prope rare potest aculeata verba haec: *Quantum me, non quia vidistis signa, sed quia manducaastis ex panibus, & saturati estis* 10. v. 27. Certè, nisi Ecclesia haberet pingues redditus beneficiales, pauci reperirentur qui sese curarent inscribi in album Cleri.*

Ex quodam facto, à S. Matthæo registrato 8. v. 20. clarissimè eruitur, quam sint insigni discipuli ac ministri Christi illi, qui serviunt intuitu commodi, ac boni temporalis: *Accedens unus scriba ait illi: Magister sequar te quocumque ieris.* Potest ne fieri oblatio aliqua humanior, et obsequiosior, magisque indifferens, quam est illi

ista? Et tamen Salvator, qui omnes invitabat, ac trahebat ad sui sequelam, huic sese sponte, ultròque offerenti repulsam dedit, dicendo: *Vulpes foveas habent &c.* Quid est Fratres, quod Magistro invitanti discipulus displicuit tam paratus? Quærit S. Petrus Chrysologus: *Intelligimus istum hominem, si sequeretur Christum sua quaesitum fuisse, non quæ JESU Christi: Incarnata sapientia, tanquam penetrans, ac perscrutans renes, cordiumque intima, attingitque ad finem fortiter, statim cognovit juvenem illum ad suis sequelam, non ducizelo aut motivo puro suæ salutis, sed ut proprium temporale promoveret lucrum ac emolumentum, ideoque absolute recusavit, illum in suum assumere discipulum.* Deplorat vehementer S. Isidorus Pelusiota *lib. 1. Epist. 147.* id quod contingebat in Patriarchali Alexandrina Ecclesia, eamque quodammodo totam pervaserat, circa beneficiorum Ecclesiasticorum occupationem: *Ad stipendia dumtaxat oculos coniectos habent, sanctioremque eam Ecclesiam esse ducunt, à qua uberiores vittus copiam accipiunt.* Hæ sunt abominaciones illæ, quas DEUS Ezechieli Prophetæ *cap. 8. v. 9.* in templo monstravit: *Ingredere, &*

N 3 *vide*

Handwritten notes in the right margin, including the word "Sic" and other illegible scribbles.

vide abominaciones pessimas, quas isti faciunt
 hic; dumque intrasset Sanctuarium, vidi, &
 ecce omnis similitudo reptilium. S. Grego-
 rius pastor. p. 2. cap. 10. explicat, quam fuerit
 illa tam grandis abominatio, quæ tanto-
 pere divinos offendebat oculos: In reptili-
 bus cogitationes omnino terrena signantur, in
 animalibus verò jam quidem aliquantulum
 terra suspensa, sed adhuc terrena mercede
 premia; nam reptilia toto ex corpore terræ
 herent, animalia autem à terra ventre sus-
 pensa sunt, appetitu tamen gula ad terram sem-
 per inclinant. Ecce ergo id, quod in San-
 ctuarii ministris tantopere abominatur De-
 us, solum est, ipsos intricatos hæere sæcu-
 li negotiis, sollicitos esse de bonis tempora-
 libus, eorumque corda semper terræ, ac ter-
 renis manere affixa; Conglutinatus est in terra
 venter eorum.

Confusio quæ oritur ex superflua huius-
 modi terrenorum ac transitoriorum cura, gra-
 phice describitur à S. Carolo sequentibus
 verbis: act. Eccl. Med. pag. 262. Qui locum dicit
 huiusmodi disordinatis affectibus, mirum non
 est, quod non sapiant quæ Dei sunt, quod sit
 aridi in oratione, indevoti in Choro, impatien-
 tes ad perseverandum ac persistendum in Ec-
 clesiâ pro divino officio, fastidio illis sit verbum
 Dei.

Dei, abhorreantque ab omni rerum spiritua-
 lium studio, ac exercitio. Quandoquidem
 Ecclesiastici (sicuti dicit S. Hilarius in Ps. 138.)
 sint oculi Ecclesiæ, non debent multum
 sese immiscere ac occupare negotiis terrenis,
 uti enim corporalis oculus omni pulveris
 atomo aut læditur, aut obfuscatur, ita quo-
 que sacri ministri, per nimiam rerum tem-
 poralium applicationem perdunt vivum lu-
 men, ac fixam Dei cognitionem in cultu di-
 vino, ejusdemque mysteriis sacrosanctis:
*Ingenti periculo sacerdotes, qui Ecclesia oculi
 sunt, negotiis sæculi occupantur, &c. Cer-
 tum enim est, quod, de mundano pulvere
 eorum corda & oculi sordescant.*

Caput Tertium.

*Cum Ecclesiastici majus à Deo habeant lu-
 men, ac præ cunctis aliis majori afficiantur
 honore, eò quoque graviora sunt illo-
 rum peccata, ac pœna illis debita
 irremissibilior.*

Seriam, maturamque merentur reflexio-
 nem illa Pontificalis Romani verba in Or-
 dinatione sacerdotis: *Cum magno timore ad
 tantum gradum ascendendum est: Cujus ra-
 tio,*

tio est illa, quam allegat S. Gregorius
 homilia nona in evang. quam sapienter
 in Matutino officio canonico recitamus. *Cre-
 audentur dona, rationes etiam crescunt dan-
 rum, & pro ampliore nostra instructio-
 deinde subjungit, ne nos qui plus ceteris ac-
 pisse in hoc mundo aliquid cernimur, ab ante-
 re mundi gravius inde judicemur.* Quis
 qui pondere Sanctuarium audeat librare, qui
 tum Altissimus dederit sacerdotibus, de
 iisdem plus dare non potuit, quam ante
 pretiosi sui sanguinis lytro redemptas,
 cum iis seipsum? *Quanto majus suscipit
 ditum (est monitum sancti Petri Chryso-
 sti ser. 26.) tanto majus debitum se non
 tat redditurum: Contra nos ergo singulis
 suas per tentationes, victoriae vexillum
 erigere Dæmon; communem averfatur
 beculam, primos, altioresque Cleri
 aggreditur, dedignatur leo ille infernalis
 qui omnes, *circuit, quærens quem de-
 insatiabilem suam explere sitim sanguinis
 nocentium caprarum, ferocium ac majorem
 ferarum ambit, affectatque cruorem, ut
 eum poeta Martiali dicere possem:**

*Servantur magnis illis cervicibus un-
gues,*

Nec gaudet tenui sanguine tant a sitis.

Hæc prophani Martialis verba sacrantur, pondusque accipiunt à gravissima sancti Hieronymi auctoritate: *ad Eustoch. de Virg. servan. Escæ Diaboli, escæ electæ sunt. Job subvertere capit, & devorato Juda, ad eribrandos Apostolos expetit potestatem;* atque huic simile dicit S. Hilarius: *in cap. 4. Matth. Victoria est ei exoptata de Sanctis.* Hoc ipsum quoque insinuare volebat Job, dum loquens de monstro hoc infernali hæc capite 40. v. 18. registrata reliquit: *Habet fiduciam, quod insinat Jordanis in os ejus; & quod hoc verum sit, attendite; Triginta expectat annis antequam cum Christo, primo Duce ac Capitano nostro in arenam descenderet, ipsoque eodem fermè tempore concertare cœpit, quando æternus Pater ipsum suum declaravit esse filium, & Spiritus Sanctus super eum descendit, hæcque omnia pro nostra instructione, ut sciamus quod tunc amplius debeamus esse solliciti; atque anxius timere, postquam per Episcopi manuum impositionem collatus nobis est Spiritus*

N 5

San-

Sanctus, cum dicto : *Accipe Spiritum Sanctum.* Atque ut in hoc tam utili, quam proposito ac fundato conceptu pergam ulterius. Quod detulit tentator ille vaferrimus Salvatorem nostrum, ac sacerdotem æternum, se se præcipitem daret : *Mitte te deorsum.* Supra altissimum templi pinnaculum, ut omnes intelligant Ecclesiastici, antiquum versarium nostrum neminem tentare fortius, acriusque instare, ut se præcipitem daret, quam illos, qui sublimi templi pinaculo sunt collocati, magisque, aut per dignitatem, aut per sapientiam, aut sanctitatem vel venerationem eminent, ac sunt conspicui, optimè sciens, quod dum aliquis in lapsum potest pertrahere, illum solum cadere, verum ad instar Luciferi, secum trahere tertiam partem minus cautorum ac peccatorum sæcularium : *Quanto altius ascendit homo, tanto altius cadet. Quid altius de caelo? De caelo cadet in cælestibus, qui de caelo quit,* affirmat S. Petrus Chrysologus. *Uti peccatorum, quæ à Clericis committuntur, gravitatem melius, efficaciusque exprimit S. Bernardus, singulari utitur phrasi, in eadem. quæ speciali reflexione est dignissima. In Clero (dicit Sanctus Abbas) tanquam in caelo geres iniqua. Sacerdos peccat in*

conspetu Dei, quem omni die manibus suis contrectat, & in praesentia omnium Angelicorum spirituum pro comitatu supremi sui Ducis agminatim indies de caelo descendunt: Jam verò, quemadmodum peccatum Angelorum fuit inexpiabile, illosque tam fœda metamorphosi in teterrimos transformaverit Dæmones; ita sæpius Divina permittit justitia, sacerdotes indignos reddi suâ misericordiâ, obstinatè persistendo in sua mala ac scandalosa vita. *Grandis dignitas sacerdotum sed grandis ruina illorum, si peccant*, inquit S. Hieronymus, *lib. 18. in cap. 44. Ezech. 10.* aliterque eidem consentit S. Isidorus *lib. 2 Ep. 37. unusquisque casus, tantò majoris est criminis, quantò prius quam caderet, majoris erat virtutis.*

Quo major est dignitas, altiorque locus, quem in Ecclesia Dei tenemus, prout in diversis primi libri locis demonstratum est, hinc necessario sequitur lapsum nostrum valde esse periculosum, ac difficillimè reparabilem: *Ut levius est de plano corruere, sic gravius est, qui de sublimi ceciderit dignitate, quia ruina qua de alto est, graviori casu colliditur*, scribi pro nostra instructione S. Ambrosius agens de dignitate sacerdotali *cap. 3.* Horum ratio desumi potest ex apposita quadam,

et. v. 151

et. v. 151
et. v. 151

et. v. 151

dam, valdeque apta similitudine, quam adferre
 B. Petrus Damianus, l. 4. Ep. 14. in hunc mo-
 dum: sæpius contingit Magni alicujus Principis
 ministri, aut per mandati sibi dati trans-
 gressionem, aut per ea quæ sui erant officii
 neglectum, aut etiam per sui Principalis ob-
 litam non observatam reverentiam, magnæ
 ejusdem incurrit disgratiæ, condignæ
 meritis sit pœnam, nihilominus tamen
 huc superat locus veniæ: at vero si hic
 stricto gladio ipsiusmet Principis invadit
 personam, ac interficere tentaret, quomodo
 modo talis prioris delicti sperare audeat
 remissionem? *Si in ejus personam audaciter
 profilit, si hostiliter irruit, quia non pecunia
 sed criminalis est causa, nihil ab eo
 speratur, quam vindicta: ita nimirum
 est in DEUM per diversos modos humanæ
 dignitatis excedere, aliud in sacrosanctæ
 corporis & sanguinis ejus oblationem peccare
 sicut aliud est promulgata regia legis
 præcepta negligere, aliud ipsum specialiter
 gem vibrato propria manus jaculo sauci-
 Aliud est offendere Deum, per creaturæ
 abusum aut disordinationem, in transgre-
 sione divinatorum suorum mandatorum, aliud
 est manus suas polluere immaculati sanguinis
 agni, corporis ejus quem indes tractamus.*

sumimus : Reus erit corporis & sanguinis Do-
 mini, dicit apertè de Sacerdote sacrilego
 Spiritus sanctus , per calamum sancti Pauli
 Apostoli ; Et S. Gregorius , citatus à Ble-
 lense, Ep. 135. ultrò huc subscribit, dum di-
 cit : *Qui Christi corpus indignè conficit, Chri-
 stum tradit , ut Christus cum traditur dicat ;
 ecce manus tradentis me , mecum est in mensa.*
 Quà excusatione eximet te à pœna aliquis ,
 qui sub ipsius aspectu, oculisque iudicis, gra-
 vissimum audet designare delictum ? Despe-
 ratus incurrit, qui in ipsius Dominantis oculis
 offendit, & excusatione caret , qui facinus ipso
 iudice teste committit , dicit S. Petrus Chryto-
 logus *ibid.* in quodam sermone. Sed quid dice-
 mus, si idem ille ausu temerario manus mittat
 in ipsum iudicem ? Atque hoc ipsum est,
 quod faciunt Sacerdotes sacrilegi. *Dispensator*
divini verbi, & cœlestis doctrina prerogator, qui
ante Dominum stat jugiter , versatur inter al-
taria semper , neque à Dei oculis recedit un-
quam , qui peccatorum causas , & dolo-
res populorum suscipit , fert , offert , in-
gerit preces , accipit , refert , restitui im-
petrata , ex homine totus in Angelum sub-
stitutus , non potest nisi in ipsa DEI fa-
cte , inter Sanctorum sancta peccare , ut
inde sibi sumat crimen , unde aliis ve-

EX. 1151

EX. 1152
 in castro

EX. 1153

niam consueverat reportare. Potestne
 jor esse impudentia, quam comparari
 coram tali Deo, qui tangit montes, & trem-
 migant, & respicit terram, & facit eam tremere
 in statu peccati mortalis, quo ipsum vilipe-
 dendo offendimus, & non perhorrescere
 timere justissimam fulminis ipsius iram? U-
 ceat mihi hinc proferre ea, quæ in hunc finem
 scripsit S. Paulus: Hebr. 6. *Impossibile est
 qui semel illuminati sunt, gustaverunt etiam
 num cæleste, & participes facti sunt spiritus
 Eli, gustaverunt nihilominus bonum Dei
 bum, virtutesque sæculi venturi, & pro-
 sunt, rursum renovari ad pœnitentiam.* Quo-
 tidiana docet experientia facilius emenda-
 sæculares, eo quod per fragilitatem solemus
 peccare, ac tenebris obscuratum habeant in-
 tellectum, cujus contrarium reperitur in Ec-
 clesiasticis, qui cum sufficienti prædicatione
 doctrina, ex malitia peccant, estque hæc me-
 ac sententia Authoris operis imperfecti, Hebr.
 41. quam hoc modo declarat: *Laici delin-
 quentes facile emendantur, clerici autem
 mali fuerint, inemendabiles sunt.*

Tam verum est Ecclesiasticorum peccata
 multo esse majora, magisque abominanda,
 ac secum habere adjunctam specialem ab-
 quam malitiæ qualitatem, præ delictis sæcu-
 larium.

larium, ut in iustissima divina trutina, unicum illorum gravius sit, ac præponderet cunctis delictis totius populi. Præcepit Deus in antiqua lege, ut pro reatibus suis propriis, ac transgressionibus, offerret Sacerdos unum vitulum, similiter quoque mandavit, ut pro totius delictis populi, vitulus unicus offerretur: *Levit. 4.* Inde colligitur, quod peccatum sacerdotis, totius multitudinis peccato exequatur, quia sacerdos in suo peccato totam facit delinquere multitudinem, scripsit Innocentius Tertius, *Ser. de coniec. Pontif.* idemque authentizatur, ac confirmatur gravissimo testimonio S. Isidori Pelusiotæ: *Lib. 2. Ep. 131.* *Tantum pro Sacerdote peccante sacrificia offerri præcepit, quantum pro universa plebe; quod si par non esset peccatum, idem utrique sacrificium non indixisset; majus porro peccatum efficitur non ob reatum, sed ob perpetrantis dignitatem.*

Verum, ut melius ponderetur nostrorum gravitas delictorum, revocemus in memoriam verba illa, quæ propriè nobis dicta sunt, ac nos concernunt; *Fidelis servus ac prudens, quem constituit Dominus super familiam suam.* Si aliquis Paterfamilias pro tempore aliquo curam domus suæ demandasset servo cuidam provectæ ætatis,

tatis, habitoque pro fidei, prudente ac
 morato: Quod si interim putatius pro
 bus hic dissipasset rem Domini sui, un-
 rem ipsius violenter corrupisset, filias
 florasset, sicarios stipendio conduxisset
 subornasset, ut ipsummet interficerent
 quam pœnam, quod supplicium iudicabim
 fuisse pro merito tam desperatum, per
 dum scelestumque hominem? Sacerd-
 bus, tanquam servis fidelibus, Christi
 suam fidei, commisitque Ecclesiam, *Quod
 acquisivit sanguine suo, non habentem maculam
 neque rugam: Ephes. 5. v. 27.* tradidit custodiam
 nostræ animas, fidei suas, quas toto
 profuso redemit cruore, & quod am-
 est ipsis manibus nostris, consignavit
 ipsum; Jam verò, an non iustissime
 terna sumus digni morte, dum scelesti
 nostris, ac infami vita sanctam ipsius pro-
 stituimus Ecclesiam, ac in vilipendium
 ducimus, fideles animas inficimus, &
 que ipsiusmet sacratissimum concolcat
 corpus? *Rursum crucifigentes filium
 Hebr. 6. v. 6.* Attendite memorabilem
 cti Joannis Chrysoستي propofitionem
*Hom. 83. in Matth. Dico horribile quoddam
 atque tremendum, nec est ita malum
 Ecclesia DEI esse Dæmoniacos, sicut per-*

catores qui peccatorum sordibus coinguiantur ; hoc enim pessimum est , sicut ait Paulus : Christum conculcare , ac sanguinem eius pollutum ducere , & spiritui gratiae contumeliam facere. Quem sanguinem, quem gratiae spiritum lasciviis suis , suis sacrilegiis conculcant perversi sacerdotes ? Auseultate quam lamentabiliter ipse Dominus noster illud referat ac exponat sanctae Brigittae : Lib. 4. cap. 135. Ego conspicio Paganos & Iudaos , sed nullos video eis deteriores , quia ipsi Sacerdotes sunt in eodem peccato quo cecidit Lucifer &c. & alibi dicit : Deteriores sunt Diabolo , & ideo pra omnibus Diabolis profundius submergentur in infernum. Nec praeterire possum id , quod de perversis sacerdotibus in epistola consignavit Eusebius , qua sanctum Damasum Papam informavit de morte Sancti Hieronymi : Nulla certe in mundo tam crudelis bestia , quam malus sacerdos , nam corrigi non patitur , ut breviter dicam , omnes praeminet malitia. Videmus hoc in causa ipsiusmet CHRISTI , siquidem nec Herodes , nec Pilatus , licet crudeles essent , ac sacrilegi , ausi non fuerunt in innocentem Christum Dominum mortis ferre sententiam ,

prout

EV. HSI
 R. T. 135
 H. H. 135
 H. H. 135

prout fecerunt Sacerdotes in suo congressu
 to conciliabulo, dum resolverunt: *Ioan. 8. 6.*
Quid facimus, quia hic homo multa signa
cit? Expedi ut moriatur, & Pilatus, ex
 lorum instigatione, ipsum Cruci affixit.
 Sed, qualis erat illa consequentia, quod
 multa facit miracula, quia beneficus est
 omnibus, quia colit, ac veneratur eum
 mundus, quia omnibus omnia factus
 ergo debet mori, *Expedi ut moriatur.*
 hoc est unum argumentum Divinitatis
 nec ego ad illud aliter respondere
 sum, quam iterum repetendo illud,
 jam relatum est: *Nulla in mundo tam*
bestia, quam malus Sacerdos. Sola
 potentis Dei manus prævalet ad frænandum
 hujuscemodi bestiam. Bene notanda
 phrasis illa, quæ utitur David, ut ad
 etiam excitet divinam justitiam: *Levavi*
oculos in superbias eorum in finem, quanta
ignatus est inimicus in sancto. Psl. 73. De
 illæ severissimæ Ægypti plagæ, à Mose
 pellatæ fuerunt digitus Dei: *Digitus*
hic. Duo solum in pariete apparentes
 in summa hilaritate, ac gaudio, totaliter
 sternerant, maximoque affecerunt
 Balhasarem Regem Babylonie, ita ut
 genua ejus ad se invicem colliderentur.

Dum Deus successivis, continuis-
 que temporibus scelera hominum voluit
 punire, semper usus fuisse legitur creaturis,
 nempe leonibus, ursis, pluviis, terræ mo-
 tibus, igne, & similibus, sed dum castigare
 voluit profanos illos sacerdotes, ipse propria
 in persona, manibus suis flagellum arripuit,
 verberaque inflixit; & in extremo iudicii
 die primum suum contra perfidos istos exe-
 get rigorem: *Advocabit cœlum de sursum &*
erram &c. Congregate illi sanctos eius &c.
 Quærit S. Chrysostomus, qua de causa sacer-
 dotes reprobis, sancti ibidem appellantur?
 Quis, quos est condemnaturus, sanctos appellat?
 Respondet ipse, & concludit hoc modo:
Accusationem augens, honorem adjiciens, &
majorem significationem supplicii.

Caput Quartum.

*Mali Sacerdotes Juda similes sunt, imo
 etiam ipso peiores, & quantum est ex
 parte ipsorum, de novo Chri-
 stum crucifigunt.*

Nec alia motiva, conducentia ac oppor-
 tuna ad refrœnandam sacerdotum aliquo-
 rum licentiosam, minusque œdificatoriam
 via-

KL. VIII

R. I. A. S.

in diebus

et in diebus

vitam , adferri quoque solet exem-
Judæ , optimi Magistri , pessimi do-
li , cui in malitia ac improbitate non
sefe æquales , sed & longè superiores
monstrant : Primi illi , qui sacros
perceperunt , ac tam singulari favore
reperi sunt , fuerunt Apostoli , inter
erat etiam Judas proditor , cui Sac-
lis Character similiter , uti & alii
impressus ; verum divina Providen-
qua meritò dicitur : *Omnia in se-
fecisti* , *Psal. 103. v. 24.* justissimo suo
ad terrendos per cuncta subsequenda
perversos Ecclesiasticos , permisit ,
non obstante externa periculi demer-
tione , ac protestatione innocentie
imo & restitutione injustè receptæ
ac pretii sanguinis , quod , dico hisce
bus non obstantibus , impœnitens ,
speratus sese suspendit , crepuit
dispersaque sint omnia viscera ejus
primo novæ legis malo Sacerdote
lum ac exemplum haberent , unde
omnes alii successores terrentur.
annes , qui Christi fuit Secretarius
cit Dæmonem in sacrilegum illum
quando furabatur , murmurabat ,
nem mansuetissimi sui Magistri machi-

tur, aut quando sese militum ac latronum
 ductorem obtulit versus hortum Getsemani,
 sed, post buccellam introivit in eum Satanus;
 Iuan. 13. tunc scelestum illud nefandumque
 occupavit hospitium, post quam impius
 hospes ille indignè communicaverat, tam-
 que tremendo abusus fuerat Sacramento; ut
 exinde disceremus, divinam indulgentiam
 diu sapè tollerare ac dissimulare alios erro-
 res, excessus ac scelera, ast verò sacratissimi sui
 sanguinis conculcationem, Characteris sa-
 cro sancti vilipendium ac prostitutionem, vix
 posse, aut velle diu relinquere impunita: *Ta-
 les Sacerdotes* (prout revelavit Christus san-
 ctæ Brigittæ, *Lib. 1. cap. 47.* & paulo ante etiam
 insinuatum est) *non sunt mei Sacerdotes, sed
 veri proditores, ipsi enim, & me vendunt
 quasi Judas, & produnt.* In altera autem
 revelatione, *Lib. 4. c. 132.* in impietate pessimo
 illi proditori Apostatæ præferuntur, reddi-
 turque evidens illius ratio: *Sunt deteriores
 Judas; Judas enim peccatum suum recognovit,
 & poenituit, licet infructuosè, isti se justos di-
 cunt, & ostendunt: Judas retulit pecu-
 niam ad emptores, isti autem servant suis
 visibus. Judas vendidit me antequam rede-
 missem mundum, isti postquam redemi mun-
 dum, & non compatiuntur super sanguine
 meo,*

47. 1151

47. 1152

47. 1153

meo, qui plus clamat vindictam, quam sanguis Abel. Quot sunt (utinam nulli essent!) qui à proprio suo commodo ac interesse esse ita sese fascinari, ac seduci sinunt, pro illo non solum negligent, sed & ac vendant Filium DEI, quod vehementer deplorat Concilium Remense: *Ut in saccum suum, tradit sanguinem iustum, efficacius autem, ac cum majori spiritus sancti re ac vehementia illud exaggerat S. Bernardus: in declam. Sed nec sacrilegia eorum censemus, qui diligunt munera, sequuntur retributiones, vendunt sacramenta, iustitiam produunt, quorum necdum guttur tractat laqueum, necdum profocavit fauces verborum blasphemia, vox sacrilega, sermo nequam, quid vultis mihi dare, & ego eum vobis reddam?*

Porro, ad ea quæ dicta sunt de venditione sacramentorum, ac Sanguinis ipsius Redemptoris, non erit extra propositum per brevem digressionem aliquam demonstrare quam sit detestabile. Simoniaci vitiis tam abominandum, quam execrandum est Clero. Primus Simoniaci author in lege veteri ac Evangelica, fuit unus Magus, in testimonium verè Diabolicum. Hic videtur quod per manuum impositionem super caput

ta credentium, visibiliter descenderet Spiritus Sanctus obtulit pecuniam, ut eandem habere posset virtutem ac potestatem: *Cum hoc videret Simon Magus, voluit tam facere* (inquit subtilissimè, more suo S. Augustinus in Ps. 130.) *non talis esse, unde in Christianis potentiam magis amaverat, quam justitiam;* exemplum hoc infandum secuti sunt plures ex Clero, qui dum facti sunt Ecclesiastici, plus amant ac adspirant ad pingues redditus, ac dignitates in illa Hierarchia, quam ad sanctitatem, ac exemplarem vitam, statui illi tam sublimi convenientem; ex quo sequitur proprium commodum, & ambitionem, causâ. Ne ruinæ ac perditionis, ipsorum Fulminavit, ac hodie dñ adhuc fulminat Cathedra sancti Petri, contra sacrilegum Hæresiarcham illum formidabilem perditionis sententiam: *Pecunia tua tecum sit in perditionem, Mt. 8. v. 20.* pro salubri Ecclesiasticorum instructione; in casu occurrentis contractus alicujus Simoniaci, qui licet videatur prima fronte valde utilis, ac adferre divitias pro domus ac familiæ bono, nihilominus tamen semper ignem adfert, dum experientia, effectuque comprobetur, per solum illud malum subversas ac extirpatas domos ac familias; & quod pessimum est, plurimo-

col. 1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

1151

rimorum animas migrasse in æternam conditionem, vim suam in illos exerente, post tot sæcula, Apostolica, sancti Petri prolata ac inflicta, excommunicatione, autem vitio huic, quod undique ferme undauerat, efficax objiceretur agger, Sancti Petri Successores vallum fortissimum opposuerunt severæ Excommunicationis rigidissimarum pœnarum, ut Clerici vitioses vitium illud derestari. Canonibus infinitis, Conciliis, Bullis, omni sæculo rissimè fuisse castigatum, atq; ab illo rereleges omnes, naturalem, humanam, divinam, cautè sese ab illo providè omnique possibili modo illud declinaret. Erat Simonis malitia (si mihi hoc diceat) aliquali digna excusatione, enim rerum divinarum, ac fidei nostræ steriorum acceperat lumen, hoc tamen obstante Christi Vicarius dignum illum dicavit æterna damnatione; quid temporis nostri Clericis ex scriptura nonibus de tanta prohibitione sufficiente me instructis.

Nec solum Judæ, ac Simoni similes mali Sacerdotes, sed etiam Judæis ipsis parantur, dum, quantum in ipsis est, stum de novo crucifigunt, Valde not

dum est, quod quantumcumque Redemptor
 in crudelissima, summèque pœnali passione
 sua sustinuerit, nunquam tamen pœnarum ac
 afflictionum satur visus fuerit: *Majora sitio*
subire tormenta, prout meditatur S. Bernar-
 dus: Et tamen in cruce pendens, recusavit
 gustare acetum felle mixtum: Origenes hoc
 mysterium appositè explicat: *Tract. 31. in*
Matth. Et quidam quidem dant JESU bi-
bere vinum cum felle mixtum, quod non
vult bibere JESUS, filius DEI; alii autem
non vinum, sed acetum, & forsitan, quanti-
cunque, secundum doctrinam quidem Ecclesia-
sticam sapiunt, vivunt autem malè, dant ei bi-
bere vinum cum felle mixtum. Quinam in-
 ter Judæos fuerunt plus cooperati morti
 Christi? Non sæculares, quia Pilatus sæ-
 pius ipsum pronuntiavit innocentem, variis-
 que tentavit viis ipsum crudelitati Hebraicæ
 eximere: Non Herodes, nam illæsum re-
 misit ad Pilatum, cumque hic sciret commu-
 nem plebem bene esse affectam JESU, ut
 a quo plurima acceperat beneficia, hinc
 ipsum simul illi proposuit cum Barabba, spe-
 rans quod viva voce petitura esset liberatio-
 nem Christi. Sed quare non successit hic con-
 ceptus? Refert hoc S. Matthæus, *Matth. 27.*
Principes Sacerdotum persuaserunt
 popu-

et. nisi

populis, ut peterent Parabbam, Jesum verò perderent. Sacerdotes ergo illi fuerunt, qui ab initio machinati sunt mortem Christo, ideò jam in primo eorum conciliabulo conclusum erat: *Expedi, ut unus moriatur homo*; Sacerdotes erant, qui Judæ proditori triginta dederunt argenteos; Sacerdotes erant qui martirino tempore ejus diei, quo mortuus est, decreverant, *Reus est mortis*, eumque Pilatus obtulerant, eumque tantum in finem ipsius ad montem usque Calvaria comirati sunt, tandem videre possent ipsum expirantem. Et tamen multò atrocius crudeliusque tractatur benignissimus Salvator noster à facinorosis legis Sacerdotibus nostris, quam ab impiis nebulonibus istis: *Gravius peccatum offerentes indignè CHRISTUM regnantem in cœlis, quam qui eum crucifixerunt ambulantem in terris*, inquit S. Augustinus Blesensi citatus epistola 231. potestque jus satis gravis assignari ratio, quia si cognovissent, nunquam Dominum crucifixissent, ubi nostri de novo ipsum cognoscentes, & Deum verum crucifigunt. Novam suam hanc crucifixionem per manus Sacerdotum Evangelicorum, revelavit idem Redemptor sanctæ Brigittæ: *Lib. 4. c. 33. Corpus meum*

marius crucifigunt quam Judaei. Ecce amici
 mei, quos elegi, & sic dilexi, quomodo rependunt?
 Atque hoc ipsum pro veritate irrefragabili
 tenet Origenes: Hom. 5. in Ezech. sed neque hi,
 qui crucifixerunt Salvatorem meum, rei sunt
 ingentis poena, sicut hi, quibus ait Apostolus:
 Spiritum Dei conculcans, spiritui gratia contra-
 meliam faciens: Illi enim una solū vice perfidas
 manus suas polluerunt sanguine Innocentis
 Agni, ubi perversi sacerdotes nostri, toties,
 quoties volūt, cū gravis reatus maculata con-
 scientia accedentes ad altare, non solum re a-
 peiunt, sed etiam laxiora faciunt, magisque
 dilant, olim ipsi inflicta vulnera. Sufficiat
 pro epilogo hujus capituli, gravissima quaedam
 sancti Petri Damiani sententia: l. 4. ep. 14. Mul-
 tis sceleribus se plebs Israelitica frequenter im-
 piscuit, nunquam tamen tam crudeliter se im-
 piscuit, quam tunc, cum Dominum crucifixit. Et
 quod, qui Dominicum corpus pollutis tractare
 non veretur, crucifigentium Jesum
 crucifigentium esse convincitur, quibus nimirum
 expescenda nimis est illa Apostolica senten-
 tia, qua dicitur: Impossibile est eos, qui semel
 Dominati sunt &c. Si in poenam Deicidii,
 in Evangelio Deos totaliter deseruerit, dorsum-
 te eis obverterit, quae supplicia expectanda,
 timenda non manent Sacerdotibus sacri-
 legis

legis, qui novo, acerbissimoque modo
 ac inaudita crudelitate propriis suis manibus
 eundem, iteratò crucifigunt. Si illi rudi-
 strictissimam coram Divinæ Justitiæ rigidi-
 mo tribunali redditori sint rationem,
 injuriis illatis corpori suo, quid de illis
 qui corpus ipsius mysticum, quod est Ec-
 clia, prostituerunt, suis sacrilegiis, profu-
 runt suis irreverentiis, infami sua ac spur-
 ra, opprobrio exposuerunt ac contemp-
 Si reddenda est ratio de his quæ quisque
 in corpore suo; heu, quid fiet de his, quæ
 gessit in corpore Christi, quod est Ecclesia,
 Remensi concilio reperimus dictum, ac
 positum Clero à sancto Bernardo. Sed
 de causa? Illam Christus ipsemet re-
 sanctæ Brigittæ: Lib. I. c. 47. *Maledictus*
anni eorum, maledicta sit hora, qua incipit
Inferno, & nunquam finietur; maledicti
culi eorum, quibus viderunt lumen cæli; ma-
dictæ sunt aures eorum, quibus audiebant
mea, & non curabant; maledictus sit gustus
eorum, quo gustaverunt dona mea; ma-
dictus sit tactus eorum, quo tractaverunt
mea; maledicti sunt à cælo & à terra, & ab omni
creaturis insensatis. Qui à tam terribili
lesti tonitru, necdum concutitur,

dum evigilat, adhuc hæret in sopore, non dormit, sed mortuus est saluti.

Caput Quintum.

Quam debeat exulare ab Ecclesiasticorum cordibus Avaritia, & quomodo DEVS illam in ipsis puniverit.

Al. Avaritia

21. 1. 15

Al. Avaritia

21. 1. 15

Inter alia maximi momenti monita, quæ S. Petrus pro majori Ecclesiæ stabilitate posteris suis transmisit, unum est singularis notæ, maximæque considerationis, quo illos excitat, cordaque Ecclesiasticorum disponere satagit, ad fervorem salutis animarum, eademque abstrahenda à nimia rerum temporalium sollicitudine: *Pascite (dicit) qui in vobis est gregem DEI, non turpis lucri gratiâ; 1. Petri. 5. vers. 23.* qua monitione inlinuat, quantam illi, qui sunt ordinis Ecclesiastici, debeant habere animarum curam, si opere ipso correspondere velint nomini suo ac vestri, nec quærere aut desiderare debeant

O 3

aliam

aliam hæreditatem aut thesaurum, quem
Christum, conformiter protestationi illi
quam quisque fecit, dum ad sacros Ordines
fuit introductus, *Dominus pars hæreditatis
meæ.*

Primis Ecclesiæ temporibus, dum adhuc
in auribus primorum Ecclesiasticorum reser-
naret vox illa à Redemptore ad ipsos al-
que fideles directæ: *Ubi est thesaurus tuus
ibi & cor tuum erit*, mirabantur defertis, ac
ni ante suos pedes ingentes summas aurum
argenti è divenditis patrimoniis redactas
omnesque qui sua taliter dereliquerant cor-
mo corde, plenoque affectu se consecratis
paupertati, quod ingeniosa phrasi deducit
Lucas: *Act. 4. 3. Ponebant ante pedes Apo-
stolorum*, ut intelligerent, pedes Apostolicos
eodem honore ac despectu habere debere
rum & lutum, ex quo tandem id evenit, prout
Spiritus sanctus ipsemet attestatur, quod
*virtute magna reddebant Apostoli testimonium
Resurrectionis Jesu Christi*, per conversionem
tot millium animarum; & quod postea
psit S. Paulus: *nostra conversatio in caelis
erantque hi effectus*, nobilis illius ac ge-
rosi despectus terrenorum, quocumque
vivebant in mundo.

Extra se præ admiratione quodammodo

rapitur dignissimus Massiliensium sanctissi-
musque Presbyter Salvianus, l. 2. adv. avar.
dum modum, ordinemque considerat, quo
Christus Redemptor mundi primos vocavit
Ecclesiasticos ad lucrum animarum per præ-
dicationem Evangelicam: Nolite, insinuat
ipsis S. Matthæus, cap. 10. possidere aurum ne-
que argentum, neque pecuniam in zonis vestris,
non peram in via, neque duas tunicas habeatis.
Possumne concipere, dicit magnus vir ille,
majorem rerum temporalium contemptum?
Quid amplius dici potest? Peram de Apostoli
manu rapuit, & peragrantibus universum
mundum ministris suis, usum unius virgule non
reliquit. Et post hæc parum est successoribus eo-
rum, id est Levitis ac Sacerdotibus, tanta divi-
narum rerum administratione fungentibus, si
ipsi tantum divites fuerint, nisi etiam heredes
divites relinquunt. Erubescamus, queso, hanc
infidelitatem.

In concilio sexto Parisino, sub summo Pon-
tifice Gregorio Quarto celebrato, Anno salu-
tis nostræ 29. capite decimo tertio narratur,
sanctum Ambrosium Archi-Episcopum Me-
diolanensem incessantes fudisse lachrymas, eo
quod videret infectam Ecclesiam, radice ac
origine omnis mali, avaritia; dicebatque
ab illa provenire infortunia ac calamitates

Handwritten notes in the right margin, including the word "Missi" and other illegible scribbles.

omnes, quibus illo tempore, felix alias, tum
 infelix, conflictabatur, ac premebatur
 Italia, utque & sibi ipsi ac aliis efficaciter
 liquod suggereret motivum ad tantam fugien-
 dam ac detestandam pestem; *Vamibus*
f. ro., inquiebat, *quia nec sine mundi proce-*
mur, ut tam gravi jugo servitutis liberari vo-
mus, quod demergit usque ad profundum
ferni, ut faciamus nobis amicos de Ma-
mona iniquitatis, qui nos recipiant in
terna tabernacula. O, quam gravi cap-
 oneratus summâ comparebit coram rigoro-
 so divinæ Justitiæ tribunali Ecclesiasticus
 qui pecuniam suam possederat cum a-
 ritia, detinuerat in injustitia! Depre-
 rat id S. Gregorius Papa *Lib. 9. Ep. 57.* scribit
 Episcopo Arelatensi: *Tenet captivum*
seva cupiditas, & licitum suadet esse malum
quod imperat, atque id agit, ut uno eodemque
gladio & dantem, & accipientem inter-
Quis igitur posthac locus contra avaritiam
tus esse prevaleat, si Dei illi à pravis sacerdo-
bus aperitur Ecclesia? Quando ovium
inviolata custodiet, qui intrare lupum in-
 Ubi evulsa, ac eradicata est avaritia ex corde
 dicit S. Ambrosius, *Lib. 3. Ep. 1. const. 10.* ibi
 cum securitate ad tribunal Dei, subiturus
 cum gaudio statera illa, in qua pondere san-

Quatuor actiones librantur : *Quam beatus, qui radicem vitiorum resecare potuerit avaritiam, is praefecto statera hanc non reformidabit.*

Atque hoc ipsum intendit Oseas Prophetam 4. juxta mentem ejusdem S. Pontificis Gregorii, dum dicit: *Peccata populi mei comedent, & ad iniquitatem eorum sublevabunt animas eorum.* Cur autem peccata populi comedere dicuntur, commentatur praefatus S. Doctor, nisi quia peccata delinquentium fovent, ne temporalia stipendia amittant. De talibus locutum fuisse psalmistam David, ps. 13. credit S. Hieronymus, dum dixit: *Qui devorant plebem meam sicut escam panis.* Optime quadrat similitudo ista, dicit Sanctus, ii, qui debebant esse custodes, sunt devoratores, illudque verificatur, quando ob proprium interesse, non audent reprehendere vitia, crimina, ac excessus plebis: *Sacerdotes dissimulant, atque laudant peccata populi, ut plurima ad eorum questum ferantur victima, & ita populum spoliant, atque comedunt.* Abusum hunc ita detestantur Ecclesiae Patres, ut in concilio Cabilonensi secundo sub Leone III. anno 813. celebrato, canone sexto, severissime haec mandet, ac praescribat: *4. serm. 10. 2. Animarum salutem inquirere sacerdotes, non lucra terrena debet; & parum infra, representando Ecclesiae consuetudinem, subjungit: Ecclesia sancta, non solum fideles*

○ 5

spolia-

ALPUSI

21115

11115

11115

11115

11115

11115

11115

11115

11115

spoliare non debet, quin potius inopibus op-
ferre, ut debiles, pauperes, vidua, orph-
ni, & ceteri necessitatem patientes, à sancti
Ecclesia, ut puta pia matre, & omnium gub-
natrice, subsidium accipiant.

Accuratè ponderat S. Ambrosius dicit
illud sancti Pauli Apostoli, quo præpositi
Ecclesiasticos sui muneris & obligatio-
memores reddit: *ad Titum. c. 1. v. 7. Opus
Episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispen-
satorum, & quam magnos illos recognoscit
titulum Dispensatoris DEI, eo amplius
ipsum execratur, tantoque encomio ma-
gnos æstimat, ob vitium avaritiæ fra-
clericali nimis quam familiaris, idcirco
que dicit: Ep. lib. 3. ver. Eccles. Quomodo
conveniunt sibi dispensantis misericordia,
cupientis avaritia? Et ut demonstrat,
quo consistant veræ Ecclesiastici divitiæ
digito quasi id indicat: Ille est dives
Ecclesia, qui pauperi, non sibi dives.
Gloriari equidem possint Ecclesiastici
nobili illo titulo portionis sibi debiti
quæ est Deus ipse, de qua & in ordinan-
ne ipsorum, & in psalmodia frequens
mentio: *Portio mea Dominus*: verum, ca-
te, clamat S. Archi-Episcopus, si in corde ve-
stro locum dederitis avaritiæ, non habebit
Christus*

Christum pro portione in terra, nec eundem pro hæreditate in cælo: *Non quicumque dicit, portio mea Dominus. Non avarus dicit, quia venit avaritia, & dicit: mea portio es, ego te subditum habui, mihi servivisti, mihi te in illo auro vendidisti, mihi te in illa possessione adjudicasti.* Ecce ad quam infelicem deveniat servitute[m] homo Deo ac altari consecratus, dum se seduci ac vinci sinit suis à cupiditatibus. Transmutatur assidua sacræ scripturæ lectio, statui suo debita ac correspondens, in lectionem librorum de mercatura, aliisque secularibus negotiis tractantium, hique semper sunt præ manibus: dignitatem conditionis suæ, Regiâ superiorem altiore[m]que, vilipendit, ut œconomix curisque domesticis inserviat, & cor illud, in quo nihil aliud deberet splendescere aut relucere, quam cogitationes de Deo, de Paradiso, rebusque cœlestibus, fit proprius nidus, ac receptaculum abjectissimarum specierum, ac eloaca terrenarum sortium, immundi lucri, ac proprii emolumentum, magisque angitur ac cruciatur mundanis curis, etiam sæpe in choro, quam maximus mercator in foro. Quam indignum est videre illum, cui commissa est legatio componendi, ac confirmandi pacem inter DEUM & hominem, semper agentem, discurrentem,

rentem, ac occupatum, non cum Deo
 in precibus, aut sacrosanctis sacrificiis
 sed vel in tribunali pro litibus, vel apud
 collybistam pro cambiis, vel in foro pro
 mercibus, oblitum planè tremendæ illius
 Apostolicæ sententiæ: 2. ad Timoth. 2. *verum
 Nemo militans DEO implicet se negotiis
 secularibus*, illiusque dispositionis seu
 ordinationis primi Carthaginensis concilii
 in quo expressè præscribitur: *cap. 4. qui
 qui serviunt DEO, & annexi sunt
 foro, non accedant ad actus, seu ad
 administrationem, vel procurationem domorum
 interminando etiam iis, ut, aut
 ei sint sine actionibus domorum, aut
 res sine officio clericorum. Quomodo
 runt lachrymæ Jeremiæ) obscuratum
 aurum, mutatus est color optimus,
 dispersi sunt lapides sanctuarii, in
 omnium platearum. Quinam sunt lapides
 illi sanctuarii, optimè addit, & dicit
 S. Gregorius: *Hom. 7. in Ezechiel. Fratres
 sumus lapides sanctuarii, in
 quam causam ergo dicuntur Ecclesiastici
 dispersi per omnia compita, per
 omnia platearum Jerosolymæ capita? Quia
 in mystica Jerosolyma, quæ est Ecclesia
 ista, vivunt sacerdotes ita intricati**

gottiis sæcularibus, ut obliiti quasi seruitii Sanctuarii, prophanorum seu sæcularium instar, solis suis invigilent litibus, proventibus, aliisque mundi hujus transitoriis, ac momentaneis nugis: *fam pene nulla est sæculi æstio, quam Sacerdotes non administrent*, pergit S. Gregorius. Ut omittamus autem præcedentium Sanctorum exempla, altiusque penetremus in maledictum illud temporale commodum, propriumque interesse, possemus merito timere, dicebat S. Petrus Damianus, *lib. 1. cap. 62.* ne nobis accidat id, quod apud Esdram registratum legimus evenisse filiis Hobia: *Hi quaeserunt scripturam genealogie sue, & non invenerunt, & ejeti sunt de sacerdotio*: merito dicit Damianus, *Qui facti sunt à patrum suorum claritate dissimiles, in paterno non maneant officio sacerdotes*. Hinc est, quod in Concilio Antiocheno Paulus Samosetanus, tunc temporis Episcopus Antiochenus, impiusque postmodum Hæresiarcha, acerrimè fuerit reprehensu: *quod cū antea vilis esset, ac pauper, à litigantibus per fraudes & dolos pecunias extorserit, usq; se ditavit, & prout narrat Cardinalis Baronius Annaliū suorum Tomo undecimo, An. 266. & 1066. n. 13. Episcopus Misnensis in cubiculo suo repertus est mortuus, hor-*

rendo aspectu, ac nigro colore, deformissimo
que constitutione, habituque corporis, in-
cubans suis denariis, maledictis suis nume-
mis, quos avarissime corraferat; atque hoc
manifesto dexteræ Dei prodigio, orbi
tum esse voluit justissimus ipse DEUS, quæ-
rum anima ipsius detestetur in sacerdotibus
execrabile pudendumque vitium avaritia.

Certum est, quod positouno absurdo
inconveniente, sequantur plura, ac extrane-
ce vitiosa, imo vitio ipso, nonnisi vitia pul-
lent, eo perniciosiora, quo magis à matre
prima intoxicata; atque hinc ex avaritia
exurgit abusus notabilissimus, quod per
lam detrahatur honori, cultuique Dei, et
que hæc avaritia illa mala, quæ apud Pro-
phetam, Abacuc *cap. 2. v. 9.* vehementer
reprehensa: *Vae, qui congregant avaritiam
malam.* Non indigebat sane vitium hoc,
ut notaretur epicheto hoc *Malam*, dum jam
Spiritus Sanctus ipsum pronuntiasset pla-
detestabile: *Avaro nihil est scelestius.* *Eccle-
siastici 10. v. 9.* Nihilominus, juxta mentem
Ruperti Abbatis, modo illo loquendi vide-
tur Propheta vidisse, notasse, ac conde-
mnasse avaritiam Ecclesiasticorum, ita enim
scribit: *Equidem avaritia nusquam bona,
sed ibi excellenter est nimis mala: Horum
enim*

enim avarus animus, sæcularibus comparatus, nimis est quam enormis, ex illo namque sequitur, quod Dei templa, aliaque eidem sacrata loca, ob sordidam illorum parcitatem ruinam minentur, aut plane decidant, quod Ecclesiarum, altariumque suppellex sit neglecta, ac despecta, Sacrae Mensæ cultus ac ordinatio nauseam quodammodo provocet, ac cum horrore ferè tractentur, ac assumantur paramenta, quorum aliqua præ vetustate sunt lacera, alia præ sordibus aut immunditia abominanda. Jam dudum ante nos carpsit talia, ac detestatum fuit Concilium quartum Toletanum Can. 33. *in edit. Garzia Lovisa. Avaritia radix cunctorum malorum, cujus sitis etiam sacerdotum mentes obtinet. Inde labentium Basilicarum ruine non reparantur, quia avaritia sacerdotali omnia auferuntur.* Multo autem ante hoc concilium miseria ista patuit, ac deplorata fuit in concilio Vernensi, Can. 12. dictum de Palatio à nomine loci in quo fuit celebratum Anno 844. Dum non minus super ruinas templorum DEI materialium, quam mysticorum, qui sunt pauperes, fuit lamentatum: *Videmus enim iram Dei nobis & vobis imminere, dum pro rapinis, & in manibus aliis sceleribus, tum etiam maxime, quod*

quod Ecclesia facultates, quas Reges & reliqui
Christiani Deo voverunt ad alimentum ser-
vum Dei & pauperum, ad exceptionem hosti-
um, redemptionem captivorum, atque tempo-
rum Dei instaurationem nunc in usu secularium
detinentur.

Una altera etiam ruina, fortè min-
considerata, est non minus gravis ac
rifulosa, ex eorundem Ecclesiasticorum
avaritia oritur, estque cæcitas me-
tis, per quam adeo decipiuntur ac
ducuntur, adeoque proprio illi ac mi-
rabili interesse alligati tenentur,
nullatenus se queant reflectere quan-
tam incurrant miseriam, quantæ in-
reant calamitati in hac vita, quam-
magna, certe maxima, ipsis maneat
vita (potius morte) æterna ruina.
que quo aggravat contra se densum
Habac, cap. 2. v. 6.

Narrare solitus erat S. Philippus
rius (prout legitur in ejus vita lib. 2.
16. num. 12.) de quodam Ecclesiastico
qui per aliquod tempus frequentavit
exercitia Oratorii, quod dum primo
psi oblatum fuisset beneficium Eccle-
asticum, diu multumque fuisse tergivet-

tum ad illud acceptandum, ac postquam constantissimè per longum tempus repugnasset offerentium votis, victus tandem parentum importunitate ac violentia, illud accepit: Elapsis aliquot mensibus, offertur ipsi unum aliud, nec magnam in hoc acceptando demonstravit contradictionem; tandem eo usque processit, ut non expectaret amplius, donec offereretur tertium, sed ipsemet illud instanter sollicitèque quæsivit. Interrogatus desuper, unde tam subita orta fuisset mutatio? Respondit, se per primum beneficium unum perdidisse, & per secundum, alterum, ac proinde ambos, atque ita se jam cecè procedere; *Improbe cupiditatis affectu* (serviunt mihi hic verba sacri Concilii Tridentini) *se ipsos, non DEUM decipientes*. Imitantur certe tales Balaam, de quo dicit sacra scriptura, Num. 25. *vir cuius obturatus est oculus, qui cadens apertus habebat oculos*, eodem plane modo Ecclesiastici avari: *Oculos aperientes in fide, & non videntes in opere, intra Ecclesiam positi pia specie, extra Ecclesiam inventi sunt impia conversatione; de quibus alias bene scriptum est: vidi impios sepultos, qui cum adhuc*

vi-

viverent, in loco sancto erant. De hujusmodi cœcitate rectissimè monet suos Clerici S. Ambrosius, l. 25. in Iob. præ oculis monstrans, quantum deciperentur ex divisione, imo stulta mutatione, dum corde suo locum dant terrenis rebus, mundi hujus perituris, evanidisque quilibet, æternis, veris, ac permanentibus rebus relictis, neque ad illa mentem suam convertentes: idem ubi supra. *Quid stultius, qui relictis cœlestibus, ad terrena intendisse, posthabitis perpetuis, elegisse ea, quæ casu sunt & fragilia.* Hinc concilium Tridentinum Sess. 6. sapientissimè monet: *Oportet sacerdotes Domini, ut ab appetitu avaritiæ & cupiditatis se cohibentes, sibi subjectis in omnibus virtutum profectibus imitabiles exhibeant, quibus pro omnibus divitiis solus Christus abundat, juxta illud Apostoli: Mibi Christus est, & mori lucrum; ex quo proveniet id; quod dicit sacrum Concilium Tridentinum Sess. 25. de Reformatione, cap. 1. dubitandum est, & fideles reliquos ad Reformationem, innocentiamque facilius inflammantur. Prepositos suos viderint non ea, quæ sunt, sed animarum salutem, ac cœlestem patriam cogitantes.*

Caput Sextum.

*De damnis, inconvenientiis, ac pœnis
Clericorum proprio commodo, ac
avaritia deditorum.*

POeta quidam Gentilis volens exprimere
summam, extremamque aviditatem, qua
homines feruntur, imo rapiuntur, in au-
rum, ac argentum, nullum aptius reperire
potuit Epitheton, quam *sacrum*:

*Quid non mortalia pectora cogis
Auri sacra fames! Virgil. Aeneid.*

Observatum est, acutissimèque notatum
in quadâ synodo, nullos esse ferme in mundo
qui majori anxietate ac sollicitudine aggre-
gent, accumulèntque divitias, accumula-
tas autem prodigijs consumant, aut mise-
rius perdant, quàm Ecclesiasticos: unde S. Bern.
Serm. ad Past. in synod. *Quis obsecro laicorum
avidius Clericis accipit temporalia, ac ineptius
mitur acquisitis: Et tamen, quam ignomi-
niosus, quàm indignus est affectus talis pecto-
racente sacerdotali, sordidi alicujus mi-
serique lucelli temporalis, prout capite præ-
ceden-*

cedente illud vocabat S. Petrus? Decipiuntur
 quotquot sunt, qui sibi imaginantur, glori-
 majorem, majorem applausum, ac laudem
 sibi accrescere, quo ampliores accumu-
 lant divitias, thesaurosque impleant, accu-
 condant inexhaustos; etenim gravissimi
 omnique exceptione majore sancti Hiero-
 nymi sententia, ac testimonio constat, He-
 brem foediorum, magisque prostituta
 gnominae notam sibi inurere non
 se, quam hoc ipso: En verba: *Ignorantia sacerdotis est propriis studere divitiis.*
 Nepot. Fundamentales, primique S. Eccle-
 siae lapides, pretiosi non fuerunt, pauperes
 fuerunt, & rudes, quales hodie
 que nostri sunt piscatores; ideoque S.
 Petrus intrando templum, instantiam pauperis
 mendicantis, suae propriae egestatis retulit
 exemplo: *act. 3. Argentum & aurum non habeo
 mihi;* eodemque tempore erigebatur templum
 dicans, figura, uti ingeniose observat S.
 annes Chrysostomus, *Hom. 8. in act. Ap. 3.*
 puli Judaici, avaritiae vitio plane addicti
 les erant *Judaei Claudicantes, opes petebant
 jacentes, propter hoc templo assidebant, ut
 rentur.* Per suam ingluviem everterant
 cerdotes Hebraei synagogam, templumque
 taverant in speluncam latronum, sicuti

improperavit Salvator: Jam verò, volens idē
 Christus ac Salvator noster super ever-
 sa synagogæ ruinas erigere Ecclesiam suam,
 ante omnia à sancto Petro, Apostolorum
 capite ac primario, suoque electo in terris
 Vicario audire: *Matth. 19. v. 27. Ecce nos reli-*
quimus omnia, atq; hoc non sine magno my-
 sterio; siquidem, ut optimè advertit magnus
 ille Marsiliensis Ecclesiasticus *Salvianus l. 2.*
ad Eccl. cath. Possessione & usu opum non fulcitur
Ecclesia, sed evertitur. Si attentè pervolvere
 velimus *Annales Ecclesiasticos*, reperiemus
 feliciores fuisse Ecclesiæ progressus, dum esset
 egena ac pauper, amplisq; destituta bonis tē-
 poralibus, uberrimè tamen floruisse ac abun-
 dante sanctitate.

S. Hieronymus *ep. 2.* volens inculcare, ac
 persuadere Nepotiano, quam indignum fo-
 ret animum, mentemq; sacerdotalem addi-
 ctā esse divitiis, quærere temporalia, atq; imo-
 dicè inhærere hisce transitoris nugis, singu-
 lari quadam valdeque efficaci utitur similitu-
 dine: *Clericum ex inope divitem factum, quasi*
quandam pestem fuge. Verba sanè prima fron-
 te dura, in ipsa tamen rei substantia verissima;
 cujus ratio est, quia tales vix unquā sciūt tene-
 re mediū, sed solent insolescere, & sicuti oris,
 ita nec animi habent moderationem; sed me-
 lius

L. 1151

L. 1152

Ecclesiasticus

L. 1153

lius ad propositum nostrum: Sicut pestilens, ac contagio, facile contrahitur conversatione, ita avaritia, per occultam nescio quam violentiam, absque advertentia aliquem ad se trahit, idque eo amplius, dum in Ecclesiasticis reperitur, hi enim suo exemplo, sordidâ, ac avarâ vitâ illam laicis minus reddunt odibilem; hancque ob causam prohibet Nepotiano S. Hieronymus talium Clericorum consuetudinem. Idem quoque S. Paulus, radicem omnium malorum appellat, inordinatum rerum terrenarum affectum: *Radix omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes erraverunt à fide*, prudentissimèque monent sacri Canonis I. Tim. 6. v. 10. Ecclesiasticos: *Avertentem pecunia, quasi materiam cunctorum criminum fugiant. dist. 23. cap. his igitur.*

Præstaret sanè, ut Ecclesiastici sese tam sollicitos demonstrarent pro bono Ecclesiæ, quàm pro bonis suis temporalibus, æqualiterque zelarent utrumque atque hæc sibi tan sociata ac unita, ipsi quoque non separarent. Jam verò, sæpissime, ac ordinariè celebrantur capitula, non ut emendentur mali mores, vitiaq; inter ipsos grassantia extirpentur, ac abusus tollantur, sed solum pro negotiis secularibus ac temporalibus, quomodo red-

ditus suos promoveant, ac recipiant, lucrumque hoc terrenum ac sordidum augeant: Observavit hoc jam dudum Petrus Blefensis: 57. *Quotidie capitula sua tenent, quærentes non morum correctionem, sed extorsionem nummorum*; atque hinc fit augeri vitia in populo, ac multiplicari scandala, nam, ne reditibus, decimis, aliisque suis bonis temporalibus, ac lucris quidquã derogent, claudunt oculos, debitam negligunt correctionem, quemque sinunt agere quod vult, & libet, in Sacramento pœnitentiæ administrando nimis condescendunt, vel non debite, ac pro merito reprehendendo vitia, ac scelera, vel sæpius nimis facile absolvendo tales quos merito tanquam indignos repellere, ac dimittere debuissent, atque ita pretiosum Christi sanguinem quodammodo prodigendo ac prostituendo.

Exprimere nequeo, quanta Ecclesiæ damnâ inferat illa Ecclesiasticorum cœcitas: *Unde superstitiones vigent, mandata contemnantur, peccata fiunt, nisi ex incuria Sacerdotum, qui ne temporale amittant lucrum, permittunt subditis agere quid volunt, & contradictionis seu correctionis non audent verbum loqui: tanquam canes muti sunt, non valentes latrare, & veluti mercenarii inutiles,*

vi-

videntes lupum venientem, Domini gregem
 ferentes aufugiunt, exclamat S. Laurentius
 Justinianus: De Compl. Christi perfect. nec fluc-
 tio præteriti debet Hugonis Cardinalis
 positio supra illum Psalmi 25. versum:
*quorum manibus iniquitates sunt, dexterarum
 repleta est muneribus: manus enim San-
 dotum modo inunctæ sunt pice cupiditatis
 retinendum, qua deberent esse inunctæ scrib-
 ne Charitatis ad largiendum.*

Efficax motivum ad fugiendam avaritiam
 est, consideratio illa, quod fideles immu-
 tet in Idololatrias; *Avaritia, quod est Idololatriæ
 servitus*, dicit S. Paulus; *ad Galat. 4. v. 8.*
 & in Osea cap. 12. v. 8. legimus: *Dives
 etus sum, inveni idolum meum*; proprium
 enim commodum seu interesse juxta me-
 tem sancti Ambrosii, *serm. 89.* hoc quasi
 nexum ac proprium habet, quod cor
 strum totaliter à Deo avertat, auro
 consecret: *Avaritia cæca est, errorem
 religionis inducit, non videt que divina
 sed cogitat que sunt cupiditates: Ideo
 triumpho palmarum à toto populo Christo
 acclamatum fuit, exceptis Sacerdotibus,
 enim lucris suis erant intenti, & uelut
 Cajetanus, avaritiâ excæcati non animam
 verterunt. Ut autem constaret quantum*

Clerum dedeceret vitium, Deoque displiceret, voluit Christus propriis manibus vibrare flagella, ictusque infligere sacerdotibus, qui mercaturam agebant in templo, eos merito inde expellendo, dum usuris suis, injustisque lucris illud prophanaverant.

Caput Septimum.

De onere, ac obligatione annexa proventibus, Ecclesiasticis, & de stricta ratione, quam de iis reddere aliquando debebunt Deo.

Quanta cum circumspectione à nobis proventus Ecclesiastici sint exponendi, digito demonstrat ex Cathedra sancti Petri S. Urbanus Papa: *Res fidelium, quæ Domino offeruntur, non debent in aliis usibus, quam Ecclesiasticis, & Christianorum Fratrum, vel indigentium converti: Hocque idem suo intendit persuadere Clero S. Carolus, Conc. Med. P. 3. tit. Monit. hisce verbis: Prædia Ecclesiastica, non avaritiæ præda, sed instrumenta Charitatis relicta sunt, volens per hoc insinuare, summe quidem esse conveniens, ut qui altari servit, de altari quoque vivat,*

P
verum,

verum, id quod super congruam sustentationem abundat quasi superfluum, aut ad divinum cultum, aut ad alia Charitatis opera debeat impendi. Tertullianus *cap. 3. Apolog.* appellat redditus Ecclesiasticos: *Deposita patris*: quia sicuti supra deposita non sunt absoluti Domini, nec de illis pro beneplacito nostro possumus disponere, sicuti de aliis quae nobis verè propria sunt; eodem modo non possumus super illos nostros proventus absolutum exercere dominium, Pauperes enim habent jus super illos: *Non sunt res Ecclesiae, ut propriae, sed ut Dominicae, et Domino commendata tractanda*, fuit definitum in concilio Parisiensi: *si. 6. lib. 1. cap. 15.* Soliant se, exuuntque propriis bonis ac possessionibus, devoti Christi fideles pro faciendis beneficiis, ut ministri sacri de necessariis provisi alimentis, planè sint abstracti ac liberi ab omni alio mundano negotio, ut sint intenti cultui divino, ut ille splendidè debitoque cum decore peragatur, ut Evangelium annuntietur, invigiletur sedulitate animarum, subveniendò pauperibus, viduis, orphanis, ac magis desolatis: *De vitias non pro ipsarum amore possident, sed pro amore Dei, ut cultum Dei per illas amplificent vel pro amore Christi, ut proximis iis subveniant*

nant, prout mentem piorum legatariorum interpretatur S. Bonaventura, de prof. Relig. lib. 2. cap. 42. nihilque minus illis unquam venit in mentem, quam quod ipsorum substantiæ in lautas, prodigasque consumerentur commestationes, pro gregibus canum nutriendis, similibusque aliis inutilibus ac non necessariis; unde si modo semel capita sua è tumulis levare possent, haud dubiè, hæc illis exprobrarent: *Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus.*

Matth. 15.

Adeo verum est, quod id, quod superest de proventibus Ecclesiasticis ultra commodam honestamque sustentationem, pauperibus debeat largiri, ut pro latrocinio reputet S. Gregorius Nazianzenus Orat. 16. fraudem hac in parte commissam: *Minimè, fratres, & amici mei, minimè committamus, ut rerum earum que nobis Divino munere data sunt, mali œconomi, ac præposteri inveniamur, ne alioquin Petrum dicentem audiamus, erubescite qui aliena detinetis:* Verùm S. Bernardus stylo multo acriore utitur, ut rei illius exprimat indignitatem: *Facultates Ecclesiarum, patrimonia sunt pauperum & sacrilega crudelitate iis diripitur, quidquid dispensatores, non Domini, ul-*

tra victum & vestitum sibi accipiunt: Ideo
 Sancti non vocant illos Dominos, sed solum
 patronos, ac dispensatores, ut per titulum
 hunc illorum exprimant obligationem: Non
 minus possidenda tradidit, quam dispensanda
 commisit, dicit S. Leo lib. 5. de Col. & S. Au-
 gustinus Ep. 50. ad Bonif. appellat ipsos Procu-
 ratores pauperum: Si privatim possidemus
 quod nobis sufficiat, non illa nostra sunt, sed
 pauperum, quorum procuracionem quodammodo
 gerimus, non proprietatem nobis damnabili
 usurpatione vindicamus. Noluit fidelium
 pietas sæcularium fidere manibus elargiti-
 ones seu distributiones pauperibus facien-
 das, cultusque divini suis facultatibus con-
 servationem, sed beneficia fundantes, qui
 commissa voluerunt manibus nostris, ut es-
 acta fidelique œconomia illa administrare-
 mus: quam autem præstaret fidelitatem,
 qualemve exhiberet prudentiam, quæ
 sacrorum reddituum superflua, loco quæ
 ea impenderet in sustentationem paupe-
 rum CHRISTI, aut in ea quibus
 digent DEI Ecclesiæ, aliaque sacrata loca
 illa profunderet in equorum, canum, pe-
 rasitorum, adulatorum, histrionum, et
 scurrilium servorum alimentacionem, dicit
 sacrum Concilium Tridentinum sess. 25. c. 1.

de Reform. etiam prohibet illa elargiri in parentes aut propinquos ipsorum: *Omnino interdicunt Sancta Synodus Episcopis, ne ex redditibus Ecclesia consanguineos, familiaresq; suos augere studeant, cū Apostolorū Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent.* Si nos ad normam Apostolorū accommodare, ac gerere debeamus manifestū est, quid nobis agendum sit; etenim, prout præcedente capite dictū est, licet Apostoli coram pedibus suis congestā viderent insignē auri argentiq; molem, nihilominus protestatur S. Petrus: *Act. 3. v. 6. Argentum & aurum non est mihi; ne unicus in bursa Apostolica hærebat, aut reperiebatur denarius, sed quidquid obveniebat aut offerebatur, statim inter fideles, pro cuiusque indigentia ac necessitate dividebatur, prout attestatur S. Lucas in Actibus Apostolorum: cap. 4. v. 35. Dividebatur singulis, prout cuiq; opus erat.* Atque hoc suo exemplo docebant Apostoli Ecclesiasticos, quomodo sese gerere debeant in administratione suorum proventuum, dum à Christo electi, ac deputati sunt Procuratores pauperum ac egenorum: *Dispensatores, ac procuratores, vocat illos S. Thomas: 2. 2. Q. 85. a. 7. Væ illi qui receptum ex sacro altari denarium recondit, ac quasi sepul-*

sepultum tenet in sua arca, dum interim pro
 fame moritur mendicus, aliæque honestæ
 familiæ præ egestate ac inedia periclitantur.
 sapius in honore, ac pudicitia: Hinc S. Be-
 filius scribens super illa verba Isaïæ: 6. 13. v. 14
Rapina pauperis in domo vestra, vocat illos
 non Patres, quales esse deberent, sed pa-
 perum latrones, quales illos efficit eorum
 avaritia: *Quæ sunt collata reficiendis pauperi-*
bus, sublevanda eorum inopia, si in adibus
penes nos retinuerimus, utique inopes sine
spoliamus bonis. Sanctus Thomas à Vico
 nova Archi-Episcopus Valentinus, pariter
 stitatis ac doctrinæ laude excellens, cuius
 nam ille fuerit sententiæ, ac opinionis circa
 redditus ac proventus Ecclesiasticos, de-
 ravit semel in quadam concione, habita
 Parochiali sancti Marci Ecclesia Valentinæ.
Dicant alii quod velint, (sunt verba ipsius
 teste Fr. Mich. Salon. in vita.) *ego non dubito*
quis sit certa ac indubitata veritas, quam
DEUS strictè interrogabit, rationemque re-
gidissimam instituet, super res, ac bona Ec-
clesiæ nobis commissa, ut illa pauperibus con-
remus, esseque tanquam res furto ablatas
in alium expendantur usum, quam in subven-
tionem pauperum: Et si vos Domini mei, tem-
pore mortis meæ vel unicum penes me repererit
 Julium

Julium, seu schillingum, habeatis pro perditam animam meam, nec me in loco sacro sepe-
 liatis. Plura adhuc ac ampliora profert au-
 thor vitæ in præfato sermone ab eodem san-
 cto dicta: Dum mihi refertur obiisse Cleri-
 cum aliquem, qui vixerat de bonis Ecclesiasti-
 cis, & repertam esse apud illum notabilem pe-
 cunie summam, ita moveor, ac affligor, ac
 si mihi dictum fuisset, ipsum expirasse in com-
 plexibus suæ amasie, quia tam bene perditum
 existimo illum Clericum, qui sibi de bonis
 Ecclesiæ thesaurizat, quam illum qui moritur
 in concubinato: Atque hæc mens est illius
 sancti, à qua non multum abscedit Petrus
 Blesensis, Ep. 112. dum tale format argumentū:
 Sit estimatio veritatis, in ignem aeternum mitti-
 tur, qui sua pauperibus non dedit, ubi qua-
 so mittendus est, qui bona pauperum vel Ec-
 clesia rapuit, vel fraudavit. Vehementer
 conqueritur S. Bernardus cap. 11. Apoll. ad Gu-
 tiel abb. de illis Clericis, qui loco quod ve-
 stirent nudos pueros ac puellas, redditus suos
 sacros consumunt in vanis, superfluis, ac
 curiosis, luxui tantum splendorique exter-
 no litantes, quo oculis placeant, nec inte-
 rim curantes, an pauperes Christi præ fame
 moriantur: Lapidem induit auro, & suos filios
 nudos deserit, de sumptibus egenorum servitur

oculis divitum, inveniunt curiosi, quod dolo
stantur, & non inveniunt miseri, quo sustentan-
tur; verum melius Ep. 42. cap. 2. ad Sen. Episc. et
primit justum dolorem, pauperumque que-
relas mendicorum; *Clamant nudi, clamant
famelici, conqueruntur, & dicunt; nobis famelici
frigore laborantibus, quid conferunt tot moni-
toria servata in domibus vestris? Nostrum est
quod effunditis, nobis crudeliter subtrahitis
quod inaniter expenditur: Concluditque
menta hæc formidandis hisce verbis: *Et
vanitate peritis, & nos spoliando perimitis.*
Optimè hoc intellexit P. Flaminus Riccio
(uti legitur inter alias Sociorum S. Philippo
Nerii vitas) qui tanquam bene versatus
sacris sciebat Hospitalitatem virtutem de
singulariter commendatam, ac competi-
tem Episcopis, hac de causa, cum semel
quo tempore dimoraretur apud Fratrem
um Episcopum, omni die largas pauperibus
distribuit elemosynas, in recompensamen-
pensarum in mensa Episcopali factarum, ob-
cendo: *Ego volo cibari sumptibus pauperum,
nam redditus omnes Episcopales sunt patri-
monia, ac proventus pauperum.**

Dum olim sacrilegi Hebræi sacerdotes
perfido emissent Juda pro tringinta argenteis
innocentem Redemptoris nostri sanguinem

conscientiæ remorsu ductus, ac coactus quasi,
impius traditor, noluit acceptos numos hæ-
redibus suis relinquere, sed priusquã se suspê-
deret, retulit scelestũ argentũ, impiusq; ac de-
speratus Apostolus in templo totũ illud red-
didit fœd. ssimis, ac nequissimis mercatoribus
suis, cum dicto: *Peccavi tradens sanguinem
justum. Matth. 27. v. 4.* Congregati Sacerdotes,
licet plurimum auri ac argenti avidi, nihilo-
minus post exactam deliberationem conclu-
dunt, ac decernunt: *Non licet eos mittere in
carbonam, quia pretium sanguinis est,* proin-
deque pecuniam illam applicarunt in em-
ptionem cujusdam agri, pro peregrinorum
sepultura. Ergo, dico ego, impii illi sce-
leratique sacerdotes, teneriorem habuerunt
conscientiam circa sanguinem Christi, quam
nos, dum absq; scrupulo nobis incorpora-
mus, ac in marsupium nostrum, tanquam pa-
trimonium proprium, recondimus proven-
tus Ecclesiasticos, qui aliud non sunt, nisi san-
guis Christi? Omnium sæculorum experien-
tia demonstrat, familias diratas ex bonis
Ecclesiæ, tractu temporis ad incitas fuisse
reductas, planeque interiisse, ac in fi-
ne tam fuisse miseras, quam in initio
fuerant splendidae: Hinc Augustinus Ma-
scardus in *Pompa Capitolii* scriptum
P 5 reli-

reliquit: *Patrimonium Christi, cuius Ecclesiastici sunt dispensatores, institutum non pro paucorum aliquorum, sed pro totius Cleri sustentatione, ac pro hoc laborat, desudatque sancta Ecclesia; Res plane notabilis observata est à prudente quodam scriptore, quod bona Ecclesiastica, coagmentata inter bona terrena alicujus familia, brevi tempore patrimoniales propriasque familia facultates perdidierint, ac everterint, sicut pavona aquila permixta aliis, eas consumit.*

Quia Propheta in spiritu prævidebat, mala eventura Ecclesiæ, injuriasque Dei irrogandas ab iis, qui sacris reditibus uti student parentelam suam, propinquos quos ac cognatos, mirabilem apud Deum super hoc negotio fecit instantiam: *Quid dixerunt hereditate possideamus Sanctuarium DEI; Deus meus pone illos ut rotam, et stipulam ante faciem venti, Psal. 83, v. 3.*

Fuit persona quædam pluribus annis optime vitæ timèque nota Sancto Philippo Nerio, quando hic audiret, quendam suum parentem, primum ditissimi cujusdam Memoratoris, qui non solum Romæ, sed in tota parte Europa parem sibi non habebat, ministrum semper crescere in divitiis, aurumque accumulare auro, Sanctus ei sæpè prædixit, ipsam

aliquando defecturum, ac foro cessurum. Contigit tandem uni ex filiis ejusdē pingui-
mam pluriū millium scutorum annui pro-
ventus conferri Abbatiam, unde obviam se-
mel factus Sancto, semper magis sua in opini-
one confirmato, dixit ad ipsum *Quid jam di-
cis Reverenti vestra? Cui Sanctus statim repo-
suit, tam viciniorem esse v. strum casum ac
ruinam*: Atque ita factum est, nam post
paucos menses ille cessit foro. Cardinalis Ta-
rugi, dignissimus Sancti illius filius, cujus
institutum per annos plurimos professus fuit,
Idea veri Prælati, ideo recusabat parentes,
ac agnatos suos participes facere reddituum
suorum Clericalium, quia, ut dicebat,
*proventus Ecclesiastici in domibus seculari-
um, sunt quasi ignis, quo intus, & foris ac-
cenduntur*; In *ita Card. Tarug. P. Riccii* ideo-
que, loco quod propinquis suis quidquam
daret de Ecclesiæ Avenionensis, cujus erat Ar-
chi-Episcopus, redditibus, largissimas omni-
die egenis elargiebatur eleëmofynas, dumq;
quadam vice visiteret miserabile aliquod ho-
spitale, nec quidquam haberet ad manum,
quo illius posset sublevare necessitatem, è di-
gito suo anulum extraxit Episcopalem &
pro eleëmofyna dedit. Qui tali modo pro-
cedit ac operatur, durus, aut crudelis non
erit

erit erga suos, sed gratus ac benevolus, hoc
que nobis sit semper persuasissimum, ac pro
oculis, quod Blesensis monet: *Nunquam pa-*
perum, nunquam Ecclesie spolia, prostrern
habuerunt eventus auspiciam.

Caput Octavum.

Quanta Charitate Ecclesiastici suis pro-
ximis, in rerum temporalium pe-
nuria constitutis, debeant
subvenire?

CHristus Dominus noster, dum Eccle-
siam suam fundare inciperet, statim
luit, ut in mundo compareret magna illu-
mina, de qua Psalmista scribit: *Astitit Reg-*
na à dextris tuis in vestitu deaurato circum-
data varietate, hacque mediante, optime
disposuit in illa ordinem Hierarchicum,
licet ex conditione nascendi homines
valde inæquales in bonis, ac terrena suble-
tia, nihilominus æquales redderentur
Charitatis subventionem, ac levamen,
ut confirmat dictum Apostoli: *2. Cor. 8. 12.*
qui multum non abundavit, & qui modicum
cum non minoravit. Ideo Salvator
cinus suæ morti ac passioni, volens re-
quæ

quere Ecclesie quasi certum aliquod patri-
monium, dixit collegio Apostolico: *Pauperes
semper habitis vobiscum*; & de illis tanquam
de hereditate pretiosa semper fuit sollicitudo
talis, ita ut, prout scribit S. Lucas, in tanta cre-
dentium multitudine, provida Apostolorum
charitas tam prudenter, ac dexterè operata
fuerit, ut, *nec quisquam egens erat inter illos*;
Act. 4. v. 34. illiusq; copiosæ collectæ, quã primi
eredentes fecerant Antiochiæ, ad subvenien-
dum Palæstinæ pauperibus, fame oppressis, nõ
alii fuerunt executores, & bajuli, quam SS.
Paulus & Barnabas, existimantes propriũ esse
Ecclesiasticorum eleemosynis sese impendere,
ideoque functionem hanc nulli alteri delega-
re vulerunt; hicque pius usus longo tem-
pore in Ecclesia duravit, ut omni Dominica
fierent collectæ, quem S. Joannes Chryosto-
mus suo tempore Constantinopoli, iterum ad
praxim reducere satagit.

Posteri omnes, qui in gradu ac officio suc-
cesserunt S. Apostolis, edocti fuerunt, quibus
visceribus deberet esse plenus is, qui Clericali
ac Ecclesiasticæ militiæ adscriberetur, dum eo
ipso destinaretur ad serviendum mensæ, & ut
foret fidelis dispensator mensæ pauperum, de
quibus dicit S. Paulinus: *Ep. 38. Cavere debemus,
ne damnum anima, & dispendium salutis adea-*
mus,

L. 1151

1151
1151
1151

mus, negligentes in Ecclesia positam à Do-
 mino mensam indigentibus; de qua loquitur
 Justinus Martyr, Orat. ad Ant. Pium. modum
 describit in distributione observari solitum
 Quod ita colligitur, ad Præpositum deponitur
 atque ille inde opitulatur viduis, & his, qui
 propter morbum, vel aliam aliquam causam
 egent, qui in vinculis sunt, & peregrè venientibus
 hospitibus, & (ut simpliciter dicam) omnium
 indigentium curator est. Cunctis
 Ecclesiasticis, tanquam tutoribus, ac curatoribus
 pauperum, hanc reliquit monitionem
 S. Urbanus Papa: Res Ecclesiæ, non quasi pro-
 pria, sed ut communes, & Domino oblata, cum
 summo timore, non in alios, quam in præfatum
 usus, sunt fideliter dispensanda: dans omni-
 bus Ecclesiæ redditibus eundem titulū quem
 iisdem quoque dedit Concilium secundū Co-
 billonenſe, Ap. Bin. Tom. 1. Conc. quia vota sunt
 fidelium, & pretia peccatorum, ac patrimonia
 pauperum, atque ad prædictum expendenda
 Domino tradita; in eademque quoque Con-
 stitutione videtur origo mutationis collecto-
 rum faciendarum, in donationes fundorum,
 aliorumque stabilium pro Ecclesiarum utilitate
 ac conservatione, & pauperum sustentatione
 ac sublevamine; hinc Concilium
 Meldense Anno 845. celebratum, vehementer

insurgit in illos, qui bonis, ac proventibus
Ecclesiarum: *In perniciem sui, & sine réve-*
rentia abutuntur. Titulus ille, quem, ut
dixi, hujusmodi donationibus attribuit Ter-
tullianus, c. 3. ap. illas vocans, *deposita pie-*
tatis, cum magna prudentia ac reflexione
illis datus fuit, ut certi essemus illas habere na-
turam depositorum, & consequenter tractan-
das ac regulandas esse juxta normam legum
civilium, l. licet. de depositis. per quas caveretur,
ac ordinatur super illa non acquiri domini-
um, proindeque illis uti non possumus pro
nostro libitu ac arbitrio, sed illa reservanda,
aut exponenda sunt pauperibus, juxta exi-
gentiam, mentem, ac voluntatem patrono-
rum. Præclara de hac re dederunt exempla,
in veteri lege in Onia summo sacerdote, in
nova autem in sancto Ambrosio, ac in Ec-
clesia Papiensi, prout narrat ipsemet S. Am-
brosius in lib. 2. officiorum cap. 29. ubi gra-
vi admonitione Clericos suos adhortatur:
Servanda est, filii, depositis fides: similibusque
diligentia memores reddit Ecclesiasticos,
Concilium Aurelianense, an. 511. ita statu-
ens: *Id esse justissimum desinimus, ut responso-*
ribus Ecclesiarum, alimoniis sacerdotum, &
pauperum, vel redemptionibus captivorum,
quidquid Deus in fructibus dare dignatus fue-
rit,

rit, expendatur. Cui piæ menti ac intentione
quam graviter contraveniret Ecclesiastico
ille, qui negligens adimplere dispositione
adeo charitativam, non haberet semper
mente illud, quod ei suggeritur à Concilio
Anglicano sub Cuthberto Archi-Episcopo
Conturbienſi: A. 747. ap. ſp. l. man. Tom. 1. Pre-
byteri indefinenter reminiscantur, ad quod
na ordinatione præ cæteris promoti ſint; quod
videlicet miniſtri, & diſpenſatores mysteriorum
Dei vocantur, & tunc queritur inter diſpen-
ſatores, ut fidelis quis inveniatur.

Nolo ego hic diſputare, aut in controver-
ſiam trahere, An Eccleſiaſtici ſint Patroni,
meri tantum Diſpenſatores bonorum Eccleſie
& utrum, ſi illa inutiliter expendant, aut di-
pident, ex juſtitia teneantur ad reſtitutionem
ſiquidem, qui fundamentalem hujus Quo-
ſtionis deſiderat videre reſolutionem, ad
legatque Controverſiam trecenteſimam
quam doctiſſimo ſuo volumini inferuit Be-
nentiſſimus Cardinalis Capifucchus, in
Thom. ſelect. Pag. 975. uſq; ad 1033. ubi auctoritate
Sanctorum Patrum, Conciliorum ſacrorum,
Divi Thomæ, ipſaq; ratione, cognoſcere po-
terit Eccleſiaſticus, quæ, qualisque ſit ipſius
obligatio, in adminiſtratione reddituum Ec-
cleſiæ, quantumque committat reatum, illo
dili-

dissipando in extraneos parumque convenientes usus.

Scio bene, quod S. Augustinus, sicuti in vita ipsius narrat Possidonius, *cap. ult.* semper habuerit in ore istā sententiam: *Non est Episcopi servare aurum, & revocare à se mendicantes.*

Insuper S. Mater Ecclesia, tanquam provida mater, administratorum suorum refrœnandam cupiditatem, iis, qui in debita sua defecissent fidelitate, dilapidassent, malevè administrassent commissa sibi bona, variis in conciliis, diversas, ac rigorosas distavit pœnas pro ut in Antiocheno cap. 25. & in pluribus aliis canonibus, ab eodem Capisuccho relatis: Simulq; præcipitur, ac ordinatur, ut Ecclesiastici semper habeant comensales pauperes, in concilio Remensi II. Turonensi III. ac in Aquilgranensi II. Vivum, practicūq; hujus rei in diebus nostris vidimus exemplum, in persona Eminentissima Francisci Mariæ Tarugi, *in addit. vit. s. Phil.* Archiepiscopi Avenionensis, ac deinde S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, qui tam sanctè, tam religiose, mandata illa, ac decreta Apostolica observavit, ut singulis diebus centum aleret pauperes, & sæpius diebus festis ducentos, imitator in hoc S. Martyris Thomæ Cantuariensis, ac Adriani I. summi Pontificis, qui omni die de alimentis, centum paupe-

pauperibus in Laterano congregatis, provide-
 bat, præter innumerabiles elemosinas, quæ
 quotidie erogabat: Similiter etiam in concilio
 secundo Lugdunensi præcipitur Episcopis,
 ut de victu & amictu provideant pauperibus
 leprosis; & in Francofurtensi Prælati ac Pres-
 byteris Orphanorū cura fuit demandata, quæ
 in re plurimi antecedentes summi Pontifices
 præclarissima dederūt: specimina ac exempla
 De S. Paulo Primo, dicit Anastasius, quod
 æterno tempore solitus fuit: portare ad
 pauperum ac infirmorū abundantem pro-
 visionē, ac congruens sublevamen: eandem
 exhibuit charitatē pauperibus incarceratis,
 vendendo eorum debita, illosq; custodiæ vinculis
 liberans; desolatas viduas, miserorūq; orphanas
 adjuvabat, habebaturq; Pater communis, ac
 niversalis pauperum. Iterum in aliis concilio
 mandatur Episcopis, ut pauperum sint defen-
 sores contra injurias divitū, ac potentum, qui
 illos suis in necessitatibus sublevent ac
 rriis; ita enim definitum habetur in sexto
 concilio Arelatensi, & altero Moguntino. Pa-
 pius I. summus Pontifex, utebatur pro
 pauperum opera Sebaudi Episcopi Arela-
 tensis, ut pannis textis in Francia, de vestibus
 provideret pauperibus Romæ existentibus,
 enim scribebat: *Ep. 4. Tom. 2. Conc. Gal. ap. Sirm.*

Hortamur, ut viro magnificentissimo filio nostro
 Parratio Placido genitori tuo dicas, ut quod de
 pensionibus possessionum Ecclesia nostra coll. etū
 est, aut per suum hominem, aut per harum nobis
 dignetur dirigere portitorem &c. Et si possibile
 est, ut nobis de ipsis solidis saga tomentaria, qua
 pauperibus erogari possint, Et tunicas albas, aut
 cucullas vel colobias, aut si qua alia species in pro-
 vincia sunt, qua pauperibus, ut diximus, eroga-
 ri debeant. S. Nicolaus I. omnes totius urbis
 pauperes descriptos habebat, iisque quotidie
 providebat de necessariis; Baron. an. 757. simile
 legimus practicasse S. Gregorium, S. Pium V.
 & venerabilem Nicolaum Forteguerra, Episco-
 pum Aleriensem, sacri ordinis Prædicatorum,
Fast. sen. De Adriano II. summo Pontifice narrat
 Anastasius, adeo profusa ipsū habuisse chari-
 tatis viscera erga pauperes, adeoque propen-
 sū, largumq; in erogandis eleēmosynis fuisse,
 ut merito Deus in manibus ipsius numos mul-
 tiplicaverit, sicuti alias auxerat frumenta in
 granariis S. Ulrici Episcopi Ratemburgensis,
 & S. Thomæ Archi-Episcopi Valentini; Su-
 pra memoratus Anastasius refert quoque de
 S. Palchale I. summo Pontifice hæc notabilia:
*Hilariter, in eleēmosynis pauperum, omnia qua
 habebat, distribuens: in seipso adimplens egre-
 giam illam S. Ambrosii admonitionem; Lib. I.*
 offic.

offic. cap. 30. Neq; enim propter ea te Dominus
 casti, ut tuos divites facias, sed ut vitam tibi
 perpetuam fructu boni operis, & pretio miseran-
 nis peccata redimas tua. Sed quia hujusmodi
 ordinationes sæpissimè ab Ecclesiasticis par-
 curantur, & ideo eas ipsi transgrediuntur,
 hinc observat Card. Baronius eandem à con-
 cilio III. Carthaginensi severissimè esse re-
 titas ac renovatas, scribens: can. 49. Ann. 397.
*Memoriâ quidem dignum illud à Patribus
 sancitum est, ut quæ Episcopus, vel quis Clericus
 ex paupere ditior factus, emisset ex bonis Eccle-
 sia, eadem Ecclesia cederent, nec illa in quemlibet
 quovis titulo transferendi ei facultas esset. Cuius
 enim redditu pace Ecclesia ubiq; bonis affuerit,
 complures ex iis, qui eidem ministrabant, pau-
 tem convertentes in quæstum, tepe scente
 sanctitatis vitæ studio, vel cura pauperum
 gescente, colligendi divitias tantummodo arde-
 flagrabant.*

Ex viva hujus obligationis apprehensione
 singulare in pluribus Sanctis crevit desiderium
 ac appetitus, proprias etiam distrahebiles
 cultates, ut illi satisfacerent, & quidem
 tum effecit in sancto Gregorio Nazianzeno
 ut proprios suos vendiderit libros ad succu-
 rendum pauperibus, deditq; nonnulli hanc
 re sibi obloquenti, actionemque suggillatam;

non minus acutum, quam gratiosum, ac charitate plenum responsum: *Quod si hæc quidem recte dici videntur, & minime Philosophicum esse librorum pretium postulare: tu mihi pecuniam solve, objectionem autem tuam solvent pauperes.* Bar. ann. 389. n. 43. Exemplum hoc ætate nostra egregiè imitatus est servus Dei Joannes Juvenalis Ancina Episcopus de Saluzzo, ideoque communiter appellatus Pater Pauperum.

In Canonibus Apostolicis præscriptum est; *Omnium rerum Ecclesiasticarum Episcopus curam gerat, & eam administret Deo intuente; ne liceat autem ex eis aliquid sibi vendicari, vel propriis cognatis quæ Dei sunt largiri.* Magnam semper habuit emphasim ac robur in verorum Ecclesiasticorum pectoribus, onus illud utendi redditibus illis, Deo intuente, dum sese reflectunt, oculosque vertunt ad præsentiam Dei. Narrat S. Laurentius Justinianus Patriarcha Venetus, quendam suum nepotem, qui non erat adeo pauper, à se petiisse ex charitate aliquam eleëmofynã, pro dotanda nubili filia sua, Sanctus autem Prælati eandem ipsi negavit cū dicto: *In vita c. 6. Considera queso Frater, si parum dederò, non est, quo opus habes; si multum, defraudabo multos, ut uni satisfaciam; & præterea quidquid illud est, quod est,*

est, ad cibos potius pauperum, quam ad intorn
crines, aut margaritas, ab Ecclesia traditum
Lib. 2. c. 6. vita. Et S. Thomas de Villanova
fuit circumpectus, tam providus, ac accur
tus in administratione proventuum Episco
palium, ut dum quodam tempore ex propo
quis suis aliqui ipsum invisissent, paucis
diebus in palatio Episcopali dimorati fuissent
dato tandem viatico, quò in patriam redire
possent, illos dimisit; ut autem pauperibus
recompensaret id, quod etiam quasi pro ele
mosyna suis fuerat largitus amicis, subtra
id ipsum sibi ex victu suo necessario, non ob
stante quod & ætas & conditio ipsius, am
plius requireret nutrimentum, & etiam non
fuisset rogatus.

Ideo observat Petrus Blesensis, Ep. 102. No
titum fuisse in veteri lege, ne quis admitteret
ad sacrum ministerium, nisi prius divortium fecisset
ac recessisset à suis parentibus: *Nec in domo
Dei sacerdos, aut Levita eligitur, nisi dixerit
patri vel matri, nescio vos; Deuter. 33. com
tumq; hoc fundatum est super verba Moysi,
dum benediceret tribui Leviticæ: Perfectus
est doctrina tua viro sancto tuo, qui dixit patri
suo, & matri suæ, nescio vos, & fratribus suis,
ignoro vos, & nescierunt filios suos: hi custodierunt
eloquium tuum, & pactum tuum servaverunt.*

Noverat Moyses zelum illum, quem demonstraverant Levitæ in castigando Idololatrias Vituli aurei, non obstante quod stricta cognitione fuisset sibi conjuncti, debent enim Ecclesiastici omnem seponere respectum, altioresque esse quovis affectu, ubi agitur de honore Dei, suæve Ecclesiæ; *Præceptum evidens* (inquit S. Ambrosius) *quia præferenda est religio necessitudini, pietas propinquitati; ea est enim vera pietas, quæ præponit divina humanis.*

Plures aliæ in antiqua lege reperiuntur figuræ plane ordinatæ, ac directæ ad nostram instructionem, possumusque ex iis clarissimè perspicere, quantum horreat ac detestetur Deus in ministris altaris tenerum erga carnem & sanguinem affectum. *Exod. 28. v. 17.* Ordinavit Deus, ut in Rationali Aaronis duodecim includerentur lapides pretiosi, ast inter illos non numeratur Adamas, licet gemma sit in pulchritudine ac valore excellens super omnes alias. Similiter in fundamentis mysticæ Hierosolymæ, per quam præfigurata est Ecclesia, fecit mentionem S. Joannes in mysteriosa sua Apocalypsi, omnium aliorum lapidum pretiosorum, excepto Adamante. Rupertus Abbas *l. 3. in Zach. cap. 8.* utriusque hujus rei aperit reclusum myste-

MSI

MSI
Mysticæ

- 11

mysterium. Lapidés illi denotabant varias
 virtutes, quibus debet fulgere, ac adorne-
 rus esse Ecclesiasticus, sed quia Adamas, be-
 cet ad fortissimos hominum iustus non fran-
 gatur, si tamen hircorum adhibeatur san-
 guis, emollitur, ac rumpitur, atque in
 symbolum est affectus erga consanguinitatem
 ac parentelam, ideoque noluit DEUS, ut in
 habitu sacerdotali collocaretur, ut intel-
 geremus, quam alienus debeat esse à Ca-
 ro superfluous sanguinis ac consanguineorum
 amor ac affectus. Vaccæ illæ, quæ de-
 portarunt Arcam in Bethsames, non exposu-
 runt illam periculo, sicut fecerunt iu-
 ci illi in arca Nachor, sed recta procede-
 runt, nec in unam, nec in alteram desce-
 tes partem, salvam conduxerunt. Jam
 rō, quis non credidisset illas pro remunera-
 tione non fuisse exemptas iugo, ac libertate
 donatas? Et tamen, non ita evenit, ut
 in partes enim dissectæ igni impostæ fu-
 runt, perditō omni merito, quod liberati-
 lias lucratae fuissent, si incedentes temerari-
 tam non demonstraissent temeritudinem
 affectum erga fœtus suos in stabulis relin-
 1. Reg. 6, v. 12. vitulos earum concluserunt domos
 verum quidem est, quod dicit sacerdos, quod
 quod, *ibant in directum*, sed dicit etiam, qui in-

gentes, & migrientes, non poterant reprimere maternum erga vitulos suos affectum ac inclinationem, licet portassent Arcam Domini. Quot sunt, qui voluntariè humeros suos Arca supposuerunt, fatigarunt se in Evangelii prædicatione, infirmorum visitatione, zelo Ecclesiasticæ disciplinæ, populi reformatione, aliisque excellentibus functionibus, ita ut insignem ac specialem quandam à Deo visis fuissent promeriti laureolam, verum unicus immoderatus, tenaxque suam erga parentellam affectus sustulit omne meritum, perdidit omnem gratiam, dissipavit, dejecitque omnia, dumque suis extiterunt nimis blandi ac lenes, facti sunt sibimetipsis crudelissimi. Non adeo consentio veritati cujusdam visionis S. Ludgardis, licet à scriptoribus gravissimis relatæ; verum, data illa, & non concessâ, quis non videt quanto sese exponat periculo vir aliquis Apostolicus, qualis erat Innocentius III. qui intercessione Beatissimæ Virginis ab inferno liberatus fuisset, ad ultimû tamen usq; extremi judicii diem, ad purgatorii piaculares condemnationis flamas, solummodo ob affectum inordinatum erga cognator ac propinquos.

Respicendus erat, accuratèq; perpendendus infans Heli summi Sacerdotis exitus, qui improvisa sua, suorumque filiorum morte,

Q

A. 1151

A. 1152

A. 1153

A. 1154

A. 1155

A. 1156

A. 1157

A. 1158

A. 1159

A. 1160

A. 1161

A. 1162

A. 1163

A. 1164

A. 1165

A. 1166

A. 1167

A. 1168

A. 1169

A. 1170

A. 1171

A. 1172

A. 1173

A. 1174

A. 1175

A. 1176

A. 1177

A. 1178

A. 1179

A. 1180

morte subtruncque in perpetuum sua
 familia summo sacerdotio, homo aliis
 Capax ac dignus, gravissimas teneræ suæ
 ga filios indulgentiæ, luit pœnas: *Honorifica
 filios tuos plus quam me. 1. Reg. 2. v. 19.* Huius
 tam necessariæ à propinquis ac amicis aliena-
 tionis, insigne posteris reliquit documentum
 ac exemplum, Christus Dominus, ac Salvator
 noster, qui licet semper sese exhibuerit ob-
 quentissimum Matri suæ sanctissimæ, ac Pa-
 putatio sancto Josepho, per triduum tamē
 subtraxit Beatissimo illorū consortio, ut Pa-
 sui cœlestis obsequeretur voluntati, hæren-
 docens in templo: omnem quidem adhibe-
 runt diligentiam S. Joseph, ac Beatissima
 go, quærendo ipsum apud cognatos, ac nepo-
 tes, sed frustra; dicit enim S. Lucas Evangelista
*cap. 2. Requirebant eum inter cognatos, & non
 & non invenerunt; tunc autem tandem ipse
 repererunt, dum intraverunt templum, eos
 rumque industriæ ac diligentiae responsio
 dicendo: Nesciebatis, quia in his qua Patris
 mei sunt, oportet me esse? Factumque hoc
 cationem sancto Bernardo in spec. discip. 2. c. 1. p. 1.
 hæc scribendi dedit: Quomodo te bonis
 inter meos cognatos inveniam, qui inter
 minime es inventus? Et Hugo de S. Caro
 dinalis S. Sabinæ de fuga seculi cap. 2. traxit
 eadem*

eadē actione, pro iis qui Clero adscripti sunt, documentum præstantissimum; *Parentes Domini, sunt Pralati; cognati eorum, sunt nepotes eorum, fratres, & consanguinei, inter quos revera non invenitur Iesus, quia non propter Iesum, sed propter carnis cognationē introducuntur in Ecclesiam, quasi jure hereditario possidere volētes unde dicunt in Psalmo. possideamus sanctuarium Dei.* Hinc S. Ambrosius, discurrens de hæreditate, quæ reservatur illis, qui adscripti sunt militiæ Clericali, ita infert: *Cui Deus portio est, nihil debet curare præter Deum, ne alterius impediatur necessitatis munere. Quod enim ad alia officia confertur, hoc religionis cultui, atq; hinc nostro officio decerpitur: hæc enim vera est Sacerdotis fuga, abdicatio domesticorum, & quadam alienatio Charissimorum.*

Ut hæcenus dicta magis confirmentur, non erit extra propositum, si non nihil nos reflectamus super solemnissimam electionem illam, qua Sacerdos æternus suum in Vicarium instituit S. Petrum: *Petre, super hanc Petram adificabo Ecclesiam meam, quod eodem quoque tempore ipsum à carne & sanguine pronuntiaverit extraneum: Caro & sanguis non revelavit tibi.* Hinc est, quod in electione summi Pontificis consanguinitas locum non habeat, sicut in electione

Q 2

ctione

1151

115

1151

115

Etione aliorum Monarcharum, quorum
 unus succedit alteri hereditaria consequen-
 tia; unde dicit S. Leo: *Serm. 2. in anniver-*
sumpt. Hujus d. vini Sacerdotii sacramentum
per generationum tramitem currit, neq, quod
& sanguis creavit, eligitur, sed privilegio patris
& familiarium ordine pratermisso, eos Respon-
dit. Verum clarissimum hujus rei exemplum
 bis reliquit Christus, dum à duorum Fratrum
 Joannis & Jacobi sollicitaretur matre, qua
 cet esset una ex Mariis, quæ ipsi ministrave-
 runt, *de facultatibus suis, & supra meritum*
 proxima agnata esset ex parte Beatissimæ Vir-
 ginis, dum inquam mater ista suis pro filiis
 teret primas sedes regni, manifestâ reultu
 pulsam, saluberrimam per hoc Ecclesie suae
 jusdemque Rectoribus relinquens doctri-
 nam, ne se ab affectu carnis & sanguinis sedu-
 ci permittant.

Opportunum est huic proposito id quod
 legimus in vita Patris Flaminii Ricci, sancti
 Parenti nostro congregationis oratorii Phi-
 lippo Nerio, plurimum dilecti, gratissimè
 quod cum summus Pontifex valde urgen-
 eidem obtulisset Episcopatum quemdam
 autem constantissimè eundem recusaret, ubi
 intellexit Fratrem suum hoc in negotio fuisse
 cooperatum, eo magis alienatus fuit ab illius
 acci-

acceptatione, eidemque scripsit, se agrè tulisse, quod operam suam impendisset in hac sua promotione, hocque unum sufficere ut sibi hanc suam vocationem suspectam reddat, eo quod motivum ipsius, veniat à parentela.

Clemens IV. qui olim in aula S. Ludovici Regis Franciæ Advocatū egerat, aliquam diu vixit in statu conjugali, in eoque sua cum consorte duos habuit liberos, quos in Patria sua S. Agidio reliquit: Mortua conjuge ad scriptus est militiæ Clericali, ac tractu temporis ad summum cleri evasit apicem: constitutus in præ eminenti cellissimæque hac dignitate, scripsit Petro Grosso Nepoti suo, se eidem ex bonis Ecclesiasticis concedere tria millia Turonensium, putareque hoc sufficere, aut ad intrandū aliquem Religiosum ordinem, aut nubendū personæ alicui, statui ac conditioni suæ non inferiori. Ita agunt Ecclesiastici, qui vero Dei spiritu animati sunt, ac ducuntur; Et ideo si personæ sacre nostri tēporis velint se totaliter liberare ab hujusmodi familiarium suorū incommodis, ac imporrunitatibus, statui suo ac vocationi plane contrariis, exempla hæc sequantur, agnoscantque pauperes Christi pro suis primogenitis, *Attichi. Hist. Car.* prout illos vocat Religiosissimus Cardinalis Paulus Aretius, & pro suis filiis, quo titulo illos compellavit Servus Dei Juvenalis

Q 3

Epi-

Episcopus de Saluzzo, cujus verbis etiam concludo: *Bacci. l. 2. c. 3. vita ipsius.* Denarii illi non sunt Juvenalis, sed Episcopi de Saluzzo debentur hi filiis Episcopi, qui sunt pauperes non verò amicus, ac consanguineis Juvenalis. Nec audiebantur in ipsius Diocesi lamenta illa, quæ Alvarus Pelagius suo tempore scripsit audita fuisse à pauperibus: *Pupilli facti sumus absque Patre. Lib. 2. de plant. Eccl.*

Caput Nonum.

*Agitur contra intemperantiam ac gula-
tatem Ecclesiasticorum, quam illa sit
pernitiosa, quamque ipsos eo-
rumque statum dede-
cat.*

PLenæ sunt mysteriis epitheta illa, quæ Petrus Chrysologus *serm. 12.* jejunio tribuit, vocans illud, *Dei arcem, Christi castrum, murum Spiritus,* qui si vellet dicere, tunc Ecclesiam fore optimè munitam, dum in eadem reperitur sobrietas, ac frugalitas. Et, ut verum fatear, quis alius evertit templum Dei, civitatem sanctam, sacerdotium, Sacrificium, suppellectilem sacram, & quidquid ad verum Deum cultum spectat, nisi Nabuzardan? *4. Reg. 25. v. 1.* De quo scribit S. Isidorus; *Lib. 2. sent. cap. 4.*

Princeps coquorum muros Hierusalem evertit ;
 Erat Nabuzardan ille coquorum Caput , il-
 liusque figurâ exprimitur Gula, machina for-
 tissima, qua utitur tyrannus infernalis ad con-
 cutiendam, ac evertendâ Ecclesiam, per pro-
 prios suos ministros ; hocque videtur voluisse
 indicare S. Bernardus *serm. 59. de inter. domo.* hisce
 verbis: *Gula semper est in pugna, & in culpa,* imo
 etiam tam potentia, ac efficacia arma ipsius
 sunt, ut tyrannidem quodammodo exercent
 in totum universum, unde verissimè illam ap-
 pellavit S. Joannes Climachus, *Gradu 14. n. 24.*
quod sit, totius humani generis crudelis domi-
natrix: In terrestri paradiso suam erexit, con-
 stituitque primam suam mansionem, ac quasi
 palatium, dum unius pomi, alteriusve fructus
 dulcedine, primorum nostrorum parentum
 justitiam ac innocentiam extinxit origina-
 lem, nosque omnes posteros, miserè intoxica-
 vit. Insolens tantâ victoriâ Dæmon, post plu-
 rima secula volens dejicere, ac prosterne-
 re abstinentiam CHRISTI, iisdem omni-
 no armis in deserto contra illum usus est,
 securus quasi de triumpho: *Tetenderat*
Diabolus primum loqueum gula, dicens:
dic ut lapides isti panes fiant, dicit S. Am-
brosius; lib. 1. de Abel & Cain in cap. 5. sed de-
lusum se invenit in CHRISTO, non item

Q 4 sæpè

1151
 1152
 1153
 1154

sæpe fuit in ministris , contra quos , se-
 um ut obtineat intentum , laqueos tendit
 producitque in campum delictos carni-
 ac exquisitarum cupediarum odores: Pro-
 vidit ergo hisce inconvenientiis ac pericu-
 lis , prudens mater Ecclesia salubribus de-
 cretis : Legimus in concilio Cameracen-
 anno 1569. celebrato , in decreto de
 & honestate Clericorum cap 2. hæc fuisse co-
 dinata : *Homini Ecclesiastico quacumque
 gnitate fulgeat , plus laudis affert frugalitas
 mensa , quam sumptus ; plus dedecoris , ex-
 situs apparatus , quam simplex . Sii cultus
 mensa , & convivii potius in gravitate , & sobri-
 etate , quam in pompa & deliciis . Similiter
 etiam ordinavit Eusebius Papa : Decret. 4 .
 portet moderatis epulis contentum esse sacer-
 tem , suosque convivias ad comedendum
 bibendum non urgere , quin potius sobrietas
 prabeat exemplum . S. Anselmus scribens super
 illud verbum Apostoli , Non vinolentus ,
 Tim. 3. ait : Non sit vinolentus Sacerdos , sed
 bibat , ut ignoretur , an biberit . Sanctus Carolus
 expresso rigoroso mandato prohibuit , ne
 Clerum assumerentur tales , vitio gulæ dediti .
 Aët. Eccl. Med. pag. 142 . Licet in antiqua leg-
 Sacerdotes continuo manducaverint immo-
 latorum carnes animalium , nihilominus
 tamen*

tamē voluit Deus ipsos esse sobrios, quod manifestè liquet ex justa ac rigorosa pœna, inflicta summi Sacerdotis Aaron duobus filiis Nadab, & Abiu, qui ob vini evaporationem, negligentes sanctum altaris ignem, dum in thuribula prophanum imponunt, ac incensum desuper, sæva morte, turbata ex superfluo vino mentis caliginem luerunt: *Levit. 10. v. 1. dicit hoc manifestè S. Petrus Chrysologus; serm. 26. Peccatum illis suscitavit Ebrietas nam vini odor, odorē fugerat incensi: Ebrietas in alio crimen est, in sacerdote sacrilegium, quia alter animam suam necat vino, Sacerdos spiritum sanctitatis extinguit.* Hæc causa fuit rigorosi adeo præcepti à Deo lati, ac in eodem capitulo registrati: *Dixit quoque Dominus ad Aaron: vers. 9. vinum & omne quod inebriare potest, non bibetis tu & filii tui, quando intratis in tabernaculū, ne moriamini.*

Quid non facit, quid non potest vitium gulæ, maximè si semel occupaverit, ac insiderit cor aliquod sacerdotale? Ita Deo renuntiant, ita redditus sacros prodigunt ac dilapidant, & plus dico, sæpius omnia vendunt, ut uno prandio abliguant. Vendidit Elau unà cum primogenitura Sacerdotium, quod illo tempore inseparabiliter erat annexum alteri, prout

Q

notat

notat Doctor Angelicus, pro uno solo, idque
 vili edulio, ut propterea ab Apostolo merito
 profanus sit appellatus: *Heb. 11. v. 16. Profanus,*
ut Esau, qui propter unam escam vendidit pri-
mitivum suum, longè à Phano, id est temp'o Dei (ex-
 pōit Hugo Cardinalis,) *id est penitus irreligio-*
sus; & sapius, sed semper inutiliter, deplorant
suam gulositatem, eo quod mentē, ac obfusca-
tam habeant rationem, hincque non curant
quidquid spectat ad jus hæreditatis paternæ,
dummodo inordinato possint satisfacere ap-
petitui. Inter alias pessimas qualitates, quæ
Gulæ vitium habet annexas, una est, quod
quantum hominem inclinat ad peccatum,
tantum illum avertat ac alienet à virtute: O-
*neratus venter, dicit Chrysologus, *Serm. 26. de**
vitia cor deponit, premit mentem, ne superna
valeat sentire pietatem: Sed melius Prophetæ
Isaias, qui postquam capite quinto locutus
fuisse de quibusdam, qui toti somno dediti,
nihil aliud cogitant, quam de cibo & potu,
*statim subjungit, *versu 11. opus Domini non**
spicitis; super quæ verba scribit Carthusianus.
Id est, divino cultui non vacatis, neque Divini
officia frequentatis, quoniam Gula acediam co-
mitatur, & omnis boni negligentiam. Vinum
à spiritu sancto conjungitur cum Apostata,
quæ est separatio à DEO, per ebrietatem.

Vinum & mulieres apostatare faciunt, Eccl. 19. vers. 2. observatque S. Hieronymus super caput tertium Jeremiæ, quod omnes hæretes pro matre sua agnoscere debeant intemperantiam: Omnis hereticus habitat in Aquilone, & calorem fidei perdit: nulla hæresis nisi propter gulam ventremque constructur: Hinc est, quod quam primum sese Hebræi à Deo elongarunt, per cultum sacrilegum ac adorationem vituli aurei, jam plenis & ebris præ continua crapula, ratio ac intellectu naufragium passi erant in continuis, sibi que invicem succedentibus crateris: Sedit populus manducare, & bibere, & surrexerunt ludere, dicit textus: Exod. 32. Non absque ratione ergo dixit Apostolus, Philipp. 3. vers. 19. Gulosos nullum aliud adorare numen, quam suum ventrem: Quorum DEUS venter est: dum illi consecrant omnes suas cogitationes, cunctas illi impendunt facultates, totamque pro eo consumunt substantiam; unde Tertullianus, Advers. Physich. cap. 16. pro confirmatione sententiæ Apostolicæ Divi Pauli, ironicè cuidam ex his parasitis dixit: DEUS tibi venter est, & pulmo templum, & aqualiculus altare, & sacerdos coquus, & sanctus Spiritus nidor, & condimentum chari-

Q6

charisma, & ructus Prophetia. Apud
 Agape in cacabis fervet, fides in culinis caler,
 spes in ferculis jacet. Quis nostrum non adve-
 tit abominabilem ac enormem injuriam, qui
 irrogamus Deo, qui tanta nobis praestitit
 beneficia, adeo nos exaltavit, dum eum in-
 troducimus in animam totam deditam
 temperantiae ac gulositati? An ignoras (cla-
 mat S. Basilius homil. de fide. jejun.) quem ho-
 spitio es accepturus? Nimirum illum qui
 tibi pollicitus est; Ego & pater veniemus,
 mansionem apud eum faciemus. Cur igitur
 prius recipis temulentiam, ac Domino in-
 sum pracludis? Cur permittis, ut hostis in-
 nimenta tua prius praeludat? Ideo indubitanter
 est axioma S. Bernardi: ep. 8. ubi crapulam
 rantis inter pocula senserit Christus, vinum
 dulciora super mel & favum menti propriae
 non dignatur.

Alibi diffusius latiusque disseruimus, ac
 culcavimus puritatem ac castitatem, vocati-
 ni statimque nostro convenientem, quid autem
 directius illis opponitur, quam intemperan-
 tia in cibo ac potu? Saepius mentionem feci-
 mus, quamvis semper in diverso proposito
 conceptu, Filiorum Heli summi Sacerdotis, qui
 fuerint puniti, prout & alibi diximus, morte
 repentina, violenta, & aeterna, simulque

perpetuum stirps eorum fuerit privata summo sacerdotio, idque ideo, quia avida violentia rapuerant meliores carnes crudas, quæ in altari offerebantur: Observandum autem est, quod postquam sacer Textus insatiabilem illorum notasset, ac carpsisset voracitatem, statim subjungat: *1. Reg. 2. Dormiebant cum mulieribus, quæ observabant ad ostium tabernaculi;* ex quo clarè eruitur, gulam esse individuan lasciviæ sociam, & quod proinde Deus illam in suis ministris, non sinat impunitam. *Gen. 39.* Arduus sane, summèque periculosus fuit assultus ille fœminæ impudicæ in castitatem probi Josephi; ut autem triumphî relati causam exprimat Moyses, circumstantiam addit valde notabilem in illo describendo, postquam enim dixisset, quod industriâ operâque ipsius, plurimum prosperatus fuisset Dominus ipsius in bonis temporalibus, subjungit: *Nec quidquam aliud noverat, nisi panem quo vescebatur,* supra quæ verba ait Lippomanus: *Nihil ex cibis Domini sui cognovisse præter siccum panem, quo vescebatur,* quasi dicere voluisset Moyses: Quis in dubium auit mittere constantiam Joseph, in eludendis insidiis, ac impetu repellendo procacis lasciviæque mulieris, dum

Q 7

mu-

mucido pane famem sedavit, alimento sine luxurianti appetitui inconueniente? Quomodo ergo honestas nostra puritasque non erit exposita periculo, qui facie ad faciem, soli cum sola muliere, à nostra directione, ac spirituali instructione dependente, sapius agere debemus, si gula nihil subtrahamus, sed illi quidquid appetit, quidquid desiderat, concedamus? *Saturitas castitatem prodigit*, est axioma sancti Ambrosii, *serm. 33* experientia quotidiana authenticatum; idem quolib. dini hoc dedit epitheton Philo: *1. 8. agr. col. Pedissequa saturitatis.*

In convenientiæ, famæque imminutio, quas vitium hoc causat secularibus, motivum efficax debet esse ad illud fugiendum, detestandum. *Diabolus, qui manducantem contempserat Christum, & bibentem uelut hominem computarat, ubi jejunantem uidit, suscipitur Deum*, observat ingeniosè S. Petrus Chrysologus: *serm. 12.* Dum populariter uidet Ecclesiasticos sobrios, atque abstinentiæ deditos, in summa habet ipsos ueneratione; ubi contrarium, licet in aliis eluceant virtutibus, ac sint exemplares, si gulosos videant, gastrimargiæ ac ebrietati deditos, scandalizantur homines, non valentes percipere, quomodo licitum sit de redditibus

sacris

facris lauta instituere convivia, dum Apostolus dicat: *Qui altari servit, de altari debet vivere.* 1. Cor. 13. *Vivere, non luxuriantur,* glossatur S. Bernardus. Jam vero à divina justitia, à Providentia non errante, hæc obligatio addita est, hoc onus impositum: *Quod superest, date pauperibus;* qua conscientia ergo totum possunt abligurire, ac consumere, cum de eo quod superest, cibari debeant pauperes? *Qui tam injustus* (inquit D. Ambrosius) *quam qui multorum alimentata, non suum usum, sed abundantiam & delicias facit comedens pretiosa, quod multi pauperes possent ex eo vivere?* Est doctrina sancti Ambrosii, relata à S. Antonino: P. 2. I. 6. c. 1. 3. Optimè fecit, secundum meam opinionem, Eminentissimus Cardinalis Baroni in ejus vita, singularis splendor, ac gloria nostræ congregationis, quod, cum medicus ordiasset jusculum fieri ex caponibus, ad ipsius corroborandum stomachum, à quo acerbissimos sæpe patiebatur spasmos, ordinationem revocaverit, suoque mandaverit œconomo, ne præpararet, addens se non adeo infirmum, ut putaret Medicus, quem & indiscretum nominabat, quod pro salute, ac sanitate unius hominici potionem talem præscripsisset, de
cujus

MSI

MSI
MSI

cujus pretio ac valore, duæ pauperes familiae ali potuissent: timebat Bonus Cardinalis clamorem, ac impropagationes mendicorum, qui præ fame moriuntur: *Clamant famelicici* (scripsit cuidam Archi-Episcopo S. Bernardus Ep. 24. t. 2.) *conqueruntur & ducunt; nostrum est, quod effunditur, nobis crudeliter subtrahitur.* Sed id, quod magis deplorabile est, edicit Propheticum Oraculum: *Dederunt pretiosa quaque pro cibo;* *Thren. versu 11.* plures enim ita videntur seducti & quasi fascinati ab effræni, immortificatoque appetitu, ut venalia exhibeant sacramenta, si unus illis detur Regalis, hoc ipsum nefandum scelus confitenti, nec convenientem pœnitentiam, nec debitam imponant satisfactionem, sed claudant oculos scandalis, ac abufibus, nihil curantes ipsam correctionem, ac emendationem.

Caput Decimum.

Otium & joci condemnantur in Ecclesiasticis.

Labor continuus à vocatione nostra debet esse inseparabilis (prout etiam nobis demonstratum est) penitusque à nobis exulare otium, utpote qui sumus destinati, à mysticam Ecclesiæ colendam vineam. *Quæ*

hic statis tota die otiosi? Improperat Pater familias illis, qui stabant plicatis manibus, tempusque terebant obambulando forū. *Matth. 10.*

Si integros revolvamus Annales Ecclesiasticos, reperiemus ministros sacros maximum sibi formasse serupulum, de vel unico minimo, male impensi temporis momento, atque ideo ad ultimam, usque vitæ periodum, curis ac laboribus implicati, imo consecrati reperiuntur, uti de Paschale secundo acta testantur: *Vir sanctus moriebatur, & operabatur. Mart. Rom.* Valde attentè consideravit Urbanus Secundus, gravissimum illud Christi Salvatoris dictum; *Non veni ministrari, sed ministrare, & animam meam ponere pro ovibus meis:* Hinc postquam manibus suis consecrasset Episcopum Carnotensem Ivonem, eumque sermone efficaci sui admonuisset officii, intulit *Baron. T. II. An. 1192. Quanto magis nos desidiosi servi summi Patris familias, debemus maximo sudore incumbere, oves Dominicas, nobis à summo Pastore consignatas, ad ovile Dominicum, divina suffragante gratia, absque morbo & macula perducere?* Peracta hac paterna admonitione à Sancto Patre, novus Prælati plenus zelo ac spiritu, reversus & ad suam Dioccesim hanc insuper instructus saluberrimâ doctrinâ: *Epistol. 10.*
Quan-

Quanto studiosius perverforum temeritas
 audacia, rectitudinis statum labefactare con-
 tur, eo vehementius est eorum improbitati
 sistendum, & Religioni Christianae onfal-
 dum, & lamentabilibus Ecclesia ruinis ob-
 andum. Quapropter excluso omni
 indefessè vigilandū est supra gregem Christi,
 reputando damnū maximū si in aliud tempus
 impendamus, quam in procuranda salute
 animarum. Dignissimus sancti Augustini
 imitator, de se ipso loquens, hæc scribebat
 Ob diversas curas, quas nostra servitutis
 cessitas habet, vix mihi paucissima tempora
 gutta stillantur, quas aliis si impenderem,
 contra officium meum mihi facere viderem.
 Narrat de sancto Carolo Giussanus, vitas 8. Ca-
 rolil. 8. c. 10. puod cum quidam suæ Provin-
 ciæ Episcopus illi scripsisset, parum se habe-
 re agere, eo quod Diocesis sua foret angus-
 ta; misit ad ipsum ad sexaginta millia palle-
 tum distantem zelosissimus Archi-Episcopus,
 unum Prælatum qui ipsum super ver-
 ba illa reprehenderet, additis simul litteris
 quibus ipsi demonstrabat, quid deberet agere,
 repetitis semper istis verbis, ergo Episcopus
 non habet quod agat? Deplorat vehementer
 Cleri otium S. Laurentius Justini-
 nus; de complanc. Christi perfect. In Clero par-
 tibus
 cissim
 viores
 vate
 omn
 a ter
 deam
 conv
 tilite
 Cleri
 lupta
 as,
 rolus
 cefim
 lique
 tionis
 impe
 diens
 vel in
 dent
 ter,
 an in
 debe
 otio
 nam
 maxi
 strep
 stra a
 Aquil

cissimi reperiantur, qui honestè vivant, ra-
 riores autem, qui pabulum salutis gregibus
 valeant præbere fidelium, idque ideo, quia
 omnes incurii sunt ac vecordes, propriis
 attendentes commodis, diem ac tempus in
 deambulationibus, ac in foro, in circulis ac
 conventionibus novellis audiendis, inu-
 tilitèr consumentes: Nempe Sacerdotum,
 Clericorumque magna pars dedita jacet vo-
 luptatibus, incedunt quotidie per plate-
 as. Ideo prudentissimè ordinavit S. Ca-
 rolus, in *Ant. Eccl. Med.* pag. 170. ut qui Dic-
 cesin suam visitarent, omni exquisita possibi-
 lique diligentia inquirerent, quibus occupa-
 tionibus, aut negotiis Clerici tempus suum
 impenderent, an in nugis, novitatibus au-
 diendis, ludis ac inutilibus evagationibus,
 vel in exercitiis vocationi illorum correspon-
 dentibus: Videant atque inquirent diligen-
 ter, quibus in rebus Clerici tempus insumant,
 an in iis potissimum, qua ab illis agi curarive
 debeant, qui in Dei cultum se dediderunt. Ex
 otio illo sequitur, plurimos Clericos æter-
 nam perdere salutem propter venationem,
 maxime si clamorosa sit, ac magno fiat cum
 strepitu, hæc enim summè à vocatione no-
 stra aliena est, ideoque in quodam Concilio
 Aquileiensi 1. de Vit. & hon. cler. ita dicitur:

Quam

Quam sit modestia clericali indignum, paulo ante Breviarium manibus tractat, eum publicè accipitrem deferre, quiq; cum Angelis laudes Deo persolvebat, eum inter canes latratus venari, & in compositis per strepere vocibus, omnes satis intelligunt.

Verum ex pessima otii radice, plura adhuc pullulant virulenta germina, reliqua omnibus perniciosiora, suntq; lusus alearum ac chartarum, indigni omnino, ac plane indecentes vocationem nostram, à qua nil nisi bonū, ac ædificatorium, imo ipsam probitate normam expectant sæculares, ubi eorum de lufibus illis scripsit S. Cyprianus; *de alea Alea est alveus mali.* S. Antoninus P. I. Tit. 2. 6. lanceæ instar calamū suum vibrat contra istud vitium, illudq; vocat compendium & epilogum omnis mali; *Vix est dare actum, in quo concurrant tot mala, quot ex ludo; quot enim in tabillis sunt puncta, tot scelera ex eo procedunt, non gravius altero.* Ludi sunt (quis crederet) sacrificia facta Diabolo. S. Bernardinus 4. Serm. 32. P. I. Prin. è cathedra dixit olim quod dum semel Dæmones Principi suo Lucifero relationem facerent de progressu Hierarchiæ Ecclesiasticæ quoad cultum divinum, & juvamen animarum, ut sese progressibus hisce felicibus opponeret, manda-

vit suis; Quilibet inveniatur diversos ludos, ut
diversimodè possit nobis sacrificari, & deleri
sacrificium Christi. Quam ergo erit indi-
gnum sacrificare vero Deo, eodemque tem-
pore sacrificium offerre Diabolo? *idem ibid.*
Lusores Presbyteros Diaboli, appellat idem
sanctus in eodem loco, jamque dudum ante
ipsum de lusoribus alearum pronuntiaverat
S: Cyprianus: *ibid.* *Qui alea ludit, ad sacrifi-*
cium Zabuli immolantibus poenis auctoris ma-
nus polluit. purifica manum tuam à sacrificiis
Diaboli. Christus apparuit semel S. Petro
Alexandrino scissa laceraque veste, lamen-
tans Arium hæresi sua hanc sibi irrogasse in-
juriam, eo quod per illam divisisset, ac tur-
baller unitatè veræ, catholicæq; fidei, ex quo
clare elucet inconfutilem ejus tunicam figu-
ram fuisse suæ Ecclesiæ: Jam vero, quis igno-
rat, quod milites, de quibus Poeta canit:

*Nulla fides pietasque viris, qui castra
sequuntur,*

Luserint supra illam in monte Calvariæ?
Quot non sunt è Clero, multo pejores
militibus, qui aleæ committunt, ac maximo
cum scandalo, ac præjudicio populi, pro-
stituunt bonū nomen, famā, ac integrā existi-
mationem Ecclesiæ, tam remotè se per alearū
lusum

lusum à Christo elongantes, quanto arctius
 deberent ipsi esse uniti exemplo bonæ con-
 versationis? *Vah alearum lusoribus* (mura-
 tur fulminando illis in illos S. Ephraim T. l. 1.
Var. 101. inf.) *quandoquidem se à corpore,*
sanguine Domini nostri IESU Christi alieno
reddunt: Væ iis, qui tempus penitentiae pro-
dunt in jocis. Haud absimilia hæc, prædi-
 cat Seraphinus Senensis Bernardinus 8. Ser. 1.
cap. 3. Aleator dissolutâ perfidia, vero De-
 dorsum obvertit, eligitque pro vero lu-
 numine aleam, consecrande illi totum suum
 amorem, omnes suas cogitationes, lepius
 totum: *Lusor ludum facit Deum suum,*
quod in amore præponit ipsi altissimo Deo,
 modo quo populus Hebræus per multa sa-
 cula veri Dei cultum, ac fidem tenuit
 quam tandem scædè, stultissimèque ruptam
 vitulum, adorando, postquam oriose in
 valle montis Sinai, in crapulis ac lusibus tem-
 pus transegisset; *sedit populus manducare et*
bibere, & surrexerunt ludere. Exod. 22.

Quodnam majus potest esse absurdum
 ac inconueniens, quam aleis profanare
 easdem manus, quæ paulò ante per con-
 tactum Sacrosancti Christi corporis, fuerant
 sanctificatæ? *O, quantum utique*
randus est (exclamat S. Antoninus *ibid.*)

manibus suis perdit, quem Dei filius, manibus cruci affixis acquisivit! Nos, præ omnibus aliis viciniore, videmus Redemptoris nostri sacratissimas manus, duris perforatas clavis, merumque stillantes cruorem, ipsaque incruento missæ sacrificio, cum toto ejusdem corpore, tangimus, & non movebit hoc nos, ut manus nostras à tam profano, ac peccaminoso exercitio abstinemus? Ergo manus illæ, quæ paulo ante elevaverant, populoque adorandum exhibuerant corpus Christi, ausu temerario paulo post impendi poterunt ad tractandas, projiciendasque aleas? Ergone lingua illa, quæ paulo ante legerat Evangelium, quæ è sinu Patris aeterni, ac à dextra ipsius, ad proprias manus suas traxerat, unigenitum ejusdem Filium, quæ ipsum unit conjungitque carnî divinissimi sui corporis, intingitque pretiosissimo ejus sanguine, imo quæ & ipsa inæstimabili illo rubricatur ac madescit cruore, illa, illa lingua audebitne prorumpere in verba indigna, scurrilia, obscœna, blasphema, quæ alearum individui socii sunt, ac sodales? Et tamen quot sunt ex Clero, qui omnia hæc nihil curantes, cum sæcularium fece dies, noctesque integras consumunt in tam detestando exercitio, mane autem, aut superfic-

ficientenus, & ob proprium interesse, aut ex mera consuetudine, non abstinēt à celebratione, sed à tabulaluforia transeunt ad altare quasi verò simul essent compatiblea, Antiqui Testamenti, & infame Idolom Dagon.

Plura alia, eaque notabilissima absurda, & inconvenientia producit in Ecclesiasticis, & in illud. Unum assignat S. Antoninus: *Lufores, propter hoc, ut habeant magis tempus negligunt divina.* Quoties, dum vocantur Parochi ad indrnis providendum assistendum, occupata inveniuntur perdito hoc aliorum lusu, dumque aut ex affectu lucri, aut ut deperdita reacquirant, aut ut lufu perfruant, aut ne societatem disgustent, offendantve moras nectunt, differuntque administrare sacramenta, cum manifesto perditionis animarum periculo? In praxi ac effectu ipso, non absque gravissimo scandalo non semel id visum est, idque maximè dicitur confessiones excipiendæ sunt ac confessarius ob hujusmodi fuitiles causas veniat tardat, non raro contingit ut bene paratus infirmus, aut loquelam perdit, aut vi morbi oppressus, inconfessus decedat. Deinde, dum deberent intendere, ac vacare iis, quæ necessaria sunt ad annuntiandum verbum Dei, ut rite, ac tuto possent

cipere confessiones, ac solvere, quæ in confessionali ac foro illo, occurrunt dubia, & ut bene possint regere animas, potissimam temporis partem impendunt in tractandis aleis, advigilantes, non animarum sibi commissarum custodiæ, sed propriæ recreationi, aut etiam lucro; hinc sæpius videmus congregari, ac convenire Ecclesiasticos, non pro sacra aliqua, ac erudita conferentia, sed ut aleis iudant aut chartis, exciti ac animati capitibus eorum, aut superioris exemplo, non reputantes esse peccatum seu malum id, quod tam liberè ab illo vident practicari. Optimè dicit supracitatus Florentinus Archi-Episcopus, dum lusibus illis alearum (de Chartis pictis idem est) occultum aliquod attribuit venenum: *Videtur infectivum, cum enim videt quis alium ludere, ubi nihil cogitabat de ludo, inclinatur ad simile.*

Ex hisce nascuntur scandala, præsertim apud sæculares: *scandalizantur illi* (inquit S. Raymundus citatus ab Abulensi Q. 35. in. c. 6. Math.) *qui vident aliquos sic ludentes, potissimè si sint viri alicujus auctoritatis, quos alii debeant sequi in exemplo vivendi: & Abulensis ipse, reddit rationem, cur præ aliis ab hujusmodi lusibus abstinere debeant Ecclesiastici: Quia tota gravitas, & auctoritas illorum sublata est, ita ut subditi non*

R

atten-

attendant ad eos, nisi ad iuvenes; Et ideo
 actus in se parum mali sint, efficiuntur
 increpabiles in istis, propter scandalum sub-
 torum. Ex alio etiam capite crescit sca-
 dalum illud, quia redditus Ecclesiastici
 quorum superfluum habere deberent pa-
 peres, quibus sumus debitores, tali modo
 consumuntur, cum non ex quo horum pro-
 iudicio, & uniuscuiusque scandalo,
 profanos illos lusus spectat. Hac de causa
 Canones, quam Concilia, singulariter in-
 gilant, seque opponunt isti vitio. S. A-
 toninus lib. 2. *ibid.* citat unum Canonem
 dist. 36. cap. 1. *Episcopus, aut Presbyter, aut*
Diaconus alea seu ebrietati deserviens, a
desinat, aut certè damnetur. Similiter etiam
 decrevit S. Carolus: *Act. Eccl. Med. pag. 15.*
ritualis Ordinis hominibus ludos, praesertim
rò alea, ac tesserarum, ac talorum interdicimus;
prohibemus etiam globos, qui malis
lignis imponuntur; item follis, id est pilae
joris; nec solum ludere vetamus, sed etiam
eos ludorum spectatores esse volumus, aut quomodo
quam ludentem in adibus suis permittimus.
 hilominus tamen, quantum erat zelus
 tantum etiam erat discretus, Sanctus
 Prælati, ideoque prohibitionem istam

tigavit, ac limitavit sequentibus verbis: *Si valetudinis interdum causa parvâ pilâ, aut alio non indecoro ejusmodi exercitationis genere uti contigerit, nec publicè id faciat, nec pecunia intercedat in ludo, nec quidquam quod facile pecunia estimari possit.*

Excusant se multi, dicentes quod lusus pro recreatione à S. Thoma virtus nominetur, & ab aliis Eutrapeliæ titulo insigniatur; verum advertere debuissent, hæc non esse ita indifferenter tradita, aut edocta pro omnibus, & maximè pro Clericis. Ut lusus sit virtuosus, requirit, ut notat Doctor Angelicus, *ut congruat personæ, tempori, loco, & secundum alias circumstantias debitas ordinetur, ut scilicet sit tempore, & homine dignus.* Ob harum circumstantiarum defectum, gravissime correptus fuit à B. Petro Damiano, *lib. i. Ep. ii.* quidam Florentinus Archi-Episcopus, qui cum B. Cardinale itinere constitutus, dum ad publicum diverfissent hospitium, latrunculis luserat. Exprobrabat ipsi, quod lusu isto contaminasset illam manum, solitam offerre Corpus Christi, linguamque mediatricem inter Deum & populum. Confessus est & alter suum errorem, spondiditque emendationem, ut pro pœnitentia tamen à Sancto accepit, ut

tribus vicibus psalterium meditando recitari, pedes duodecim pauperibus lavaret, singulisque elemosynam daret. Sane oportet dicere, Sanctum illum, dictum Iulianum pro gravi culpa apprehendisse, eo quod non conveniret, nec loco, nec tempori, nec personæ, & tamen erat tantum lusus latrunculo.

Caput Undecimum.

Pigritia ac Socordia in Ecclesiasticis summè est detestabilis.

INter alia pernicioſa vitia, quæ ſolent inficere, ac infeſtare Clericos, non minimum eſt pigritia, ac ſocordia, de quoſ Bernardus ſerm. 6. de mod. Ben. Vir. Deſideramus, quando per torporem languidi, ea Dei ſunt operamur. S. Ignatius Loyola, copariuſ indefeſſus in vinea Domini, volentium ex ſuis, quem advertebat nonnihil ſocordem ac ſocordem in ſuo munere, correptum ad ſe evocatum, hoc compellavit dicente: *Cuinam daret operam, Deo, an hominibus? Cum ſe Deo utique deſervire diceretur, inquit, nam in rebus humanis minus accurrate verſanti, forſitan non verit quiſpiam, at immortalis Deo miſeretur.*

negligenter id nullo pacto ferendum est. *Mass. jus in vita c. 6. li. 3.* Hoc servavit S. Isidoro de *Sum. bono. lib. 2. cap. 10.* pro remedio, ac motivo potentissimo, ad pellendum illum lethargum: *Omnia ars hujus seculi strenuos habet amatores, & ad exequendum promptissimos.* Spectemus militiam, in qua milites pro exiguo stipendio, prompti, cunctis que aeris expositi injuriis, per noctes integras vigilant, ne latum pedem a sua discedentes statione, aliàs preciosa est eorum vita. Respiciamus Aulicos, qui quantumcunque ferviles in cruribus portant catenas, nihilominus protestantur cum S. Augustino, necdum etiam converso, noluntque deserere delitiosam illam servitum; *Captivitas nostra delectat*: ideoque de hisce loquens S. Bonaventura de *inst. ad miss. sacerdot. l. 7.* scripsit: *Si diligentiam magnam quis servit alicui Principi singulari, tanto majori diligentia debet Domino suo servire sacerdos.* Attendamus ad venatores, qui non curantes molestias, labores, vigiliis, fatigationes, plana percurrunt & alta, ut aliquantulam feram accipiant, & ideo id nobis impropert S. Augustinus: *De bono viduit. cap. 21. Vide quam pudendum sit, si delectat labor, ut fera capiatur, & non delectet, ut DEUS acquiratur: Facta*

R 3 ita

Handwritten notes in the right margin, including the word "Si" and other illegible scribbles.

itaq; inductione omnium artium concludere debemus, solum Deum suis insequacibus reperire tepiditatem, torporem, pigritiam. *Habet sectatores tepidos, languidos, & pigritia inertiâ congelatos*; rationem autem designat hujus confusionis, ac erroris: *Hoc proinde fit, quia merces laboris eorum, non in presenti vita, sed in futura dabitur.* Jam verò, licet possit hoc habere locum in sæcularibus, certum tamen est non posse admitti in sacerdotibus, dum enim hi quotidie in incruento sacrificio cibantur carnibus immaculati agni, arthas recipiunt securitatis: *Futura gloria nobis pignus datur.* Stamus omni die faciem faciem coram nostro Duce, & in nobis reperiet, aliquem nidum, aliquod receptaculum socordiæ, aut desidiæ? *Quomodo negligens poterit fieri, qui intuentem se Deum, nunquam desinit intueri?* Est motto S. Bonaventuræ. *in ps. Qui habitat.* Dum Apostolus instrueret, ac informaret Ecclesiam primosque Christianos, antequam illis daret characterem, seu nomen servorum DEI, mysteriosâ prudentiâ, ac singulari dexteritate præmisit: *Sollicitudine non pigri, spiritu ferventes, Rom. 12. vers. 11.* ac deinde immediatè subjungit: *Domini*

servientes: Ideo Ecclesia à Spiritu Sancto directa, omni studio, omnique possibili è Clero expellere conatur perniciosum illum pigritiae somnum, idque per multos hymnos officii canonici in Matutinis, præcipuè per principium illius de Dominica, dum Clericos ita jubet canere: *Pulsis procul torporibus, surgamus omnes ocyus.* Si vita Sacerdotis conformis debeat esse vitæ Christi, profecto procul exulabit ab illa omnis torpor ac pigritia, cum certum sit totum vitæ cursum ejusdem unam non intermissam, pro genere humano, fuisse laborum seriem. *Psal. 87. v. 16. In laboribus à juventute mea,* vel ut alia littera habet, *à puero,* prædictum fuit multis sæculis ante ipsius nativitatem. Vix natus, collocari voluit, non super Cherubino- rum alas, sed inter duo animalia, quæ præ reliquis aliis sunt laboriosa; voluit, ut Pastores qui vigilabant, & præfigurabant Sacerdotes ac Prælatos Ecclesiasticos, essent primi qui se agnoscerent, & adorarent. Elegit sibi in terra in patrem putatum fabrum lignarium pauperem, qui victum suum manuum suarum labore lucrari debeat, ipseque in eodem exercitio, meliores, potioresque ætatis suæ annos transegit,

R 4 an-

Pulsis
torporibus
surgamus omnes

anno namque trigesimo prius predicare
 cepit. Dum S. Petrus ipsum voluit manifesta-
 re Gentilibus, dixit, Act. 1. v. 11. *Qui pertran-
 sit bene faciendo; unde scribit S. Bernardus
 epistola 253. Ipse hominis, seculique auctoris
 quamdiu in terris visus est, & cum hominibus
 conversatus est, nunquid stetit? Et quidem
 teste scriptura, pertransit benefaciendo,
 sanando omnes.* Paucis ante suum in cae-
 lum ascensum horis, imponit Apostolus
 generalem in univsum mundum manda-
 tum, *euntes predicare Evangelium*, dum
 que illi stupefacti fixis in caelum, viderent
 ipsum oculis haerent in monte Olivae,
 statim ad eos ex paradiso duos expedivit an-
 gelos, qui edicerent, *Quid statis affixos
 in caelum, & negligitis?* (repetit S. Tho-
 mas de Villa nova *Conc. de Ascen.*) *si non
 deritis, levior esset culpa.* Videre apertum
 caelum, & stare plicatis ad cingulum
 manibus, peccatum est, quod Deus
 summe detestatur. Non ita fecit Jacobus
 dum admirandam in somnis vidit scalam,
 sed statim pigram interrupit quietem Gen.
 vers. 18. *surgens mane, tulit lapidem &c.* Se-
 per qua S. Gregorius lib. 2. Ep. 21. insigni-
 facit reflexionem, proposito nostro oppo-
 tunissimam; *Vocatur locus iste Bethel, id est
 domus*

domus Dei, in qua quotidie ascenditur, & descenditur, sancti ex ea corruunt, si fuerint negligentes. Habemus hunc casum nostrum in terminis expressu in Apocalypsi, simulq; insinuatam aversionem maximam, qua fertur Deus in illos, qui in servitio ipsius desides sunt, pigri ac vecordes, quantoq; tales expositi sint periculo. Ante omnia notari debent verba, quae praemittuntur: *Qui habet aures audiendi audiat, quid spiritus dicat Ecclesiis*, volens inferre, historiam illam registratam esse pro Ecclesiasticis, ut ferventes sint, servitio, cultuq; divino. *Apoc. 3. v. 16. Angelo Laodiceae Ecclesia scribe.* Non legitur de Episcopo illo, quod fuerit dissolutus in moribus, dissipator reddituum sacrorum, aut alterius alicujus gravis criminis reus, sed solum, quod piger fuerit ac negligens: *scio opera tua, quia neq; frigidus es, neq; calidus; utinam frigidus esses, aut calidus, sed quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo*, Magis expressa, ac efficaciore phrasi exprimere non poterat nauseam ac aversionem, quam Deus habet a ministris sacris, qui desides sunt ac pigri in suo servitio.

In sacris Canticis, in quibus per sponsam praefiguratur ac exprimitur, anima divino cultui dedita ac consecrata, observo, quod quotiescumque illa facit mentionem quietis, semper ipsi statim dederit responsum:

R. 5

Indica

Indica mihi, ubi pascas, ubi cubes in meri-
die? Cant. 1. versu 6. Quale fuit responsum
quod retulit? Si ignoras te, egredere,
& abi post vestigia gregum, & pasce bades.
Altera vice, dum facit mentionem lecti: *Lectus
Etulus noster floridus*, statim audivit, *Ego sum
campi*; unde S. Bernardus *Serm. 40. in Cant.*
dixit; Illa appetit quietem, & ille incitat ad la-
borem. Habemus in Michæa *c. 6. v. 6.* textum
unum valde evidentem pro hoc proposito
Quid dignum offeram Domino? Curvabo genu-
nu? Nunquid offeram holocaustomata, & tri-
tulos anniculos? Nunquid dabo primogenitum
meum? Nullum ex his oblati gratum est, ac
comparandum cum diligentia, ac sollicitu-
dine in sacro ministerio, atque ideo sequitur
Utique indicabo tibi, quid sit bonum, & quod
Dominus requirat à te: utique sollicitum con-
bulare cum Deo tuo. Nec solum est conve-
niens aut expediens huiusmodi sollicitudo,
sed debita, siquidem, ut bene norat S. Lau-
rentius Justinianus: *De disci. & perfec. Mon. c. 1.*
vers. Divinum atque naturale jus, nec nisi
humana leges clamant, ut cui plus dilectio
& muneris elargitum est, tanto amplius ex-
gatur ab eo, & tanto magis ingratitude vitio
quisq; sit reus, quanto contra honorẽ, voluntatẽ
& præcepta sui largitoris segnior extiterit. Quod

prompti sunt, quā agiles, quam veloces pedes malè viventium, de quibus hæc scriptura: *Pedes eorum ad malum currunt; lassati sumus in via iniquitatis.* Nunquid cum rubore nostro, de nobis verificari potest: *Filii hujus sæculi, prudentiores filiis lucis sunt, in generatione sua:* dum videmus, quam illi sint seduli ac diligentes pro rebus terrenis, ac servitio mundi, nos autem tam inertes ac segnes pro Deo rebusque æternis ac cœlestibus?

Examinemus jam, quam enormis sit pigritia illa nostra & acedia, quæ damna ex illa deriventur, quantisque pœnis è cœlo fuerit castigata. Serpens invidus infernalis, ante omnes, veneno suo specialiter inficit Ecclesiasticos, utpote reperiens in illis majorem dispositionem, conducitque huic proposito, quædam ex Jeremia Propheta reflexio: *Ter. 1. 14. Ab Aquilone pandetur malum super omnes habitatores terra, fortassis quia ab Aquilone venit aurûs,* quod est scaturigo omnis mali: Minime; sed vult insinuare, quod omne peccatû originem suam trahat ab Aquilone, nimirum ex hoc fundamento: *Sed. bo in lateribus Aquilonis* Lucifer pulcherrimus ille Angelus, cum suis sequacibus ac adhærentibus, in illo instante Angelico, quo cepit sedere, non cooperabatur donis ac gratiis à com-

muni Creatore sibi concessis; *Diabolus* (circa
 S. Joannes Chrylostomus Tom. 1. Hom. 57. in
 pæn. 10.) *ante hæc* (id est antequam designa-
 set, seu resolvisset sedere) *bonus erat, pigri-*
tans vero cecidit, tantâque obrutus est mali-
tiâ, ut in posterum non resurgat. Non solum
 factus est inflexibilis, ac obstinatus in sua ma-
 litia, verum etiam ex pulcherrimo Angelo
 Empyreï, transmutatus est in horrendissi-
 mum monstrum inferni; *Pigritans* &c. Hoc
 que S. Antonio P. 2. Tr. 9. cap. 14. scribens
 dedit occasionem, fundatam in autoritate
 S. Bernardi, quod nesciret, quid deberet di-
 cere, an moveri commiseratione illorum, an
 vero eorundem stultitiam, insaniamque mir-
 rari deberet: *O impudens, ô imprudens pre-*
sumptio! millia millium ministrant ei, & tu
sedere præsumis? Jam verò, nonne foret una
 monstrosa improportio, ac inæqualitas,
 quod in cœlesti Hierarchia spiritus illi in o-
 perando ferveant instar ignis: *Qui facis An-*
gelos tuos spiritus, & ministros tuos ignem voca-
tem, licet de facto sint comprehensores, &
 nos in Hierarchia Ecclesiastica, qui tantum
 viatores sumus, maneamus desidiofi, pigri
 ac negligentes?

Audiamus jam mala periniciosissima, mali-
 illius vitii; S. Ephræm de Reconc. Mor. hoc dicit
 de

de illo: *Fidei ardorem depradans, efficiensque, ut voluptatibus, tanquam Dominis seruiamus.* Quos nam elegit æternus Pontifex ad sustentandam, ac conservandam fidem? nonne Ecclesiasticos? Si ergo illi à pigritia ac segnitie se vinci sinant, si desidēs ac otiosi in oscitante quiete ac somnolentia degant, nonne illa multū patietur, concutietur, tandemque sensim sine sensu plane desolabitur? Duodecim illi panes propositionis, qui semper in mensa aurea esse debebant in conspectu Domini, omni die renovari debebant, in illum finem, ut semper essent calidi: *ut ponerentur panes calidi, 2. Reg. 26. v. 6.* ad denotandum, quod nos, qui ob ministerium nostrum semper debemus stare in conspectu Dei, semper quoque debeamus esse fervidi, & ardentes: *Spiritu ferventes, Domino servientes.*

Zizania illa quæ malignus sparserat supra frumenta, juxta expositionem Dionysii Carthusiani, symbola fuerunt Hæresum, quæ sese tunc maximè dilatant, dum absentes custodes alto sopore pressi, zelantem, vigilantemq; omnem gregis sui deponunt curam: *Cum autē dormirent homines, venit inimicus ejus, & super seminavit zizāia: Matth. 11. 35.* Hac autē dormitio negligentia superiorum significat, circa custodia gregis sui, dicit S. Hieronymus *ibid.* tempore illo,

illo, quo disciplina Ecclesiastica, in optimo-
 rat vigore. Plane propudiosa fuit fuga illa
 Apostolorum in Gethsemani, dum, *omnes re-
 licto eo auferunt*, idque eo amplius quod
 immediatè ante passi fuerint pretiosissimo
 Christi corpore, ordinati Sacerdotes, ac exci-
 tati & animati forti illo nutrimento divico-
 rum verborum ipsius, in ferventissima illa,
 plenaque amore peroratione in ultima cœna,
 cur ergo illi tanta socordia, pusillanimitate,
 vilitate, ac ingratitude tali tempore, tantum
 Magistrum deserant, pro quo millies debu-
 sent, erantque obligati suam exponere vi-
 tam? In promptu c. usa est, nullaque est alia
 quam illa à Christo ipsis facta exprobratio:
Sic non potuistis unquam horam vigilare mecum? Et
 quidem ad S. Petrum, tanquam collegi Apo-
 stolici caput singulariter directa fuit illa op-
 probratio: *Simon dormis? sequebatur enim
 longè &c. calefaciens se &c.* omnia evidenti-
 indicia teporis, remissi que fervoris illius,
 quo parum antea asseruerat: *Etiamsi oportu-
 fuerit me mori tecum, non te negabo.* Quam
 autem mirabilis mutatio, tam cito à tepore
 hoc labi in negationem, ac perjurium! Sifi-
 des adhibenda sit Hugoni à S. Victore: *de erud.*
 nulla alia tam præcipitis ruinae Judæi
 proditoris causa fuit, quam una inconsiderata

ta negligentia, segnities quaedam: *Itaque fundam in baratrum nequitia precipitavit, neglecta minimorum cautio.* Tunc totaliter Dæmon ipsum egit præcipitem, dum characterem accepit sacerdotalem, ad insinuandum, quam grave ac nocivum sit illud vitium, dum associatum reperitur characteri sacro.

Non possum hic præterire pulcherrimam illam sancti Joannis Chryostomi Antithesim, affabrè proposito nostro congruentem: Ecce Adam, dicit sanctus ille, *Hom. 2. ad popul.* ante transgressionem, tertestris quodammodo erat Deus: terra nullo ipsius perfusa sudore, nullo culta labore abundantissimis illi proferebat fructus, placidissima gaudebat quiete, fastidiosa nulla movebatur cogitatione, nullâ molestâ angebatur curâ, sed in summa recreatione, pacatissimoque mentis statu, amœnissimo illo fruebatur loco, non solum non sentiens incommoda, sed etiam ignorans nomen laboris aut fatigationis: sed quid inde secutum est? *Quando illaboriosam vitam degerebat Adam, Paradiso excidit.* Ecce ab alio latere Divum Paulum fessum, defatigatum, sollicitum, quodammodo absque respiratione, ut succurat provinciis, juvet animas, instruat indoctos, confirmet instructos, totumque

que mundum trahat ad Christum, idq; absq; respectu hominum, timore tyrannorum, tormentorumve barbarorum, absq; horrore carceris, catenarum, vinculorum, imo & millenarum mortium. Sed quid inde? *Quando laboriosam Paulus agebat vitam, in labore & ardua nocte & die operans, tunc in paradysum raptus est, & tertium in caelum ascendit.* Formemus jam argumentum: Ergo illi qui sunt incuriosi, desidiosi, otiosi, plicatasq; manus cingulo apponunt, qui immersti sunt delitiis, deficiunt languent, non ascendent cum Paulo ad caelum, sed cum Adamo cadent in praecipitium, luentque cum Lucifero segnitiei suae poenas in Inferno. *Proverb. 20. v. 4. Propter frigus piger arare noluit, mendicabit ergo aestate,* est oraculum spiritus sancti, cui magnus aliquis Ecclesiasticus hanc addit interpretationem: *Id est, noluit Deus servire in agro, vel in vinea Ecclesiae, mendicabit ergo aestate, in die iudicii.* Certè, in tremendo illo iudicii die otium, quies, commoditas mutabuntur in spinas acutissimas, quae cogitatione negligentium Ecclesiasticorum crudelissime affligent ac cruciabunt, dum contra se erudient fulminari: *Quantum in deliciis fuit, tantum illi date tormentum & luctum. Apoc. 1. v. 16.* Qui ad tantum tonitru, ad voces tam horren-

das non expergiscitur, ut se emendet, non dormit, sed mortuus est.

Caput Dnodecimum.

Neglectus divini officii, proprii in spiritu profectus, & cura animarum, ad aeternam mortem condemnat Ecclesiasticos.

Innumerabiles sunt recalcitrantis humani ingenii prævaricationes, scelera multiplicia, immensa peccata, aut inter hæc omnia (ex sensu S. Joannis Chrysostomi) nulla graviora, nulla Dei iram magis irritantia, quam illa, quæ ab impiis Sacerdotibus committuntur, qui dum honorem Dei promovere, ac sanctæ Ecclesiæ dignitatē ac respectū tueri, ac augere deberent, conformiter ipsorū vocationi, illum prostituunt, hanc inordinatā conspurcant: *Nullare Deus magis offenditur, quam quod indigni, & peccatores Sacerdotes, dignitate præfulgeant. Hom. 14. in Mat.* Si culpæ correspondeat, ac æquetur pœna, (uti decet & debet) quis mirabitur, si nos præ reliquis aliis severius judicemur, acrius puniamur? *In judicio Dei, ignis aeterni tormenta sustinebit, qui Ecclesiastica*

fastica decreta neglexerit, monet serio S. Cle-
mens Papa, Ep. 1. estq; proinde in ministris sacris
peccatū gravissimū, neglectus punctualis ob-
servantiae eorum, quæ ad munus eorum spe-
ctant. Cum autem dormirent homines, venit
inimicus homo, & superseminavit zizania in
medio tritici, Matth. 13. v. 25. quam primū dor-
miunt agricolæ, statim Dæmon vigilat, estq;
paratus, ut bona semina zizanijs, lolioq; per-
misceat; ita quoque mox, ut sacerdotes, de-
stinati à magno, ac supremo Patrefamilias o-
perarii, ac custodes suæ vineæ, S. Ecclesiæ, lan-
gescere incipiunt, ac dormire, quæ primū
desidiosæ se dare quieti, curam sibi
commissam aut obiter, ac perfunctorie, per-
gere planeve negligere incipiunt, ac pernicio-
sa dissimulatione oculos quasi claudunt, &
vertigine adest Dæmon, introducitque abusus,
seminat corruptelas, ac quævis bene facta con-
fundit: Hæc ratio est, cur in horto dormi-
entibus omnibus, solus Petrus speciale in re-
tulerit reprehensionem: Simon dormis? ut
intelligamus, quod, qui à Christo destinati
sunt gregis sui pastores, qualis erat Petrus, non
debeant sese dedere, aut mancipare inerti otio,
aut desidi pigritiæ. S. Ambrosius super illa Di-
vi Pauli verba, 1. Rom. 12. Sollicitudine non pigri,
addit alia Jeremiæ Prophetæ, qui dicit; Male-
dictus

licitus, qui facit opus Dei fraudulentus, quod ille legit, negligenter; & alibi scribit: idem in Ps. 118. Piger enim in conversatione Divina sine spe est. Formidabilius autem in alio loco in- clamat; Negligentes Deus deserere consuevit.

Res valde iniqua ac præpostera est, quod ubi mundani homines pro suis delictis, ac excessibus, per nos, nostrasque orationes divini numen repropitiare volunt, ad quod non solum ex lege Charitatis, sed etiam justitiæ obligamur, ipsimet per peccata nostra in Dei reperiatur disgratia, cujus divinam justitiam, sceleribus ac negligentis nostris exacerbavimus, quis ergo erit, qui se interponet, quis offensum placabit Deum? Fuit hoc argumentum Heli, dum ob sacri ministerii profanationem, suos reprehendit filios: *Si peccaverit vir in virum, placari ei potest Deus, si autem in Dominum peccaverit vir, quis orabit pro eo? Si peccaverit populus, orabit pro eo Sacerdos* (inquit S. Augustinus in Ps. 36) *Si autem Sacerdos peccaverit, quis orabit pro eo? Fecerant filii Heli, prout omnibus notum est, pessima quæque, quæ à perversis sacrilegisque Sacerdotibus accidere solent, de quibus scripsit Oleaster in caput 20. Numerorum: Mirum valde est non posse Sacerdotem Deum, quem omnibus aliis placabat, sibi propitiæ reddere; quæ tu Sa- cerdos*

1151

1152

1153

cerdos quæso expende, ut scias quanto difficilius
 Sacerdotibus, quam aliis Dominus peccata con-
 donet. Verè formidabilis est revelatio ista à
 Christo facta S. Brigittæ, Lib. 1. c. 47. ex qua e-
 ruere possumus, clarèque intelligere, quam
 Deo sit abominabilis pravorum Sacerdotum
 oratio: *Nunc dico tibi iudicium eorum; hor-
 rum iudicium est maledictio: Maledictus sit ci-
 bus & potus eorum, qui intrat in os eorum, qui
 pascit corpus in cibum vermium, & animam
 ad infernum: Maledictum sit corpus eorum
 quod resurgit in inferno, sine fine arsurum.* Pos-
 sumusne credere, tanta maledictionum plas-
 tra fuisse exaudita? Observo, Apostolum
 scribendo Hebræis, cap. 7. v. 7. dixisse, Chri-
 stum orantem in Golgotha, exauditum fuisse
 à suo æterno Patre: *Cum clamore valido &
 lacrymis exauditus est pro sua reverentia.*
 Hisce omnibus, atq; primâ suâ supplicâ, quam
 porrexit, veniam petivit pro iis qui morti opus
 crucisq; patibulo condemnaverant, & legem
 pro motivo, *non enim sciunt quid faciunt.*
 nec tamen accepit rescriptum, responsurum
 propitium, siquidem populus ille in personam
 huius sui delicti abductus est in servitutem, de-
 speratusque per omnes totius orbis nationes
 cunctorum irrisui ludibrioq; expositus, ac
 majori parte exterminatus. Ratio huius po-

test reddi, quia summi Sacerdotes concitave-
rant contra illum populum, sapiusque suis in
conciliabulis mortem ipsi machinati fuerant,
idque non per ignorantiam, prout in alio lo-
co manifestat ipsemet Christus: *Ioan. 25. v. 22.*
Si non venissem & locutus fuisset eis, peccatum
non haberent. nunc autem excusationem non ha-
bent de peccato suo. Quia ergo peccaverant
ex mera, pura que malitia, facti sunt inexcusa-
biles, indignique, pro quibus Christi preces, li-
cet profusis lachrymis oblatae, pro illorum ve-
nia ac remissione, ab aeterno Patre accepta-
rentur.

Unum aliud motivum, ad nos ad diligen-
tiam, in muneribus nostris ac functionibus
excitandum, est bene considerare, accuratè
que perpendere, quod coram inappellabili
strictissimoque aeterni Iudicis tribunali, non so-
lum de nostris, sed etiam de omnibus aliis,
quae culpâ nostrâ perierunt, animabus, rigi-
dam exactamque rationem sumus reddituri:
Quid miseris illis dixeris, qui se conjiciunt in
tantam abyssum suppliciorum? (deplorat S.
Chrysostomus, *Hom. 34. ad Hebr.*) *Omni-um,*
quos regis, virorum ac mulierum, & puerorum,
à te reddenda est ratio. Tanto igni caput tu-
um subijcis? Miror an fieri possit, an aliquis ex
rektoribus sit saluus; Nonne magna, nonne tre-
menda

menda sunt hæc, quæ à tam sancto, tam docto, tam experto viro, quique in Ecclesia plenam fidem facit, dicuntur? Et illud ipsum quoque confirmatur à sancto Isidoro *(lib. 3. sentent. Pro popolorum iniquitate damnantur)* (loquitur de sacerdotibus, & in particulari de iis, qui curam habent animarum) *si eos aut ignorantes non erudiant, aut peccatores non corrigant, testante Domino apud Prophetam: Speculatorem dedi te domui Israel: Si non fueris locutus, ut se custodiat impius à suis mala; ille in iniquitate sua morietur. Sanguinem autem ejus de manu tua requiram.* Plures ut se subtrahant labori ac molestiæ, quam habet annexa cura animarum, unum alium substituunt, quem pro tali officio capacem idoneumque judicant, verùm non reflectunt se ad gravissima verba, pronuntiata ab illo, qui severissimus iudex noster futurus est: *De manu tua sanguinem eorum requiram.* Oza etiam subtraxit se labori portandi supra proprios humeros Arcam commisitque ferendam duobus juvenis, sed quia contigit: *Calcitrabant boves, bos quippe lapsus inclinat eam, fuitque hoc modo ob imperitiam ac ferociam indomitorum bouum in vicinissimo lapsus periculo; nihilominus tamen, non super petulca animalia, sed super*

pra Ozam repentina de cælo supervenit
pœna, dum subitanea, morte extinctus
est, unde dicit S. Hieronymus; Ep. 48. ad sab.
*Oza Levites Arcam Domini, quam portare
ipse debuerat, quasi ruentem sustentare voluit,
& percussus est;* ut intelligamus, quod si fortè
per Ministros substitutos, licentiosos, igno-
rantes, sua comoda quærentes, laboris ac cu-
rarum impatientes, periclitentur animæ, fulmi-
naturum nihilominus Deum supra Rectores
iplos, principales ac primarios, gravissimas
pœnas suas. Obstupuit olim S. Augustinus,
lib. 50. hom. 7. videns jubilum ac lætitiã ali-
cujus, qui ad curam animarum erat promo-
tus, eique dixit: *In gravi periculo esse cogno-
scitis, si enim pro se unusquisque in die judicii
vix poterit rationem reddere, quid de sacerdo-
tibus futurum est, à quibus sunt omnium ani-
mæ requirende?* Quis insanum aut mente
captum non judicaret illum, simulque ei o-
ptimo cum fundamento prædicere ac pro-
gnosticare posset mortem miserrimam tetro
in carcere obeundam, qui lætus ac festivus
congratulationes reciperet, eo quod spo-
pondisset, fidemque suam interposuisset,
promille, decies mille personis, etiam pro in-
tegro populo, circa quas omnes & singu-
las, debito suo muneri, ac obligationi
vel-

veller satisfacere? Sane hujuscemodi est sponsio ac fidejussio illius, qui in se sumit curam animarum, proindeque temeritatem illam detestatur S. Gregorius, sequentibus verbis: *Hem. 10. in Ezechiel. cap. 13. Super ea mala, quae propria habemus, alienas mortes addimus, quia tot occidimus, quot ad mortem ire quorundam tepidi & jacentes videmus.*

Præter hæc observanda est doctrina aliquæ maximè necessaria, ac punctum aliquod summi momenti, in quo cespitaverunt interdum aliqui, gravissimèque hallucinati sunt, qui sibi probi ac virtuosi esse videbantur, estque hoc, quod non sufficiat, esse exemplarem, orationi deditum, solitudinis amantem, abstractum à proprio commodo, humilem, continentem, sobrium, si alias per incuriam aut negligentiam pereant animæ, cuius alicujus aut gubernationi commissæ; hoc docet S. Prosper: *Lib. I. c. 20. de vit. contem. pl. Certum quod ei sua justitia nihil suffragatur, de cuius manu anima pereuntis exigitur. Illi, cui dissipatio verbi commissæ est, etiamsi sanctè vivat, tamen perditè viventes arguere, aut erubescere, aut metuat, cum omnibus, qui eo tacente perierunt, perit; & quid ei proderit non perire suo, si puniendus est alieno peccato? Hanc eandem plane doctrinam prædicat S. Joannes Chrysostomus.*

Chrysostomus: Hom. 86. Turrem tuam curas,
quam si bene ordinaveris, nulla tibi alia sollici-
tudo impendet: Sacerdos si vitam suam dispo-
suerit, tuam autem non diligenter curaverit, cum
impiis in gehennam detrudetur, & non nunquam,
non suis actionibus, sed tuis damnatur, nisi omnia,
que ad te spectant, efficiat.

Caput Decimum Tertium.

Detestabilis est Ecclesiasticorum ignoran-
tia, hinc demonstratur summe illis
esse necessariam scientiam
sacram.

Lamentabatur olim, acerbèq; deplorabat
S. Laurentius Justinianus de spir. anima inter.
Ecclesiasticorum ignorantiam, tanquam sum-
mè propudiosam S. Ecclesiæ: Nonne Ecclesia
quoddam est dedecus, inscium videre Presbyte-
rum, cui utiq; congruit erudire populum, & ad se
confluentibus monita propinare salutis? Quæ
autem major deformitas quàm videre in Eccle-
sia sacerdotem, occupantem locum Magistri
ac Doctoris in populo, qui tamen totus igno-
rans est? Tam necessaria sacerdoti est sacra
doctrina, ut S. Hieronymus in cap. 2. Aggai, ta-
lem sacerdotis nomine indignum iudicet,
qui illa caret: Si sacerdos est, sciat legem
Semi-

Domini, si ignorat legem, ipse se arguit nomine
 Domini sacerdotem; sacerdotis enim est scire
 legem, & ad interrogationem respondere de lege.
 Hinc est quod in Synodo Romana scriptum
 fuerit ad Clerum Constantinopolitanum
Dist. 38. ex Ep. 27. S. Leonis. Si vix in laicis tolera-
rabilis videtur inscitia, quanto magis in eis qui
presunt? Nec excusatione est digna, nec venia.
 Singularem meretur reflexionem pro hoc pro-
 posito, illa cœlestis Magistri Sancto Petro
 facta exprobratio: *Matth. 16. v. 23. Vade post te*
Satana, scandalum es mihi; hæc que tam accu-
dicta sunt ad unum quem ex toto humano
genere elegerat ad stabiliendam suam Ec-
clesiam, ad debellandas portas infernales.
 huic datur nomen Satanæ? In eodem capitulo,
 paulò ante ipsum vocaverat Beatum
Beatus es Simon, & jam refert titulum Diabo-
li? Certè, de ipso suo proditore nihil ejus
scitavit, cum jam factus esset dux eorum, qui
pro ipso morti erant tradituri: unus ex illis
Diabolus est; Petrus autem ob hoc solum
 reprehenditur, quia ex mero amoris motu,
 quo erga suum ferebatur Magistrum, mentem
 ipsum subtrahere volebat: Respondet dicitur
 cultati huic Basilius Episcopus Seleucensis
Petrus amoris fert contumeliam, ex ignorantia
 offendens, verbis vapulat: Imo & textus ipse
 in Ma

causam genuinam exprimit : *Quia non sapi-
tis ea qua Dei sunt, sed ea qua hominum*; sum-
menamque erat inconueniens, quod is, qui
paulo ante electus fuerat pastor ovilis Christi,
instructus non esset doctrinâ sacrâ ; *Non
sapis ea qua sunt.* Gloriosè militaverat in ex-
ercitu Imperatoris Nepotianus, cum tandem
ex uasû Avunculi sui Episcopi Eliodori, se
transulit ad castra Clericalia : cognoscens
statim utriusque militiæ differentiam (sicuti
& alibi tetigimus) totum sese dedit divino
cultui, studuitque ut summo cum decore, ac
splendore omnia in sacris peragerentur : in
pietatis ac devotionis exercitiis erat assiduus,
ac specialiter oratiõî incumberebat continuus;
& tamen per hæc omnia, spiritali suo dire-
ctori S. Hieronymo non satisfacerebat, mo-
nuitque ipsum in una sua epistola 2. ad Nepot.
hisce formalibus: *Disce, quod doceas eum, qui
secundum doctrinam est fidelem sermonem, ut
possis exhortari in doctrina sana*: notum est e-
nim omnibus illud Malachiæ oraculum: *La-
bia Sacerdotis custodient scientiam, & legem re-
quirent de ore ejus; c. 2. v. 7.* Ideo non absque
mysterio ordinavit Deus in Rationali summi
Sacerdotis exarari verba ista: *Doctrina &
veritas*, optimèque advertit S. Hieronymus
in Malachiam, quod, *idcirco in sacerdotis pe-
lore*

etore Rationale est; in Rationali doctrina et
 ritas ut discamus sacerdotem, doctū esse debet
 S. Ignatius Lojola in ætate latæ provectus
 sese consecraverat, cumq; militiæ, ac vitæ
 licæ totus fuisset deditus, studiis parum
 buerat, atq; ideo, licet summo suo cum rubore
 ita ut etiam digitis monstraretur, non de-
 ctavit publicas frequentare scholas, ac in
 rili ætate prima discere rudimenta, quæ ali-
 lent scire ac callere in pueritia: Dum e-
 fundare debebat Societatem, in qua, tanq-
 in elevato quodam sidere splendere debet
 cum pari sanctimonia ac pietate, doctrinæ
 scientia, ut foret ornamentum Cleri, decen-
 cerdotalis dignitatis, ac promptuarium
 stianæ eruditionis; Sanctus ille, dico, necesse
 rium sibi duxit adhibere litterarū studia,
 obstante quod jam egregium fecisset prog-
 sum in libro crucifixi, optimè gnarus, non
 nus Ecclesiæ fore necessarium, ad hostium
 adversariorum retundendos impetus, con-
 riosq; incursum, sanctitatē quam doctum
 Verum quidem est, Christū ad fundandam Ec-
 clesiam suam, elegisse idiotas, rudes milites
 pisces, ast iterum verum quoq; est, quod
 quamprimū illi fuerunt destinati, ut Evan-
 geliū prædicando divulgarent, ipsis infusa
 spiritum sanctum omnis veritatis adpro-
 ferit scientiā; Cū venerit ille, vos docebit et

Iuan 14. v. 26. dumq; Apostoli solliciti essent, ut in locum proditoris Judæ alius eligeretur ac substitueretur Apostolus, hacq; in electione concurrerent Barlabas, qui triū Apostolorum erat frater, & per Antonomasiā dicebatur iustus, & Matthias, hic alteri prælatus fuit, cujus causā simul & mysteriū pandit S. Antoninus: *Ab Apostolis Matthiā doctū eligi, ad insinuandū posteris Rectoribus Ecclesiarū, quod periti viri, nō idiotæ sunt ad Clerū, & ad regimē animarū assumendi.* Debet ergo unusquisq; sese reflectere, quē in finē à Deo assumptus sit, ac præ reliquis electus tanta cū gloria, ad intimā, ac secretiorē domus ipsius aulæq; familiā: *Non ad multiplicandū numerū familia (sunt verba Petri Blesensis, Ep. 15.) aut equorū, nō ad dandas parētibus dignitates, sed ad dandā sciētā salutis plebi ejus.*

Doctrina illa, illud lumē scientiæ sacrae, producere nobis servire debet, ut secure deducamus animas, per horridas vitæ illius tenebras. *Illuminare his, qui in tēbris & in umbra mortis sedēt, ad dirigēdos pedes nostros. Nō debet errare, qui eligitur viā errantibus demonstrare,* scripsit S. Gregorius Lib. 7. Reg. indo. 3. Ep. 100. Non absq; ratione exprobraverit quis Sacerdoti idiotæ; *Nomen habes quod vivas, & mortuus es, dum scientia (ut ita dicam) quasi anima Sacerdotis est, ipseque Presbyter à sapientia denominatur* ut notat S. Isidorus: *De offic. Eccl. Lib. 2. cap. 7.*

Ergo, concludit idem Sanctus, si Presbyteri à sapientia nominantur, miror cur insipientes constituentur. Inter reliquas ordinationes à DEO Moyse præscriptas Exod. 25. vers. 11. circa dispositionem Tabernaculi, hæc una fuit: *Duos quoque Cherubim facies, ex utraque parte oraculi.* Quænam causa fuit, aut ratio, ob quam ad ornatum hunc potius electi fuerint Cherubini, non autem Throni, Principatus, vel etiam Seraphini? Respondeo, per illos præfiguratos fuisse Ecclesiasticos, qui ad custodiam Paradisi positi sunt, dum illis eisdem consignata commissaq; est clavis. Quomodo ergo illi, ut subsistant, non debent esse angeli per puritatem, per firmam in divino cultu subsistentiam, per benignitatem ac beneficentiam, per contemplationem? sed super hæc omnia, quomodo non debent esse scientiâ, sapientiâque Cherubinorum instar, præditi, quos alii tanquam oracula auscultent, in decisionibus casuum conscientiarum, exhortationibus spiritualibus, consiliis, prædicatione Evangelii, confutatione errorum, & instructione ignorantium? Ideo advertendum est in Diœcesibus bene ordinatis, constituta esse ac fundata collegia & seminaria, in quibus doceantur ac prælegantur variâ, maximeque utiles scientiæ, qui servant disputationes, tra-

quen
à Cle
te à c
aniv
facu
five
qui n
ctan
temp
go m
mus,
no, p
ne, p
sum
fia, ac
minu
ordin
tes, &
bonor
corrig
S. Ilic
cæren
post
peltu
oscula
tem S
cerdo
ram d
que

quentent Academias, omnique cura studeant
à Clero profligare tenebras ignorantia, ut po-
te à quo dependet lux, salus, bona que directio
animarum. Experientia monstrat in omni
facultate seu arte, sive Juridica, sive Medica,
sive Militari, aut quavis alia, semper eligi eos,
qui majori polleant scientiâ ac doctrina, tra-
ctant enim illæ de salute corporali, de bonis
temporalibus, ac utilitate publica, quanto er-
go magis doctos ac expertos requirere debe-
mus, pro animarum regimine, pro cultu divi-
no, pro conservanda, ac propaganda Religio-
ne, pro recta disciplina in populo, quæ omnia
summi momenti negotia sunt, quæ in Eccle-
sia, ac Christianismo reperiri possunt? Non
minus quoque malè viventes ac scandalosi ab
ordinibus sacris arceri debent, quam ignoran-
tes, & idiotæ, siquidem, *illi exemplis suis vitam
bonorum corrumpunt, isti sua ignaviâ iniquos
corrigerere nesciunt*, estque hæc fortissima ratio
S. Isidori. *Lib. 3. sen. c. 35.* Non vacat mysterio
cæremonia illa in Ecclesia Dei, qua in sacro
post solemniter decantatum Evangelium a-
pertus liber sacrificanti Sacerdoti porrigitur
osculandus, sed per hoc intendit, juxta men-
tem S. Bonaventuræ, in *Ps. 56.* significare, sa-
cerdotibus, ac ministris Altaris sacrâ Scriptu-
ram debere esse patulam, apertam, ac obviam:

Liber significat sacram Scripturā, quae debet esse aperta sacerdotibus: Postquā Apostoli consecrati fuerunt Sacerdotes, nō casu aut fortuito dixit illis cœlestis Magister; *Scitis, quid fecerim vobis?* Notatu dignū est verbū illud *scitis*: Exhoratus illos fuerat prolixo sermone, adpromiseratq; adventū Spiritus sancti, qui tanquā Magister ipsorum, eos foret instructurus de cunctis necessariis: *Ille vos docebit omnia*; vix mortuis resurrexerat, cum in itinere in Emata dedocet duos discipulos suū errorē, eosque in sacrae intelligentiæ scripturæ instruit, quā Ambrosius *Lib. 3. de fide c. 7.* vocat, *Librū Sacerdotū*; & per 40. dies, in diversis apparitionibus eos catechizavit de mysterio Regni Dei, ac Ecclesiæ: Dumque ipse met sternere, ac confundere vellet Luciferū, S. Scripturæ armis usus est: suo hoc exemplo hanc nobis relinqueret doctrinā, quod *Clericorū arma ad debellanda vitia. atq; aëreas potestates, Divina est Lex.* promittit S. Laurentius Justinianus. *ibidem.*

Quis credat? Calamitatem, miseriam, populiq; dissolutionē derivari, originemq; trahere à nostra ignorantia? *Propterea captivus dicitur est populus meus, quia non habuit scientiā*, legimus in Isaia, *c. 5. v. 13.* Per nihil aliud magis in urbibus, vicis, ac cōmunitatibus multiplicatur abusus, ac invalescunt scelera, quam quia sacerdo-

sacerdotes in pulpitis contra vitia non exar-
 descunt, ac simplicibus & rudioribus Religio-
 nis nostræ dogmata, ac sacramenta non expla-
 nant: *Maledictū, & mendaciam, & homicidiū,*
& furtum, & adulteriū inundaverunt; propter
hoc lugebit omnis terra, & infirmabitur omnis,
qui habitat in ea, hujusq; rationem subjungit
 Propheta Oseas, cap. 4. *non est scientia Dei in*
terra, loquiturq; Propheta de ignorantia Sa-
 cerdotum, in cujus pœnam paulo infra dicit,
 Deum illos rejecisse à sacro suo munere sacer-
 dotali: *Quia tu scientiam repulisti, repellam te,*
ne sacerdotio fungaris mihi. Non sine mysterio
 exponit hoc Glossa interlinearis, Scientiã Do-
 mini, ut sciremus Deū suis in ministris non ex-
 petere vanam aliquam, inutilem, planèq; pro-
 phanam scientiam, sed solidam, sacram, totam
 Divinã: hinc fit, quod plures, vivaci pollentes
 ingenio, pluribusq; à Deo ditati talētis, abdu-
 cantur ad captandã vanã in Academia Parnassii
 aurã, aut vulgi in theatris ac scœnis aucupan-
 dū applausū, qui in pulpitis ac cathedris, quæ
 scholæ Christi sunt, instruere debebant po-
 pulū, ac docere fidei nostræ veritatem, simul-
 que praxim ejusdem, quid facere, quid evitare
 teneantur; hocq; est, ut credo, quod S. Augu-
 stinus Ep. 41. hac similitudine inuendo expo-
 brare voluit: *Si calicē aureū invenires in terra,*
donares illū Ecclesia Dei, accepisti à Deo ingenii
spir-

*spiritualiter aureum, & ministras inde libidinibus, & in illo Satana propinas te ipsum: Quot, quantosq; videmus electos, deputatos ac consecratos Ecclesiæ ad promovendum cultum honoremque Dei, ad extirpanda vitia, inferendas virtutes, & in timore Dei instruendos fideles, huncque in finem largiter provisos redditibus beneficialibus, totos sese impendentes, absque ullo suæ dignitatis, status ac conditionis respectu, in componendis variis ac inutilibus tractatibus, & quod pejus est, ingenio suo abutentes sæpius ad ea quæ bonis moribus sunt contraria, & quandoque scandalosa: habent, quod timeant tales æternam reprobationem, siquidem verbum illud, *repellam te*, etiam intelligi potest de expulsiōe ex cælo. Utitur hoc in proposito Albertus Magnus *ibid.* exemplo filiorum Heli: *Heli filii Belial, nescientes Dominum, & officium Sacerdotum ad populum, & hoc est quod sequitur, repellam te*, illique, prout dictum est, improvisâ morte occubuerunt, cum evidentis æternæ damnationis signo. Dionysius Carthusianus super citatum Osee textum scribit: *Sacerdotes de tribu Levi in Regno Judaemuerunt, Sacerdotium peccare, & à Chaldaeis vastari, quoniam doctrinam Prophetarum repulerunt: ergo* (ex hisce præmissis, & pluribus aliis*

aliis supra quæ prætermitto, deduco hanc consequentiam) *quantò magis Sacerdotibus Evangelica legis congruit scientia?*

Caput Decimum Quartum.

Agitur de peccato Omissionis, summè pernicioso in Ecclesia, & gravissimo in Ecclesiasticis.

O mni viâ modoque studet antiquus infernalis serpens, nos inficere peccatis omissionis, optimè sciens illa parum adverti, ac proinde minus quoque caveri, ex quo tandem sequitur irreparabile damnum nostrum, summumq; disciplinæ Ecclesiasticæ dispendium: *Tigna domorum nostrarû cedrina*, dicit sponsa in Canticis c. 1. v. 1. quæ figura fuit Ecclesiæ; nihilominus cedrinæ istæ trabes putrescent, si per negligentiam nostram non arceatur, ac avertatur aqua cadentis stillicidii: *In pigritiis humiliabitur contignatio, & in infirmitate manuum perstillabit domus*, ita scriptum reperimus in Ecclesiaste, c. 10. v. 20. quæ verba magnus Hugo Purpuratus explicans in sensu mystico, confundens, ac redarguens præteritas nostras negligentias, infigne pro futura

S 6 caute-

cautela subministrat documentum : *Domus* est *Ecclesia*; *contignatio*, qua summum locum in edificio domus obtinet, *glaustralis* vita eminentiam, aut *Cleri* altitudinem significat; sed utraq; *contignatio* pigritya *Prælatorum*, uel etiam propria, penè corrui. Si exigua una perfustillatio fuisset reparata; id est, si suis in germinibus ac principiis suppressi fuissent abusus, ac sublata, cum modestia aliqua; ac moderamine scandala, non tam latè potuissent serpere, sæpissimeque conniuentia ac dissimulatio levis culpe in initio, integras civitates ac populos in ruinas irreparabiles egit præcipites.

— *Qui parvis obuius ibit;*
Is nunquam præceps scelera in gravio-
ra feretur. Naz. c. 3. ad virg.

Hoc erat, quod acerbissimas lachrymas elicuit ex oculis Prælati zelantissimi, Iuonis Episcopi Carnotensis, qui impatiens quodammodo, nec amplius videre sustinens tot terrorumq; animarum periculum, ex pura Pastorum negligentia, omissione, ac desidia, reuertit suffragium petere à suo calamo, suumque lenire dolorem, informando Paschalem Secundam, tunc temporis Caput Ecclesie, quatenus tam evidenti damno, maloque

tam praesentaneo, opem ac medelam ferre dignaretur, Ep. 53. Quoniam apud nos quotidie videmus Ecclesiam ruentem, & nullam, aut penè nullam manum erigentem, Charitas CHRISTI urget nos, ut dolorem cordis nostri, quo pro morte, & morbis ovium Christi cruciamur, Paternitati vestrae revelemus, interest enim capiti membrorum imbecillitatibus providere. Hoc unum scio, quod Sacerdos in aeternum Christus monuerit, malignum ad vigilare semper, ut ad unius aut alterius somnolentiam aut oscitantiam spargere possit ac feminare sua zizania.

Refert R. P. Franciscus Escriva, in libro suo de variis hominum statibus, idioma Hispanico impresso, quod dum in Hispaniis adesset cuidam Episcopo, hicque dixisset, se non habere ullum conscientiae remorsum, circa ea, quae manus, officiumque suum concernerent, Patrem eundem replicasse: Scio fuisse Episcopos, qui magis timebant, erantque solliciti de omissionibus, quam commissionibus. Tacuit adhuc aliquamdiu Bonus Praelatus, dumque se, super auditis nonnihil reflexisset, discursum habitum repetendo dixit: Habes causam, imo verè habes causam, Reverende Pater, hac dicendi: multa & gravia possunt esse peccata

omissionis alicujus Episcopi: dum enim somnolenter suum facit officium, venit Diabolus, et in agro Ecclesie sibi commissa, seminat zizania. Nihil amplius studet desideratque inimicus, quam ut Prælatum, aliosque animarum habentes curam, in soporem agat, scit enim, vigilantibus illis, fraudes suas occultas nullum sortiri effectum, cuncta in cassum cadere, ac quidquid præterdit, eludit. Scit Rex Assyrius, non posse se oves decipere (moraliter intelligit Dæmonem) nisi pastores antea consopierit, scripsit S. Hieronymus super caput quartum Nahum. Propterea non sufficiebat Apostolo inculcare iis, qui curam animarum gerunt, ut vigilarent, idque exprimere per simplex verbum *Heb. 13. v. 17. vigilant*, sed verbum compositum adhibuit, magis expressivum oneris, ac periculi imminentis, dixitque, *pervigilant. Speculatorem dedi te domui Israel*, dixit olim DEUS Ezechieli sacerdoti, *cap. 3. v. 17.* de quibus verbis, alibi sæpius fuimus locuti. Non absq; mysterio Ecclesia hæc militans nominatur, nã sicut in arte militari omnis error omissionis potest esse adeo damnosus, ita ut ex aliqua negligentia in regimine commissa, sæpius oriatur detrimentum irreparabile. Qui in alta turre est constitutus, ut vigilet,

hostemque observet, si is dormiat, si negligens sit, si suum non adimpleat officium, nunquid potest esse causa perditionis, ac traditionis fortissimæ alicujus arcis ac munitionis, & integri populi ruinæ? Nunquid perditio, ac everfio Israelis à Deo apud Isaiam adscribitur negligentia ac oscitantia Sacerdotum? *cap. 56. v. 10. Speculatores cæci omnes.* Additque Propheta immediatè post unam aliam similitudinem, non minus huic nostræ materiæ aptam ac accomodam: *Canes muti non valentes latrare, dormientes, & amantes somnia.* Si canes pastorales gregis custodiae destinati dormiant, aut sese blanditiis, aut ob bona pinguique frustra seu bolos sinant seduci, statim latrones furantur, lupi rapiunt ac vorant, totusque grex dispergitur: ita quoque contingit in ovili Christi; si enim Ecclesiastici se permittant trahi ac excæcari, à proprio interesse ac commodo, si gratiam ac favorem Magnatum aucupent, si debitam intermittant correctionem, remediaque necessaria negligant, quibus excessibus ac abusibus obvietur; contra hujusmodi Episcopos, qui sese non opponunt malis suarum Diœcesium consuetudinibus, inveteratis malis, ac confusionibus, fortiter clamat concilium Meldense:

cap.

151

151

151

151

cap. 10. *Canes muti non valentes latrare, ne
opponentes murum pro domo Israel, hac scientia
silent, & surda aure pertranseunt. Sicut canes
Prælati gregem debent custodire, est sententia
Glossæ in præfata Isaia: verba. Sed demus ex-
emplum aliquod oculare, in quo eluceant pe-
teantque damna quæ ex peccato omissionis
solent oriri, ut evitentur.*

Pessimè certe consequentiæ oriuntur,
si Episcopus aliquis negligat disciplinam,
exactamque legum & canonum observan-
tiam, si deficiat in Cleri sui reformatio-
ne, in personali suæ Diœcesis visitatione,
in bonorum, beneque meritorum remu-
neratione, in malorum, ac delinquentium
castigatione, in progressu in virtutibus,
in bonis moribus, in extirpandis abusibus,
in procurando conveniente decore ac reve-
rentia cultus divini, in succurrendo pau-
peribus, ac locorum piorum bona guber-
natione: *Qui criminosos impunè patiuntur
transire (est monitum S. Ennodii Opusc. 2.)
ad crimina hortatur insontes. Qui statim
permittere currere, quod currit, curren-
tium auget numerum, facitque quod male-
viventium turba, bibat iniquitatem quasi
aquam. Job. 15. vers. 16. Si is qui consecra-
tus est, ac institutus, ut promoveat honorem*

Dei dissimulet abusus, scandala, concubina-
tus, lutores, prostibula, saltus, tripudia,
spectacula, seu comœdias lascivas, à Ter-
tulliano *de spect. cap. 17.* appellatas, *Consisto-
rium impudicitia, Veneris Sacrarium?* Quo-
modo absque manifesto æternæ animæ
sua salutis periculo, omittere poterit, inno-
centium defensionem contra oppressiones ac
injurias potentum, tutelam pupillorum, pro-
tectionem viduarum desolataram, Ecclesia-
sticæ immunitatis mantenentiam; quomo-
do, dico, præterire aut continere poterit
zelum, contra irreverentias in loca sacra
commissas, aut ut publicas vindicet injurias,
& omnia reliqua, quæ in supremam suam
divinam Majestatem committuntur, desi-
gnantque scelera, licentiosi, perjuri, blasphe-
mi, sacrilegi, Simoniaci, usurarii, violenti
emunctores, & quidquid tandem est enor-
mum scelerum, aut gravissimorum excessu-
um? Cerrè Innocentius Tertius dum intel-
lexisset, Episcopum Petragoricensem, debi-
tam officii sui non habere curam, ut damna
præverteret, quæ Ecclesiæ illi possent obve-
nire ex illa negligentia, mandavit Archi-Epi-
scopo Turonensi, ut ex sua Apostolica ac su-
prema auctoritate, ipsū Episcopatu exautho-
raret, ac deponeret, scribens in hunc modū:

Præter

Præter multa gravia & enormia, quæ de ipso publicè dicebantur, usque adeo erat negligens, & inutilis circa officium Pastorale, ut non solum ad instar infœcunda ficulnea terram inutiliter occuparet, verum etiam ex ipsius defectu, gregi sibi commisso multiplex periculum immineret. Ex lib. 10. Reg. Innocent. tertii M. S.

Sed descendamus ad alteram omissionem, communem quidem enumeratis, inter illas tamen non specificatam. Hæc omisso concernit superfluum illud ex redditibus nostris beneficialibus, quo, pro congruo, honestoque statu, ac alimentatione nostra non indigemus, ac in pauperes foret expendendum, quod adeo plurimorum conscientias percellere, ac aggravare deberet, ut S. Ambrosius de hoc ipso reatum sibi formaverit, furti, rapinæ, imo sacrilegii: *Si non pavisti, occidisti*, trita notaque est sententia. Ulcerius jam: Si quis se capacem, habilemque non reddat, ut fidei dogmata possit declarare, solvere quotidiana occurrentia dubia, discernere inter lepram & lepram, ut verbum Dei annuntiet, sacramenta æqualiter administret, imponendo cuiusvis pœnitentiam & satisfactionem, prout necessitas exigit, ipsiusque pœnitentis conditio ac status requirit, ut denique cuncta alia gradui suo convenientia

munia punctualiter obeat observetque; ex hisce tandem omnibus deduci potest, quanta sint damna quæ ex negligentia ac omissione possunt resultare.

Similiter, plane perniciofa est omnis negligentia, in catechisanda tenera ætate, siquidem: *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea*, æstimat enim magnus ille vitæ spiritualis Magister Joannes Cassianus *Collat. 26. cap. 18.* non minus esse homicidium, cæcum non abducere à loco aut rupe præcipite, unde cadere posset, quam illum ex eodem præcipitio detrudere; ideoque timendum est, ne rei aliquando habeamur pereuntium animarum, quas per securum verbi Dei conductum, ab æterno, infausstoque præcipitio illo liberare, ac eximere potuissemus, & fortè debuissemus: *Mundus à sanguine omnium eorum non esset* (inquit S. Gregorius *lib. I. in dist. 9. Ep. 33.*) *si eis Dei consilium annunciare potuisset, quia cum increpare delinquentes noluerit, eos procul dubio, Pastor tacendo occidit.* Mandat Deus Isaia, prout & modo facit sacerdotibus: *Clama ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, & annuncia populo meo scelera eorum*, huncque in finem de proventibus provisi sumus, ejusque ministerio consecrati, ut per opprobrium

brium ac vilipensionem nostram Illius zelum honorum, & per offensas, ac iniurias perversorum, ipsius laudes deprædicaremus & encomia, & sicuti S. Athanasius Ep. ad Dracontium Episcopum: *Ex quo Episcopus factus es, populi expectant, ut cibum illis feras, ex doctrina scripturarum.*

Refert Matthæus Parisius, in Anglia fuisse duos Ecclesiasticos, sibi invicem adeo amicos, ac confidenter familiares, ut mutuo compromisso sese obligaverint, ut, qui ex ipsius primus morte interveniente commune vitæ humanæ persolveret debitum, alteri superstiti (si DEUS annueret) suum in æternitate, intra triginta dierum spatium, statutum revelaret. Stat ergo contractus hic, data fide confirmatus, dum ecce illorum unus, absque confessione moritur, vivo interea cum anxietate expectante, an pactis initis succederet promissus effectus. Elapso autem termino præscripto, hicque superstes desperaret jam de ullo nuntio, improvisò quodam die apparuit huic defunctus, igne flammisque totus circumdatus, ac involutus, aperuitque æternam suam damnationem, eo quod imperitens obiisset, & ut vivus hic experiretur nonnullas pœnarum acerbitates, intensissimosque

quos pateretur dolores, & ardores, unicam
sudoris sui, quo madebat, guttam manui
alterius instillavit, quæ statim, instar carbo-
nis ardentis, maximam impressit cicatri-
cem, cum salubri hac admonitione: *Hoc*
erit tibi quam diu vixeris, & poenarum
grande documentum, & nihil n. glexeris sa-
lutis tuæ singulare remedium, quapropter
dum potes, muta animum, muta & ha-
bitum, quo possis iram effugere tui condi-
toris. Non volebat, aut non poterat ad
hac defuncto vivus verbum respondere,
cum ille severo versus hunc obtutu, dixit:
O te miserum! Si dubitas, aperi, & lege hæc,
quæ inibi scripta sunt, & cum dicto porrexit
alteri libellum, in quo igneis litteris hæc e-
rant exarata: *Satanas, & omne contuber-*
nium infernorum, omni Ecclesiastico statui
gratias emittit, quod in nullo suis voluptati-
bus desint, tantum numerum subditarum sibi
animarum sua incuria patiuntur ad infernum
descendere, quantum secula retro acta nun-
quã viderunt, hisq; peractis hic evanuit; alter
autẽ distributis bonis suis omnibus inter pau-
peres, perrexit ad sanctũ Melanũ, assumptoq;
religioso habitu, narrabat omnibus ea quæ
sibi acciderant, quæ viderat, quæq; audierat,
admonens quoq; singulos, ut caute caverent

pec

peccata omissionis, quæ quantò minus curantur in hac vita, tantò severius plectuntur in altera, eòque gravior de illis est reddenda ratio.

Pro hisce omnibus optimè advertit, singulariterque monet S. Bonifacius Martyr, & Archi-Episcopus Moguntinus, *Epist. ad Cusbert. Archiep. Cant.* ut Ecclesiastici omni diligentia studeant probitati vitæ conjungere exercitium doctrinæ ac scientiæ, nec unum ab altero separent, ut peccata omissionis, quæ sæpius ex culpabili ignorantia proveniunt, cavere possint, ac vitare: *Horribilis & maxima necessitas cogit, ut juxta dictum Apostoli, nos formam debeamus exhibere fidelibus, hoc etiam, nisi me fallat opinio, ita justè vivere dicitur doctori, ne dicta sua repugnantibus factis evacuet, & nè, cum sibi de proprio cautè vivat, tamen alieno damnetur peccato.* Et deinde paulò inferius cum gravi minatur sententia, quod, *cui dispensatio verbi commissa est, etiamsi sanctè vivat, & tamen perditè viventes argueret, aut erubescat aut metuat, cum omnibus, qui eo tacente perierunt, peribit.* Et quid ei proderit non puniri suo, qui puniendus est alieni peccato? Curet ergo bonus Sacerdos, ut non incidat in tremendum hoc judicium, pietatem unire robori scientiæ ac Doctrinæ, re-

cordetur illius quod S. Hilarius scribit lib. 8. de Trinit. *Non statim boni atque utilis sacerdotis est, aut tantummodo innocenter agere, aut tantummodo scienter predicare, cum innocens sibi tantum proficiat, nisi doctus sit, & doctus sine doctrina sit autoritate, nisi innocens sit.*

Pessimæ consequentiæ omissiones sunt, intermittere correctiones, aut reprehensiones debitas, tacere aut palliare veritatem ob respectum humanum, aut commodum temporale: propter quæ æterna laude dignissimus est Cardinalis Hugo ad S. Sabina, cui cum oblata esset ingens pecuniæ summa, ut in quodam negotio taceret, suumque non interponeret sentimentum, summa animi libertate, veroque digna Ecclesiastico, sprevit, rejecitque aurum, locutusque est ea, quæ erant de rei veritate, reflectens se fortè ad Sacerdotem æternum, qui stans coram Præsidente Romano, publicè protestatus fuit: *Ego in hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati, vel ad gravissimum illud Philonis axioma: Lib. de Ios. Emori præstat, quam loqui ad gratiam, dissimulata veritate, & utilitate neglecta.*

Omissiones quoque non parum damnosæ sunt charitati, dum pro bono Reipublicæ regimine, communique utilitate negligunt
Ec.

Ecclesiastici reconciliare discordes, suppressere odia, extinguere inimicitias, urgere ac promovere unionem, pacem ac quietem commissi sibi populi, dum in hisce omnibus eorū taciturnitas cooperetur domum subversioni, familiarum integritatem exterminationi, pacis publicæ, quietisque (quod principale status politici sustentaculum est) perturbationi, ex qua factiones oriuntur scissuræ, & rixæ: Meminisse enim debent Ecclesiastici, quod sint illi, de quibus scribit Sapiens: *Eccl. 44. Pacificantes in domibus* iisque à Canonibus præscriptum sit: *Dicit, D. 90. P. 1. cap. 7. Studendum est Episcopis, dissidentes fratres, sive Clericos, sive Laicos, ad pacem magis, quam ad iudicium conveniant; hoc ipso enim pax unioque conservatur, juxta sententiam S. Hormisdæ Papæ Tom. II. Conc. Totius bonitatis initium, quod nihil, quantum ad Catholicæ fidei cultum, quod diu, nihil æstimari potest excelsius; pro hoc scilicet facere, & cuncta sustinere conveniunt.* Ad exemplum egregii Ecclesiastici S. Fulgentii Episcopi Ruspensis, de quo acta ipsius dicunt: *sur. Tom. 1. Diuturnas finitimorum plerumque lites, & contentiones dirimebat, & iustitiam* Et Andrea Corfini Episcopi Fesulani, Cameracensis Ordinis præstantissimi germinis, quod

Pacis seminis precipuus seminator, bella interna, seditiones civium, & discordias plurimorum excirpabat. surius ibid.

Nolo hic mentionem facere, quam graviter apprehendi debeant tam frequentes omissiones incruenti missæ sacrificii, dum per illas Ecclesia privatur tam magno subsidio, totusq; Christianismus bonis innumerabilibus, quibus omnibus carere debet: sed quia de hac gravissima sumiq; momenti materia, ex proposito, ac diffusè discurrere intèdo, ad locum istum, quæ dicenda hic forent, reservo.

Quis nescit luciferi, eidemque adhærentium peccatum fuisse omissionis delictum, dum in illo instante Angelico, loco quod cooperarentur gratiæ, donisque excellentissimis, copiosè sibi ab Altissimo collatis, per actus amoris, obsequii ac gratitudinis, otiose se ipsos tam nobiles, tam præstantes contemplabantur, ex quo tandem suo volebant coæquari, ac assimilari Creatori, intendebatque illorum caput ac Princeps Lucifer, sedere. *Sedebo.* Simile etiam accidit primis nostris parentibus in Paradiso, licet constituti essent in prima sua innocentia, simulq; armati justitia originali, quod non sine admiratione considerat Rupertus Abbas: *l. 2. de Trin. & op. ejus cap. 39. in Gen. Animadvertendum est,*
T *quam*

quam pertinaciter homo primus, homo ter-
 nus à Creatoris laude mutus perstitit, quam
 obstinatis labiis, ab omni gratiarum actione
 abstinuit. Accepto mandato circa pomum
 vidensque illud in manibus, imo faucibus
 Evæ, Ne contristaret delicias suas, licet esse
 subjecta ejus imperio, neglexit nihilominus
 ipsam reprehendere: Erat vir ejus, quando
 comedit de fructu illius arboris (scribit Caje-
 tanus) & in hoc primum peccatum Adæ infirma-
 tur, negligentia scilicet cohibendi uxorem,
 comestione vetiti fructus: Qua propter solus
 cum ratione conclusit Abulensis: Quis
 cap. 13 Gen. Principium peccati primorum pa-
 rentum, fuit omissio, quia non cognoverunt
 quod cogitare debebant. Ceciderunt in erro-
 rem illum, licet fuissent innocentes, trans-
 fundentes tanquam hereditarium in poster-
 ros, maximè in Ecclesiasticos. Si illius fu-
 rent perfectionis homines, ut exactè cura-
 rent ea quæ salutem eorum spectant, hanc
 magnæ esset molestiæ, exiguique gravita-
 nis eas in saluum deducere, nec tamen ce-
 actè curæ animarum à Deo nobis tam an-
 comendatarum invigilare debemus: Per-
 de (irridendo tales Ecclesiasticos, dicit
 Gregorius Nazianzenus) atque ipsi sese
 item alios suæ curæ ac fidei commissos habent

Irrefragabile est axioma illud fundamentale
S. Athanasii: Ep. ad Dracont. *Id scire oportet, &
nequaquam ambigere, te priusquam ordina-
baris tibi videri, ordinatum autem illis vivere,
quibus ordinatus es.*

Pro confirmatione eorum quæ dixi, opti-
mè venit ad propositum id quod scripsit ma-
gnus ille Ecclesiasticus, & Purpuratus san-
ctus Ecclesiæ B. Petrus Damianus, Cinthio
urbis Romæ Governatori, homini valde
exemplari, vehementerque contemplationi
dedito lib. 8. Ep. 2. *Qui tanta dignitatis admi-
nistrus officium, formidabile valde est, si te
readas aliquando torpore desidia dissolutum.*
Verum, si erat tam fervens in oratione, quo-
modo à sancto Cardinale reprehenditur, qui
implemet, tanquam genuinus S. Benedicti
filius, adeo contemplationi erat addictus?
Solvit ipse dubium in progressu epistolæ:
*Multas adversum te querelas audis ab his, qui
negotiorum causas habent, quia videlicet lega-
lis iudicii sanctionem, à te obtinere non præ-
valent; & paulò inferius monet ipsum: Ca-
ve ne propter peculiaris orationis studium, cui
insistere forte contendis, disciplinam tam innu-
merabilis populi, qui tibi commissus est, ne-
gligas, scriptum quippe est: qui conservat le-
gem, multiplicat orationem, & sacrificium sa-
lutare*

lutare attendere mandatis, justitiam ergo facere, quid est aliud quam orare? Gregorius Magnus, dum præesset manucele Petri, notavit in mystico illo Ezechielis curatypum Ecclesiæ militantis, ejusque ministrorum, ac facit reflexionem super illa verba: Ezech. 1. vers. 8. *Et manus hominum sub pennis eorum, in quatuor partibus: Manus hominis sub pennis, est virtus operis in volatu contemplationis.* Hom. 3. ibid. bene autem observandum est id, quod textus subjungit de illis pennis: *junctæque erant alterius ad alterum, ut insinuatetur facies* (qualis erat Ezechiel, cui facta est visio) id quod postea scripsit ac ordinavit Petrus: 1. Petri 4. vers. 10. *unusquisque suam accepit gratiam in alterutrum illam administrantes, sicut boni dispensatores, multis gratia DEI.* Docet etiam S. Bernardus de modo bene vivendi Ser. 21. quomodo precac orationes nostras instituere, ac ordinare debeamus: *Necessè est nobis cor in oratione ad DEUM levare, & manus cum oratione ad Deum extendere; estque idem ac diceret, non sufficit illi, qui curam aliorum gerit, sibi ipsi vacare operibus piis ac sanctis & habere illam, abditam omnino, atque incultam sibi pietatem, prout eam reprobat*

nominat Nazianzenus, *orat. 23.* sed intentus debet esse, ac invigilare propriorum subditorum commodis. Narrat Cardinalis Bellarminus, de quodam Episcopo infirmo valde docto ac pio; quod cum ab aliquo Sacerdote Cardinalis amico visitaretur, illeq; à Prælato ægrotante sciscitaretur, num foret aliquid super quo conscientia ipsius foret inquietata, aut eum gravaret, respondit, quod per Deigratiã nihil memoriæ occurreret, unde gravaretur; statimq; repetit bonus ille Sacerdos, se quidem etiam non habere remorsum peccati commissionis, timere autem valde de omissionibus, idque ex eo quod sanctus Paulus tam instanter, tamque efficaciter mandasset ac inculcasset discipulo suo S. Timotheo caput 4. suæ secundæ epistolæ, omnem possibilem, accuratamque curam ac sollicitudinem, cum indefessa vigilantia circa ea quæ pastoralis muneris sunt, dicens: *Testificor coram DEO & Jesu Christo, qui judicaturus est vivos, & mortuos, per adventum, ipsius & regnum ejus, prædica verbum, inste opportune, inopportune, argue, obsecra, increpa, in omni patientia & doctrina: hisce auditis, bonus Episcopus suspirando dixit: verissimè, me non mediocriter exterreret consideratio peccati*

T 3

omil.

omissionis. Tacere hic nequeo aliquid, materiae huic nostrae congruentissimum, quod de confessario quodam insigni narratur, qui dum excepisset confessionem Caroli Quinti Imperatoris, subjunxit; *segnar. in Confessar. instr. c. 7. Dixisti peccata Caroli, dicit nunc peccata Caesaris*; & non sine ratione requirebat computum ab illo, cui commendatus fuit medius ferme mundus, ideoque prout advertit magnus ille Orator Viera, omissio, aut neglectus alicujus magni Principis in extirpandis bannizatis, quanta inde damnata, quanta incommoda inde non obveniunt salutis publicae? Periclitatur vita, boni honor, ac respectus totius populi: si vero Ministri Ecclesiastici eo usque semel deventiant, ut omittant tollere scandala, emendare abusus, corrigere dissolutiones, praeterdamna temporalia inde emergentia, gravissima inde exoriuntur incommoda spiritualia, multo pejora illis aliis, dum & honor, & lex Dei conculcatur, ac è medio tollitur salus animarum. Nec valet illorum Ecclesiasticorum excusatio, qui per hoc se salvare putant, quod sibi substituant, pro habenda cura, ac negotiorum publicorum administratione viros expertos ac fideles; expressam enim contra

hoc à Deo factam habemus protestationem
apud Ezechielem: *1.3. v. 18. Impius in iniqui-
tate sua morietur, sanguinem autem ejus de
manu tua requiram.* Vobis confidit Deus,
& non ministris vestris, animas, proinde-
que etiam non ab his, sed à vobis, strictissi-
mam earundem requiret, exigetque ratio-
nem; illi enim qui substituti sunt, & à vobis
conducti, una vobiscum collaborare debe-
rent proximorum saluti, illi autem totum
onus portant, dum vos in delitiis ac otio se-
detis in splendore & honore, omnium mole-
stiarum ignari. S. Gregorius Papa, refle-
ctens se ad illa Apostoli verba, quæ de seipso
protulit, ac in actis Apostolicis registrata
reperiuntur: *Cap. 20. v. 27. Non enim subter-
fugi, quo minus annuntiarem omne consilium
Dei vobis. Attendite vobis & universo gre-
gi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos
regere Ecclesiam Dei, conversus ad Sacer-
dotes, exclamat Pontifex: Lib. I. Hom. II. in
Ezech. in qua voce nos convincimur, nos con-
stringimur, nos rei esse ostendimur, qui Sacer-
dotes vocamur, qui super ea mala, quæ propria
habemus, alienas etiam mortes addimus, qui
tot occidimus, quot ad mortem ire quotidie repi-
di, & tacentes videmus. Non suffragabi-
tur nobis in iudicio illo extremo, rigidissimo,*

ac inappellabili, coram tremendo, æterno
 Judge, quod ignoraverimus culpas illas,
 aut excessus, quos merito reprehendere, ac
 emendare debuissimus, dum enim, prout
 alibi dictum est, constituti simus tanquam
 vigiles, ut attendamus, nobisque incumbat
 tota custodia, conservatio, ac salus popu-
 li, ignorantiam nullam prætere posse
 mus, quæ nos à culpa queat exculare: Hinc
 est, quod, non absque mysterio, sancta Ec-
 clesia, non pro altitudine, aut eminentia,
 sed pro sollicitudine ac vigilantia ordinave-
 rit, ut Episcopus sederet in throno elevato, in
 signum non superioritatis aut autoritatis,
 sed majoris providentiæ, ac universalioris
 inspectionis: *Superinspector* (dicit S. Augu-
 stinus de dignit. sacerdot.) *maximè cum solus*
in Ecclesia editiore resideat, ut plebs sibi
commissa, non negligenter incumbat, sed
(scribit Durandus in Ration. divin. offic. lib. 2.
cap. 11.) vitam & mores eorum, & curam
diligenter prospiciat, quia ergo Episcopus specu-
lulator est, ideo ex institutione Clementis
prima Cathedra sive locus ejus, in Ecclesia
altior est, ut superintendat; & populum conspiciat,
omnesque conspiciat. In eum enim fi-
nem provisi sunt de pinguibus proventibus
 à personis læcularibus, cum patrimoniorum
 suo

suorum extenuatione, ac quodammodo eviscer-
atione fundatis, ut salutis suae spirituali suo-
rumque aliorumque omnium omnium cura ac sedulitate invigilarent. Suggestit hic
S. Bernardus, per opportunam suam doctrinam efficacem aliquod medium, ad depellen-
dam à nobis inertem illam socordiam, qua laboramus in excitando populo ad virtutum
opera, ac Christianae perfectionis studia, viti-
orumque grassantium extirpationem: *Eru-
bescat anima minori affectu sectari justitiam,
quam iniquitatem antea sectabatur; est enim
causa valde dissimilis, stipendium quippe pec-
cati mors, fructus autem spiritus vita aeterna.*
Pudeat nos, inquit Sanctus, quod simus Argi,
ac Briarei in commodo lucroque terreno,
vel in ambitione, divitiis, deliciis, aut carna-
libus voluptatibus, ex quibus inauspicatis flo-
ribus, non nisi aeternae damnationis maledictus
maturescit fructus; & tam caeci, imo talpae si-
mus, ac vespertiones, in juvando proximo,
promovendo Dei cultu majoremque ipsius
quaerendo gloriam, ex quo amenissima nobis
manet aeternae Beatitudinis merces, & corona.

Sed quis poterit comprehendere, multo
minus sermone explicare, quanta Deus seve-
ritate castiget nostras illas omissiones?
Corporalium Medicorum negligentiae ac

T 5

erro-

sepeliuntur, abscondunturque sub
 terra, & non præjudicant, aut nocent, nisi
 vitæ huic nostræ miseræ, ac mortali, que
 tamen tandem vi sua, suoque pondere erit
 collapsura; verum negligentia nostræ, no-
 stræ omissiones, per quas oblitus boni
 moribus, aut profectui salutis animarum,
 sæpiusque conducunt ad æternam mortem,
 atque ante faciem omnipotentis, severique
 Dei ac Judicis implacabilem contra nos
 postulant, clamantque vindictam. Irremis-
 sibilis quodammodo fuit culpa, & formida-
 bilis pœna, inflicta à Deo Heli, summo Sa-
 cerdoti: *Juravi domui Heli, quod non expi-
 tur iniquitas domus ejus victimis*: I. Reg. 14.
 Stirps ejus descendens in æternum privatus
 fuit summo Sacerdotio, eodemque tempore
 ipse & filii ejus morte repentina fuere multati:
*Quicumque audierit (subjungit Deus, seve-
 ram illam detans pœnam) tinnient ambra-
 res ejus*. Legatur Sacer textus, non reperit-
 tur Heli reus alicujus peccati commissionis,
 sed solum omissionis, eò quod neglexit
 cum majore severitate, debitoque zelo cor-
 rigere sacrilegos suos filios, qui Dei cultum
 profanabant: *Eò quòd (dicit textus) non cor-
 ripuit filios indignè agere, & non corripuerit eos*
 S. Isidorus Pelusiota lib. 2, Ep. 324. ex illo Apoc.

Stoliloco; si quis suorum, & maxime dome-
 sticorum, curam non habet, est infideli dete-
 rior, hanc deducit consequentiam: Si quis
 necessariam alimoniam minime porrigit, cru-
 deliorem esse gentilibus pronuntiavit, qui quod
 majus est, & magis necessarium, id est anima
 curam aspernatur, quo tandem loco ponetur?
 Observat Augustinus, *Serm. 38. de sanc. supre-*
mo aeternumque Judicem nostrum ad con-
demnandū reos, non allegare peccata comis-
sionis, sed omissionis tantum: Esurivi, & non
dedistis mihi &c. Hinc attenditur (ait sanctus)
quam spem habere possunt, qui mala faciunt,
quando illi perituri sunt, qui bona non faciunt.
 Sub silentio transeo plura alia delicta enor-
 mia, quæ in formando processu contra pec-
 catum omissionis possent proferri, atque ex
 ipso tanquam fontali scaturienti ab origine,
 eo certe majori pœnâ ac castigatione di-
 gnum, quo minus curatur.

Non reperio in sacris litteris, Christum
 tam manifestè ac absq; glossa ullibi pronun-
 tiasse sententiam æternæ damnationis, quam
 in illos, qui in peccata incidunt omissionis:
 esse divitem, epulari splendidè, & vesti-
 ri purpura, optimisque indumentis, non est
 peccare mortaliter, sed dum dives ille omi-
 sit alere mendicum Lazarum de superfluis

mensæ suæ, de micis, quæ de illa cadebant, ideo, *sepultus est in inferno*. In cap. 25. Matthæi fulminatur contra quendam reum terribilis sententia: *Ejicite in tenebras exteriores, ibi erit fletus &c.* sed in cujus, qualisve excelsus pœnam? Ergone rapinæ, homicidii, incestus, sacrilegii, aut similis cujusdam enormis criminis, reus est? Nullo modo; *serve male, & piger*, sed solum quia neglexerat negotiari, ac impendere talentum sibi commissum; utique sæpius sancta Ecclesia hac parabola ut moneat, & muniat nos Ecclesiasticos contra pigrum illud virus omissionis; *Hic magis signatur petitio rationis* (inquit Abulensis *Quest. 132.* in hoc proposito) *quantum ad illa, qua consistunt in omissione, quam quantum ad illa, qua fiunt in mala commissione*: Et pernitius inhærendo litteræ, illius parabola, perurum superius dixerat: *Modus occultandi talenti, est nihil operari, licet enim quis ingenium non implicet rebus transitoriis, tamen non adificat cum illo docendo, consulendo, exhortando, aut hujusmodi faciendo, & abscondit talentum in terra, & magna culpa reus est; quia per otium perdit facit donum DEI.* Quot animæ ingressæ fuissent rectam versus cœlum semitam, si Ecclesiastici solliciti fuissent in illarum conductu

si
sua quæ talenta, scientiam, aliaque Dei natura-
ræque dona impendissent in beneficium ac
favorem populi, curæ ipsorum commissi, lo-
co, quod vacassent aut inertio otio, quietique
languidæ, seponendo, ac rejiciendo omnem
curam salutis proximi, aut vixissent toti im-
mersi, intentiq; propriis commodis, ac tem-
poralibus transitoriisque emolumentis, sæ-
pius etiam perdendo ac consumendo pro-
prias facultates, corporis sanitatem, animæ-
que salutem æternam.

Caput Decimum Quintum.

*Quæ cura, ac cautione debeant conversa-
ri Ecclesiastici, semperque providere,
ut in domibus suis habeant per-
sonas virtuosas.*

Redemptor mundi Ecclesiæ suæ volens
adumbrare structuram ac ædificium
apud S. Joannem Evangelistam vineæ il-
lam comparavit, quæ intus bene sit pro-
visa cunctis necessariis ac utensilibus,
exteriorque circumdata, ac munita bono
sepimento, quo & ferarum incurfus, &
latronum ac furum prædatrices arceantur

manus. Per septem illam optime possunt intelligi illi, qui licet proprie non spectent ad Ecclesiam, semper tamen adsunt Ecclesie ministris ac Ecclesiasticis, quales sunt amici, familiares, servi, aliique saeculares officiales, consilarii &c. per quorum probam ac exemplarem conversationem, Ecclesiasticorum virtuosa vita, bonaque fama ac respectus munitur, eorumque salubribus consiliis arcentur, ac amoventur errores ac transgressiones, ac ipsorum honesto agendi modo extrinsecus defenditur, contra obtruncationem molossorum latratus, bonum Clericorum nomen: *Maceria*, dicit Philo, *de Agricultura, fructus plantasque agri conservat, arcum irrumpendi, nocendique cupidos.*

Instanter in Canticis rogat sponsa sponsum, ut sibi dicat, *ubi pascas ubi cubes in meridie?* Cur adeo sollicitè quaerit anima illa locum quietis, ac singularis temporis meridiani? S. Augustinus acutè advertit meridianum tempus majorem habere calorem, & ampliorem splendorem; hinc sponsa cupiens videre sui sponsi gloriam, petit intueri, ac reperire ipsum tali tempore, in quali tunc revera erat, circumdatum scilicet hominibus per virtutes splendens, ac charitate ferventibus, quo

quorum dum est contubernio, ac Societate, est in meridie suæ gloriæ: *Quid significat merities? Magnum fervorem, magnumque splendorem; ergo notam fac mihi, qui sint sapientes tui, spiritu ferventes, & doctrinâ fulgentes. Dexteram tuam notam fac mihi, & eruditos corde in sapientia. Ipsis inhaream in corpore tuo, ipsis socior, cum ipsis te fruor* S. Aug. Ser. 10. de verb. Dom. Anima illa Sancta Ecclesiam repræsentat, quæ tunc singulariter in sua gloria resplendet, dum ii qui Ecclesiasticis inserviunt, cum ipsis tractant & conversantur, sunt homines sapientes, pleni spiritu & clari doctrinâ.

Laudabilis sane, tantoque digna Ecclesiastico, fuit cura illa ac sollicitudo, quæ in Leone Tertio summo Pontifice, etiam in annis juvenilibus enituit, dum vix consecratus Sacerdos omni studio quæsitum consortium, ac conversationem hominum præstantium ac doctorum, prout ipsius testantur acta: *Bar. an. 1195. num. 40. Erat vir castus, loquelâ facundus, animo constans. Ubi inveniebat aliquem præcipuum monachum vel servum Dei, in colloquiis divinis, & orationibus cum eo penitus vaseare non cessabat, eademque quasi uteba-*

tur ac ducebatur ratione, qua ductū legitimus dignum illum Ecclesiasticum S. Paulinum: Ep. 4. ad S. Sever. *Cum reperero sapientiam, cum reperero justitiam in alicujus penetralibus recumbentem, curram, omneque suum in eo ponebat studium, ut probis ac doctis amicis posset cohærere, iisque familiaritate jungi.*

Quantum conducatur, non solum nostrae utilitati, verum etiam splendori, decori, ac æstimationi nostræ, penes se habere viros dignos, præstantes ac eruditos, innuat S. Joannes Chrysostomus, dum ita nos monet: *Hom. 21. ad pop. Illos prosequimur, & acquiramus amicos, qui mentem nostram moderari, consulere honesta, peccantes increpare, consilio ac precibus operari, & ad Deum adducere possunt: Idemque in praxi protestatus est S. Gregorius Magnus, quando è cella sua monastica transferebatur ad thronum Petri, nullos prorsus alios homines ad latus suum volens admittere, quam qui digni essent & qualificati inservire tanto Pontifici, unde refert Joannes Diaconus in vita ipsius: *Remotis à suo cubiculo secularibus, clericis sibi prudentissimos Consiliarios, familiaresque**

delegit: Monachorum verò sanctissimos sibi familiares adscivit.

Qualem autem inde retulerit fructum, quantumque emolumentum idem S. Pontifex, dum aulam suam hujusmodi haberet repletam hominibus, præfatus etiam author refert, dum confitetur illo tempore Romanam vix distingui potuisse à Jerosolyma, qualis fuit temporibus Apostolorum, & ab Alexandria, quæ is fuerat sub Marco: Videbantur passim cum eruditissimis Clericis adherere Pontificis Religiosissimi Monachi, & in diversis professionibus habebatur vita communis; ita ut talis esset tunc sub Gregorio penes urbem Romanam Ecclesia, qualem hanc Jerosolymis sub Apostolis Lucas, & sub Marco Evangelista penes Alexandriam Philo commemorat; Atque ex his præmissis, consequentiam valde utilem deducit Joannes, hæc subjungens: *Qui vel sanctimoniam, vel prudentiam fortè carebat, suo ipsius judicio subsistendi coram Pontifice fiduciam non habebat.*

Hujusmodi commensalibus optabat semper videre cinctum Eugenium summum Pontificem S. Bernardus, securus, brevi secururam morum reformationem in omnibus sæcularium, si Ecclesiasticorum ædes viderent fulgere talibus personis, quæ per sanctitatis

citatis ac doctrinæ radios venerabiles effere
 subditis, eisque prælucent. Ut S. Carolus
 solidum poneret fundamentum reformatio-
 nis Ecclesiæ suæ Mediolanensis, ante omnia
 studuit undique convocare viros excellen-
 tibus virtutibus præditos, ut illorum exemplari
 vitâ, tanquam medio efficacissimo, abusus
 & errores suæ Metropolis curarentur: tam in-
 dustriè incubuit S. Præsul illi dignarum per-
 sonarum electioni, ac perquisitioni, ut
 illum facerè S. Philippus, singularis eius
 amicus Ep. m. s. appellaverit, prædonem
 raptorem bonorum hominum; atque ex
 eadem hac solertia, abundantissimos re-
 tulit fructus, qui sese manifestant, per
 disciplinam, ac exemplarem observantiam
 quam introduxit in Ecclesiam, respicitque
 ac veneratur cum applausu universus orbis
 catholicus, gaudetque modum bene re-
 gendi Ecclesias, posse desumi ex methodo
 illa, qua optimè suam Mediolanensem go-
 bernavit optimus ille Pastor, pariterque
 Sanctissimus Præsul. Eodem spiritu suum
 inchoavit felicissimè Pontificatum S. Pius
 Quintus, qui non contentus, elegisse ho-
 mines exquisitos, ac approbatissimos per
 palatii sui, aulæque ministerio, scripsit
 piscopis, ac Archi-Episcopis Europæ, ut per
 (os)

sonas sibi suggerent , quas tam in moribus,
quam doctrina dignas existimarent , quibus
pro dignitate S. sedis Apostolicæ , ac utili-
tate universalis Ecclesiæ , fideique gravissimis
negotiis posset uti , & in una ad Episcopum
de Palenza ita ait : *Lib. I. Ep. Illud te moni-
tum volumus ; ut omni officio & diligentia ,
de civitate illius , Diocesisque tuæ Clericis
indagandis probè cognoscas, qui catholica pieta-
tis laude , morum integritate, probitate vita, ac
doctrina præstent, idoneique sint, ut huic sanctæ
ac Apostolicæ sedi fideliter , atque utiliter,
inservire possint.* Et ante plura secula S. Tho-
mas Cantuariensis, translatus ex Angliæ Can-
cellaria , ad Metropolim Cantuariensem
regendam , quam etiam præclarissimo suo
illustravit Martyrio , heroicarum suarum
virtutum sparsit semina , statim in initio
sui Episcopatus , dum omnem adhibuit di-
ligentiam ut homines pietate , doctrinaque
excellentes sibi procuraret, quorum confor-
tio uteretur , unde ita in ipsius vita scribit :
*Christ. Lup. Illud etiam non taceo, dum, sed qua-
si extollendum præconio, quod semper secum ha-
buerit multos, & magnos viros omni morum, &
vita honestate præditos , & scientia eruditio-
ne præclaros , in scripturarum planis prom-
ptissimos , in mysteriis exercitatos , in sacra
verò*

verò collatione fructuosos, adeo ut inter istos
quotidie quod vis sapiens sapientior fieret. Quid
multum Pontificis proposito, & desiderio save-
bat.

Non deberent Ecclesiasticorum domus
differre ab illis ædibus, in quibus secundum
ritum Mosaicum manducabatur Agnus Pas-
schalis, verus typus, ac figura Sanctissimi
Sacramenti, quo nos vescimur; circa illum
ordinaverat DEUS, ut quando non essent
sufficientes numero domestici, qui eum
consumerent, ut advocarent amicos & vi-
cinos: Hoc mihi significare videtur, quod
vicinos sacrificii participes fieri Deus præcipit,
ita opus fuerit, idem est ac si diceret, eorum su-
lutem operâ, & adjumento ad eam rem uti, qui
virtute nobis consanguinei sunt, moribusque
persimiles, inquit S. Gregorius Nazianze-
nus: Or. 42. Illi quibuscum agimus, ac
conversamur, demonstrant, exhibentque aliis
genium ac mores nostros, per conversatio-
nem suam, modumque agendi; Si ergo vobis
mus ut luceat vita, ac bona fama nostram
id utiq; dicebat Petrus Cardinalis Damianus,
Ep. 3. ad Hen. 3. si nos præclaris, insignibusque
conjugamus: Decorem induisti amicitiam
mine, id quod sequitur, dum ex imitatione
Chr.

Christi, sibi met clementer agglutinat innocentes, niore iusticia sp. ciosos.

Quis credat, quantum tollatur de opinione ac fama integritatis alicujus Ecclesiastici, dum conversatur, agit, ac familiariter tractat cum personis, quarum mores, modusque agendi, parum conveniunt Ecclesiasticis? Diruetur sapes vineæ, decedet bonitati, ac probitati vinitoris, corruet turris domus, è qua poterat prospici à longè, imminentibusq; malis præveniri, *Auferam maceriam ejus, & erit in conculationem.* Ponamus, discurrit Tertullianus, committi in aliquo agro homicidium, cujus facinoris, agri Patronus conscius non sit, hisce tamen non obstantibus, dum ignoratur latro, non in exigua suspitione manet ipse, eo quod in ipsius fundo commissum sit malefactum; *Cum in alicujus agro latrocinium gestum est, crimen quidem Dominum non constringet; dum res tamen ejus ignominia notatur; ipse quoque fama aspergitur.* Tertullianus de cult. scem. cap. 2. Circa hanc veritatem, fuit gravissima reflexio, quam fecit Cardinalis Baronius, ad annum Christi 1104. Tom. 12. n. 10. ubi ponderans quod Ecclesia sit mystica illa domus, quam ingressa fuit pœnitens Magdalena, totaque

taque odorifera exfragrantia unguentorum remansit, contingere sapius in domo illa mystica, ex inferiorum ministrorum culpa, qui ipsis assunt, seruiuntque Ecclesiasticis, suavem illum gratumque odorem deperdit. *Fitque ut domus illa, qua est repleta boni odoris unguento, ex diversorum S. Spiritus Charismatum donis, ob huiusmodi muscas morientes, qua perdunt odorem unguenti, malis oleat in ipsorum perditionem.*

Calliodorus, vir undequaque doctissimus, aedificato Vivariensi Monasterio, ut huiusmodi inconveniens tuis caveret, contentus minimè illuc introduxisse Abbates Sanctos, Gerontium, & Calcedonium, ipsiusque praescripsisse saluberrimas sanctiones, praeter omnibus autem illis inculcat, ut attentè adyigilent iis, mores, ac vitam bene observent eorum qui vel monasterio servant, vel quovis modo accessum ad illud habent. *Ipsos rusticos (dicit homo divertissimus de L. c. 2.) qui ad vestrum monasterium pertinent, bonis moribus erudiri: Et parum superius idem ipsum repetendo majori instantia dicit: Illis ordo conversationis purissimus imponatur, frequenter ad monasteria sancta conveniant, ut erubescant vestros se dici, & de vestra institutione cognosci. Confort*

huic proposito narrat S. Augustinus *de vera relig. cap. 33.* se vidisse Romæ ædes Ecclesiasticas, tam bene ordinatas, tam regulari exactaque observantia gubernatas, ut nequidem per diem aut noctem sustinerent manere infra sua tecta, personas moribus haud præditas, conformibus loco, quem inhabitabant. Vivebant, dicit ille sanctus, toti in charitate: nec quidquam nisi charitatem spirabant, tam in compositione personæ, quam in obtutu vultus: & si fortassis aliquis fuisset repertus, qui à laudabili hac declinasset consuetudine, illum apud se pernoctare haud sinebant: *Charitati victus, charitati vultus aptatus: Coitur in unam, conspiraturque charitatem. hanc violare, tanquam Deum, nefas ducitur: huic si quis resistit, expungitur, atque jicitur; hanc si quis offendit, uno die durare non sinitur.*

Absq; diligenti ista sedulaq; cura, habendi semper penes nos homines exemplares ac virtuosos, obtinere non poterimus respectum & reverentiam statui nostro debitam, nec emolumentum, ac fructum vocationi nostræ correspondentem, suntque in hoc felices Diœceses illæ, in quibus Prælati zelant electionem optimorum: Ita Paschalis Secundus informat Dominicum Episcopum

pum Compostellanum: Cardinales in Eccle-
 sia tua presbyteros, seu Diaconos tales consti-
 tue, qui dignè valeant commissa sibi Eccle-
 siastici regiminis onera sustinere: *tom.*
Mar. Et S. Bernardus, ubi intellexit Gu-
 donem, de Castello S. Rom. Ecclesia Car-
 dinalem, ac legatum Franciæ, ad suam fa-
 miliaritatem ac mensam admisisse Arnol-
 dum de Brixia, divulgato hoc rumore
 muneris sui esse duxit Cardinalem admons-
 re, ut à se repelleret hominem malignum.
 Alioquin, scribit, Ep. 106. familiarem habere,
 & frequenter admittere ad colloquendum,
 ne dicam ad convivandum, suspicio favoris,
 & inimici hominis fortis armatura. Securus
 annuntiabit, & facile persuadebit, qua-
 let, domesticus, & conubernalis Legatus
 Apostolica. Quis enim à latere Domini Pa-
 pe, & mali quidpiam suspicetur? Sed
 si in manifesto perversa loquitur, quis se
 cile opponere audeat vestro collateralis? Eius
 perniciosos effectus, procedentes à perfidis
 malis aut certè suspectis, aut non probatis
 rum morum, quæ familiares sunt, aut con-
 tubernales virorum Ecclesiasticorum, hæc
 que consideratio in planctum ac querelam
 suis ad Pontificem summum litteris, co-
 erumpere S. Ivonem Episcopum Carnoten-
 sem

sem. Ep. 29. ad Pasch. 2. *Fit in Ecclesia mirabilis contemptus mandatorum Dei, & ineffabilis morum corruptela, cum ibi invenit quorundam perverfitas incorrupta confugium, ubi innocentia sola deberet habere praesidium.*

Non erat taliter in Diocesi Burgenfi sub regimine S. Gulielmi Archiepiscopi, qui sese optime reflexit, quanti sui, suorumque interellet id in viva, perfecta que praxi observare, unde acta ipsius dicunt: *Eos duntaxat admittebat ad familiaritatem, quos sanctitatis opinio commendabat; à quibus, ut magis magisque, ad disceret esurire, & sitire iustitiam, crebris eorum locutionibus frui volebat: Illis plane à familiaritate exclusis, quos vel sciret notatos infamia, vel quibus ipsa familiaritas causa esset ejus contemnendae dignitatis & functionis.* Sur. Tom. no. 1an. Si hujusmodi comensalibus stipatae forent domus Ecclesiasticorum, ad vivum representarent aedes ac familiam Patriarchae Abrahami, qui, quam primum à Deo accepit mandatum Circumcisionis, contentus haud fuit durum adeo rigidumque praecipuum exequi in sua propria persona, aut sua prole, sed, dicit Sacer textus: *Gen. 27. Tulit Abraham Ismael filium suum, & omnes vernaculos suos, universosque, quos emerat cunctos mares, ex omnibus viris domus sua, & circumcidit*
U *carnem*

carnem praeputii eorum statim in ipsa die, sicut
 praeceperat ei Deus. Nolebat sanctus ille
 in domo sua pati alios ritus, aliove mo-
 res, quam quibus ipse uteretur, atque id
 quod in sua fecerat persona pro observantia
 ac veneratione caelestis ac divini monitor
 etiam in quolibet suorum executus est.

Formatur S. Joannes Chrysostomus in 1.
 Tim. cap. 3. Hom. 11. unam pulchram illationem
 deductam ex agricultura: Si quis videat
 ramos alicujus arboris fortes, ac floridos, statim
 inferet, etiam radicem esse talem; si autem
 contra advertat aridos, languidos, ac emar-
 dos, optimo fundamento dicit, vitium hoc
 riri ex radice: *Ex radice optima surculi pro-
 deunt firmiores, ac semper in meliora proficiunt.*
 Id sane rectissime sequitur in domibus, ac
 familiis Ecclesiasticorum, quorum quales viri
 ris esse servos, familiares, ac commensales, p-
 les & ipsos reputa: Acute olim dicebat quidam
 dam: *Qualis est hera, talis est pedissequa.* Et
 Apostolus contentus non fuit, praescribere
 Episcopis modum irreprehensibilem, ac
 culpatum vivendi: *Oportet ergo Episcopum
 irreprehensibilem esse, quasi hoc non sufficit
 statim subjungit: Filios habentem subditum
 cum omni castitate, ut insinuet. commentatur
 S. Chrysostomus, in 1. ad Tim. Hom. 10. ipse
 det*

debere habere domum repletam hominibus
 piis ac virtuosis, qui indices sint probitatis
 Patroni ædis: *Oportebat nempe, ut ex vicino,*
atque domestica virtutis sua præberet indicia:
Quis enim crederet illum alienos quosque sub-
jectos habiturum, qui filios non habuerit subdi-
tos? Et Dionysius exiguus scribens Juliano
 presbytero Carnali sanctæ Anastasiæ, *Tom. 1.*
Conc. Labbe P. 3. ego, dicit, tam felix non fui, ut
 ex vultu cognovissem S. Gelasium secundum
 summum Pontificem, ex vestris tamen mori-
 bus facile adverti, qualis domus ipsius foret
 status ac conditio: *Quanti sit apud Deum*
meriti Beatus Papa Gelasius; & nos, qui cum
presentia corporali non vidimus, per vos alti-
mos ejus facilius aestimamus; cujus eruditione
format, gradum presbyterii sancta conversatio-
ne decoratis; ut in vestrorum morum perspi-
cuo munere; ejus quodammodo videatur actio
præluere. Quicumque Ecclesiastico Ordini
 adscriptus est, diligenter advertat, retineat-
 que memoriâ versus illos, quos in quendam,
 nomine Publius, lusit Martialis Poeta: *L. 10.*
Epigr. 98.

*Perdet te pudor hic habere, Publi,
 Mores non potes hos, & hos ministros.*

Caput Decimum Sextum.

*Demonstratur, quam deploranda ac ex-
tialis sit apud Ecclesiasticos plurali-
tas Beneficiorum.*

DUm paucis lineis adornassem *verum Ec-
clesiasticum*, non unus ex amicis grati-
me rogavit, an non foret è decore operis
lius, aliquid dicere de affectu illo, ac inordinato
affectu quo plures feruntur Ecclesiastici
pluralitatem beneficiorum: verum cum haec
sufficienter queat cognosci ex vi vocatio-
suæ, ac spiritu, quo debent duci, qui non de-
bet esse alius, nisi ipse Deus, atque tota illa
pella, id ipsum conatus sim inculcare ac
monstrare, pro amicorum satisfactione, id
monstratum ac decisum habebo, dum con-
ctos Ecclesiasticos, ex corde cum Prophetis
Ps. 72. v. 25. dicentes audiam: *Quid mihi
caelo, & à te volui super terram? Deus cor
mei, & pars mea Deus in aeternum.* Nonne
Domine, nunquid, dum me adscribi curam
militiæ Clericali, nonne finis mens fuit, ma-
torum spes reddituum, aut pluriù beneficiorum?
Nonne unicus meus scopus, directio
mea fuit intentio, quærere, invenire, posside-
re? Hinc generosissimè recuso, respondo, an-
ma

minor, quidquid me abducere, aut abstrahere potest à tam nobili ac eccellente objecto intento; te solum desiderans, nolo unquam cor meum dividi Præbendarum pluralitate, quæ quantum præjudicat, imo incompatibilis est, cum cultu Ecclesiæ, per divinorum officiorum celebratione, tantum obest saluti animæ.

Dolebat in sacris Canticis sponsa, cap. I. se se, non obstante valida adversariorum machinatione, ac impugnatione, ad actam fuisse ad plurium vinearum acceptandam curam, aut successu parum fausto, dum enim deberet providere aliis vineis, neglexit propriam: *Possuerunt me custodem in vineis, vineam meam non custodivi.* Per vineam illam vel campum intelligit Gulielmus Episcopus Parisiensis, *Lib. de collat. & plural. Benef. Ecclesiam, & beneficiū, per quod quilibet Presbyter illi est adscriptus & obligatus, & cū gravitate sermonis, ac pietate sententiæ dicit: Conductus pretio stipendiū aterni, & etiā temporalis ad operandum in una Ecclesia, quæ est unica, & ager, & edificatio spiritalis est, ut ait Apostolus: cōductus, in quā, est, id est institutus, sustinere non debet ad operandū in alia Ecclesia se cōduci, donec fit absolutus à prima cōductione.* Optimamq; hujus assignat rationem Doctor Angelicus D. Thomas, *Quodlib. 9. q. 15.*, quinque gravissimas assignans incon-

venientias, quæ ex beneficiorum pluralitate
 oriuntur Primo, quia non est possibile, quod
 unus in pluribus Ecclesiis ea præstet servitium
 pro quibus tamen servitiis est Præbendatus
 in illum enim finem sunt beneficia ista funda-
 ta, & instituta, redditusque eorum illis dispen-
 santur ideo, ut ibidem serviant Deo. Secundi
 inconveniens est imminutio cultus divini, dum
 loco plurium, unus solum surrogatur. Ter-
 tiò, sæpius in hoc defraudatur voluntas & in-
 tentio testatoris, qui ideo bona sua legavit
 Ecclesiæ, ut in eadem foret competens, ac de-
 terminatus numerus ministrorum Dei. Et
 quo sequitur aliud quartum, inæqualitas
 distributionis, dum unus devorat solus ea
 quæ sufficientia erant pro honesta sustenta-
 tione plurium, & in quo unus abundat, al-
 ter eget. Quinto tandem plura alia oriuntur
 prodeuntque incommoda, quæ omnibus
 patent, atque ex iisdem sufficientissimis
 notescunt notata superius ex sacris Cantibus
 damna, quæ, nescio, an commentando, an pla-
 rando acute notavit quidam nesti: i temporis
 sapientissimus interpret, ac famosissimus Apo-
 stolicus, orator: *Oli va. in cap. i. com. in Cant. Cant.*
Utinam Prælati, quamvis rarissime, Ecclesiis non
canant his contraria. Posuerunt me custodem in
vineis, vineam meam non custodi vi, hoc est, Ecclesi-
is prefecerunt, ego paternam domum curavi
 & c.

Extuli. Quasi vellet dicere: Quod multi-
 plicatae sint Ecclesiae, & in iis redundant, suf-
 ficientesque sint fundationes, ex hisce nulla in
 Deum redundat gloria, nullus honor, res-
 ctus nullus, nulla utilitas proximo, nulla ani-
 mae, sed distorquentur illa omnia ad finem a-
 liquem omnino improprium, planèque dispa-
 ratum, imo, quod pejus est, omnino contrari-
 um, ad impinguandas nimirum proprias do-
 mos ac familias. Quod si in legibus militari-
 bus ac civilibus praescriptum sit: *C. l. 2. tit. qui
 militare possunt: l. his quidem, & l. hac constitutio.*
*U. nemo duplici militia, vel dignitate, & mili-
 tia simul utatur, prohibeumq; sit, ne quis eodẽ
 tempore Advocatus, & Assessor sit, neve duorum
 Magistratũ Assessor sit,* quid dicemus de mi-
 litia Ecclesiastica, in qua multo strictior est
 observantia, adversarius formidolosior, ipse
 character nobilior, nullatenus illis aliis confe-
 rendus aut assimilãdus? S. Gregorius Nazian-
 zenus dum considerat tria illa, quae secundum
 Goffredum, reddere possunt justam benefi-
 ciorum pluralitatem, scilicet Ecclesiae utilita-
 tem, necessitatem, aut singularia personae ali-
 cujus excellentis merita, dum hæc dico confi-
 deravit, adeo se anxium, adeo corde constrictum
 reperit, adeo spiritus sui sensit turbatam quie-
 tem, ut in hæc eruperit verba: *de vita sua car,*

Qua mihi tyrannis tam gravis menti fuit.
 Quid sentiemus de illis, de quibus scripsit
 Bernardus: *serm. 33. in Cant. Honorati incedunt*
de bonis Domini, qui Domino honorem non de-
ferunt? Certè contra illos generosè loquitur
 Ulicus de Argentina, ac tremendam hanc
 profert sententiam: *L. cen. plur. Si absque ra-*
tionabili causa alicui concedantur plura bene-
cia, non vera dispensatio, sed crudelis dissipatio
secundum Bernardum est: Datque hujus gra-
uem ac fundatam rationem Panormitanus
in C. Dudum. Quia hoc casu, non solum altera-
tur juris positivi dispositio, sed etiam Christi pa-
trimonium injustè dispergitur. Ex hisce, in Ec-
 clesiam intrusa sunt tam abominanda mon-
 stra, eo damnosiora, quo occultiora, quæque
 deplorat, ac detestatur Gulielmus Parisiensis
Lib. de vit. & peccat. 1.9. Quid est, nisi monstrum
spirituale in corpore universalis Ecclesia? Ali-
sueti autem hujusmodi monstris, vel potius bene-
rificam eorum monstrositatem non videntes, a-
jax jam expavescere nescimus.

Timebat autem hoc S. Gregorius Magnus,
 sicut in vita ejus refert Joannes Diaconus, et
 que continuo habebat in ore: *Singula Ec-*
clesiastici juris officia, singulis quibusque perso-
nis singillatim committi debere. Quæ sententia
 inserta juri Canonico, *L. 2. dist. 86. Can. singula*

non solum ex veneratione habet vim persuadendi, verum etiam præcepti locum obtinet per verbum illud *jubemus*, quod additum est; illudque dicit Cardinalis Bellarminus *Adm. ad Nep. Ser. Con. Canones horrent multipliciter beneficiorum*. Horrorem hunc demonstrarunt jam à multis sæculis, etenim in Concilio Lateranensi tertio, celebrato sub Alexandro III. expressa constitutio est, *cap. Refer. & cap. Præterea, extra, de Præben.* quod si Clericus aliquis plura habeat beneficia, unicum sibi tantum retineat, quod sibi videbitur commodius. Pergo ulterius ad aliud Lateranense quartum Concilium, quod per Antonomasiã à factis Canonibus Generale appellatur, ad distinctionem præcedentis sub Alexandro celebrati, *Fagn 1. p. 1. decret. de sum. Trin.* quod simpliciter Lateranense vocatur absque addito, in illo ergo quarto habito sub Innocentio III. ipso jure privatur primo beneficio, quisquis ausu fuerit adire, ac tenere possessionem secundi; Et Joannes 22. in sua extravagante, quæ incipit: *Ex crabilis*, disponit, ac ordinat, quod quam primum alicui Præbendato confertur aliquod beneficium, statim primum resignet in manus Ordinarii, alioquin collatio secundi sit nulla, cujus pacificam

ficam obtinuisset possessionem. Hoc ipsum
 jam anticipatè practicaverat suo exemplo
 Clemens IV. Pontifex Sanctissimus, qui cui-
 dam suo Nepoti, tres habenti Canonicatus,
 insinuari, ac mandari curavit, ut duos dimi-
 teret, eligeretq; unum, sibi magis placentem.
 nec Consiliariorum persuasiones ullo modo
 inducere potuerunt Pontificem, ut à laudabi-
 li hoc desisteret proposito, constantissimè ob-
 serens: *Spo. An. 1205. Si Deo, non carni ac san-*
guini acquieturum: Deum ita velle, ut suas
pias causas erogarentur; nec esse dignum Petri
successorem, qui plus cognationi, quam pietati, et
Christo tribueret. Similiter cuidam Fratri suo
 Rectori Ecclesiæ certæ Parochialis, homini
 insigni, ac vitæ valde exemplaris, noluit ce-
 dere unam alteram Parochiam meliorem,
 nisi prius per resignationem cessisset prior.
 Nec Comitis Campaniæ Theobaldi preces,
 tantæ fuerunt authoritatis, & quidem per
 Bernardum ad summum Pontificem ob negotio
 transeuntem porrectæ, pro Nepote suo Gu-
 lielmo ratione alterius Præbendæ, move-
 bus ad hoc, & ætate adhuc satis viridi supple-
 eantis, & intercedentis sancti Abbatis suffra-
 gio, ut aliquid amplius efficerent, quam. *Ne-*
cuiquam vel adulto, plures in pluribus Ecclesiis
habere licet, nisi dispensatorie quidem, ob ma-
gnam vel Ecclesiæ necessitatem, vel personarum

militatem: Cumq; Pontifex Dei loco dispen-
 set, advertamus non nihil, quid Bernardo Gui-
 doni ordinis Prædicatorum, ac Papæ Pœnitenti-
 ario contigerit cum Gregorio IX. qui inter-
 rogatus, *An posset de plenitudine potestatis, de
 plurium beneficiorum detentoribus dispensare?*
Dim. Cart. con. plu. n. 7. Mansitque in ejusdem
 resolutionis conformitate: *Non possum, nisi
 tantum super vexatione detinentium dispensa-
 re,* quod idem est, ac si dixisset, libero vos à
 molestia temporali, sed non à punitione Dei.
 Optima occasione Carolus Magnus satisfacit
 huic nostro proposito, ac difficultati, di-
 cens, quod sicut foret Polygamia enormissi-
 ma, si quis plures haberet uxores, ita quoque
 si quis plures Ecclesias: *Quia sicut secularis
 non amplius quam unam debet habere uxorem,
 ita unusquisq; Presbyter, non amplius quam
 unam debet habere Ecclesiam,* Baluz. cap. Reg.
Franc. to. 1. lib. 6. 75. ad quæ verba alludens S. Ivo
 Episcopus Carnotensis, Gulielmo Archiepi-
 scopo Rothomagensi, & Gisberto Episcopo de
 Euz Ep. 103. dicit: *Cum ipsa infantia mun-
 di in Lamech carnalis Bigamia sit culpata, quo-
 modo poterit in sponsa Christi, qua est Ecclesia,
 laudari, qua & Sacramento, & in veritate Sa-
 cramenti, uni debet viro desponsari:* Darrif. sect.
9. c. 2. ex Glossa prag. sanct. in tit. de collat. Quod
 præclare intellexit, insignis quidam Episcopus,

cui cumoblata esset una Abbatia satis pin-
 guis, constantissimè recusavit duorum bene-
 ficiorum pluralitatem, dicens: *Absit, ut ha-*
beam cum sponsa concubinam: Quapropter
 non absque ratione à sacris Canonibus plura-
 litas illa vocatur *C. Cler. 21. Q. 1. Negotiationis*
& turpis lucri proprium, & ab Ecclesiasticis
consuetudine alienum; andivimus enim ex
 voce Domini, quod nemo possit duobus Domini-
 bus servire. Observavit id accuratè, fortiterque
 sese opposuit pesti illi tunc gravissimè, ac per-
 niciosissimè grassanti, sacra Tridentina Syn-
 nodus *Sess. 24. cap. 17.* (deque eodem malo,
 vir secundum cor Dei, Jacobus Merlohor-
 us piissimus pariter ac diligentissimus Pate-
 chus Coloniensis scripsit: *in annot. ad Ep. Bernard.*
Pestis illa sic invaluit, ut jam penitus
stra antidoton, & medicina pareretur) dum le-
 rissimè prohibuit retinere duas Ecclesias, cum
valde felix sit ille dicendus, inquit, *cui unus*
Ecclesiam bene, ac fructuosè, & cum animarum
sibi commissarum salute, regere contigerit. E-
 terius consideras incommoda, ex pernicioso
 beneficiorum pluralitate resultantia, existimasti
 illam potissimam fuisse causam pervertendi
 Ordinis Ecclesiastici, cum Ecclesiasticus ordo
 pervertatur, quando unus plurimum officia occu-
 pat Clericorum. Hoc eodem spiritu, qui in
 fallibi

fallibiliter assistit Conciliis legitimè, ac cum
 auctoritate summi Pontificis congregatis,
 sancivit, absque ulla aut personæ, aut con-
 ditionis, in quacunq[ue] eminente dignitate
 constitutæ exceptione, *ut in posterum unum
 tantum beneficium singulis conferatur; quod
 quidem si ad vitam ejus, cui confertur, hone-
 ste sustentandam non sufficiat, liceat nihilomi-
 nus aliud simplex, dummodo utrumque perso-
 nalem residentiam non requirat, eidem confer-
 re. Hacque non modo ad cathedrales Eccle-
 sias, sed etiam ad omnia alia beneficia, tam se-
 cularia, quam regularia, quæcumque etiam
 commendata pertinent, cujuscunq[ue] tituli, ac
 qualitatis existant.*

Quid crederet tam solidam, quam sanctam
 definitionem, ac statutum, a deo facile, id-
 que frivolas ob rationes violari ac eludi; id-
 que eo amplius, quod semper prudentio-
 rum, magisque celebrium in Ecclesia Dei
 sententia fuerit, illius obligationem, ac
 observantiam esse sub mortali culpa: quod
 sane demonstratur ex eo, quod jam ante
 multa tempora, dum Gulielmus Durandus
 Episcopus Mimatensis, de Mandato Cle-
 mentis Quinti librum scripsisset, de mo-
 do aut ordine celebrandi concilium, eum-
 que ad concilium Viennense contulit, atque

in illo dicit Rubric. 21. Theologorum communiter hoc habet opinio, quod si unum habent beneficium, de quo potest non lautè, nec ad elationem & pompam, sed communiter, & mediocriter sustentari, & recipiat vel retineat aliud, mortaliter peccat. Imo etiam multo ante, prout refert Sponlanus ad an. 123, in disputatione habita Parisiis in conventu Patrum Prædicatorum, unanimi Episcoporum ac Doctorum, inter quos etiam fuisse putat Bellarminus, Sanctos Thomam, & Bonaventuram, sententia conclusum est: in q. ad Nep. 6. cont. *Neminem cum salute anime duo beneficia, dummodo alterum valeret in annis singulos quindecim libras Parisienses (quod eo tempore, prout notat Analista, sufficiebat, pro honesta annua Ecclesiastici sustentatione) tenere posse.* Et quia Philippus Cancellarius fuerat in contraria opinione, dum ad extrema deductus est, & quasi iudicando alteram doctrinam dixisset, se nolle uno solo retento, ullatenus alia dimittere, paulo post ante Dei tribunal deductus, indeque ad infernum damnatus, ex iussu Dei dispositione apparuit Gulielmo Episcopo Parisiensi tunc orationi vacanti, eique declaravit atrocissimas, quas patiebat, pœnas, quodque ad æternos ignes fuisset damnatus.

damnatus Thom. Cant. l. 1. ap. cap. 19. ob tres causas, inter quas hæc una erat, quia, contra sententiam plurimorum de pluralitate beneficiorum, quasi licitè retinendorum, sententiam propriam defensavi, & in hoc me periculo mortalis culpæ commisi. Et adhuc clarius, quidam aliter magnus ac nominatus vir, post mortem apparens cuidam Religioso dixit: hæc sola prabendarum causa est, pro qua infelix ego, aternaliter sum damnatus. Quidam alter universitatis Lovaniensis Magister nomine Joannes, fuit quidem per divinam misericordiam præservatus à flammis aternis, non tamen à crudelissimis purgatorii temporalibus. Erat ille, dicit Theodoricus author vitæ Dionysii Carthusiani apud Bollandum, homo suo tempore totus venerabilis, optimæ, integerrimæque vitæ, sobrius, honestus, pudicus, amans Religionis, justitiæ tenacissimus, uno verbo talis, quales paucos reperies, qui commune bonum privatæ suæ, propriæque præfererat utilitati: Hujus, subjungit Author, Act. 35. 12. Martii. 4. hic laudes recenseo propterea, ne discatur, quibus meritis evaserit pericula æternæ damnationis. Si quidem nisi tam præclara in eo inventa fuissent virtutes, nisi tanta etiam contritione pœnitens seculo emigrasset,

ob

ob Ecclesiastica beneficia, quae multa posside-
rat, supplicium aeternum, quod multi boni
non formidant, non evasisset Prosequitur ulter-
 rius, narratque, quomodo redditus suos, quos
 è sacris percipiebat beneficiis, non impen-
 derit in inutilia, ac superflua aedificia, non
 in lusu inordinatis, aut alendis canibus
 ac equis, non in crapulis, aut commessatio-
 nibus, sed in dotando ac aedificando mo-
 nasterio Canonorum Regularium Rure-
 mundæ, in erigendis Collegiis Daven-
 triæ, ac Coloniae, in benefaciendo Reli-
 giosis Carthusianis, apud quos Ruremun-
 dæ cum onere perpetui anniversarii voluit
 sepeliri. Dum ergo finito primo anno,
 celebraretur anniversarium pro defuncto,
 & in officio defunctorum pervenissent us-
 que ad canticum Zachariae, Dionysius vige-
 lantibus oculis contuitus est super defuncti
 sepulchro, quod erat in Choro, in modum
 feretri flammam igneam se conglobasse, quae
 fumi obscuritate, & sulphuris foetore erat
 horribiles. Exterritus Venerabilis Vir in
 isto, adstantem sibi Fratrem pulsans, spiri-
 tualis visionis esse mysterium intellexit,
 vehementerque doluit, recolens defuncti
 sobrietatem, integritatem, ac virtutes,
 idque amplius eum affligebat, quod nesciret

an flammæ illæ æternas inferni, an temporales portenderent Purgatorii? Labitur interim annus, nec interea quidquam advertit Dionysius circa negotium istud, recurrente autem denuo die anniversario, apparuit ipsi iterum supra tumulum talis flamma, quæ tamen non erat adeo impura, aut plena fumo, neque tam atrox quam altera, sed clarior, benignior, ac mitior. Post hanc secundam visionem iterum expectavit per annum ac redeunte tempore anniversario, ipso eodem die Dionysius raptus est in mentis extasim, nec jam, ut antea corporeis oculis, aut imaginaria, sed intellectuali visione didicit futuram defuncti salutem; quapropter haud tardandum ratus, ut salus ipsius acceleraretur, plurima pro anima ipsius impetravit devota suffragia sacrificiorum ac eleemosynarum, ipseque Dionysius hac excitatus visione, ac tam mirabili eventu, scripsit excellentem tractatum illum, *de periculositate pluralitatis beneficiorum*, qui omnium Ecclesiasticorum deberet teri manibus, ut considerantes periculum, in quo versantur, generosa resolutione errorem suum emendent, providèque prævertant terribilem

bilem à S. Bernardo fulminatam, & ab An-
 gelico Doctore *Quod. ib. 9 ar. 5.* repetit in sen-
 tentiam: *Qui non unus, sed plures estis in be-
 neficiis. non unus, sed plures, eritis in suppli-
 ciis.* Nunquam cessat, nunquam feriat
 divina Providentia, quin omni possibili
 ac modo, exorbitantes aut errantes in viam
 salutis reducat, advertens autem à pluribus
 aut non considerari, aut non curari suble-
 quentis vitæ pœnas, hinc sapius in præ-
 senti hac vita sensibiliber quosdam pun-
 nit, ut ad oculum demonstraret, quantum
 sibi displiceret in personis sibi fa-
 cratis hujusmodi beneficiorum plurali-
 tas. Transeo domum Heli, per duorum
 suorum filiorum interemptionem, aliasque
 gravissimas pœnas, in figuram & exemplum
 positam iis, qui illos in eodem sequuntur ec-
 core, quem sacer textus, detegens eorum
 exorbitantias, expressit dicens: *1. Reg. 1. c. 1.*
retrahebant homines à Sacrificio, circa quod
 statim observavit Cardinalis Cajetanus in *1. c. 1.*
V. Benef. id factum esse ob pluralitatem be-
 neficiorum, per quam, *unus occupat locum*
multorum, alii autem esuriunt. Alter quoque
 Cardinalis Toletus, *de instrum. sac. l. 1. c. 1.*
 recognovit, præ aliis, mala redundancia
 illa plurium beneficiorum infausta scaturig-

ne, hæc enim fundata ratione nobis reliquit pro instructione: *Privatur Deus cultu suo, magis enim, & melius per plures ministros, quam per paucos colitur. Secundo privatur Ecclesia suo jure: dum enim unus usurpat, Ecclesia caret suis ministris, & sic destruitur.* Transeo iterum miseriam ac pœnam istam, penuriam, sterilitatis, aliorumque infastorum eventuum, prædictam à Malachia cap. 2. à Deo infligendam Ecclesiasticis: *Et nunc ad vos mandatum hoc, o sacerdotes, si nolueritis audire, & si nolueritis ponere super cor, ut detis gloriam nomini meo, ait Dominus Exercituum, mittam in vos egestatem, & maledicam benedictionibus vestris, & maledicam illis, quoniam non posuistis super cor. Cui omnino subscribit Gulielmus Parisiensis, dum quoque ex spiritus sancti præcitato dictamine, de pluralitate beneficiorum, dicit, apud Dionys. Cart. conc. plur. ar. 8. non solum suis membris, sed etiam ministris privari Ecclesiam: *defraudant Deum præconiis gloriae suæ, ac membrorum officiiis &c.* Pergit ulterius idem auctor examinare incommoda, quæ patiuntur ii, qui oblessi sunt à Dæmonibus; hi enim alterando corporis humores, inquilinos suos variis, miserimis que subjectos reddunt affectibus ac alterationibus, ex quibus apparet*

paret effectus vindicatricis divinae Iustitiae, refertque pro fundamento huius rei, id quod contigit cum quodam oblectatore Lucæ octavo capite; interrogans enim Christus Dæmonem: *Quod tibi nomen est?* Respondit per os Energumeni: *Legio, quia intraverant Dæmonia multa in eum:* O, subiungit Gulielmus, quam multis possemus imponere tale nomen! *Respice Ecclesiam Dei, quantum ad Clerum, & vide, quibus competit nomen illud Dæmonis, qui in Evangelio ait, legio mihi nomen est, quia multi sumus: nam & isti sic vocati sunt Mar. 5. unusquisque enim illorum, unus est in persona, multi in beneficiis.* Et sicuti nomen Dæmonis illis competit, ita quoque, sic disponente divina vindicatrice iustitia, effectus illius sentiant, tum mæque tragicos, ac miserabiles exitus sortiantur. Unde enim tam improvise, & horribiles plerumque mortes, nisi à potentate omnipotentis dextera, in huiusmodi plurium beneficiorum usurpatores commata, ac districta? Confirmo quæ dico, de, ac autoritate Religiosissimi Campanensis, qui narrat se vixisse duodecim annis in certa civitate, in cuius Cathedrali Ecclesia erant sexaginta duo Canonici, quæ

non contenti pinguibus suis præbendis, pluribus aliis fruebantur beneficiis, & omnes fermè, malo fine perierunt: *Vide ergo (concludit ille author lib. i. Apum. cap. 19.) qualem vindictam DEI in ipsos turpissimos detentores (mibi testis & iudex est sanctissima Trinitas) quod paucos eorum vidi communi morte defungi, sed subito omnes, & reprobè mori.*

Tantis itaque perpensis tam temporalibus quam spiritualibus ac æternis malis, quæ ex beneficiorum pluralitate scaturiunt, quis in posterum avide, anxieve studabit, volere ea accumulare? Quis prudens, quis sensatus sataget adipisci id, quod bona temporalia depascit, & insuper æterna evertit? Integro libro hoc ipsum argumentum cum magna satisfactione discussum legi apud alium Gulielmum de Place, lib. de Cler. sanctim. & Ecclesiast. Benef. singul. qui est solidis rationibus, & autoritatibus summis ac ineluctabilibus laborat eliminare, stirpitusque evellere ex Ecclesia DEI malum illud tam exitiale, tam execrandum, adeat illum, legatque cuicumque placet ac vacat. Verum, à funestis illis tristibusque exemplis, quæ proposuimus, transeundo, proponamus

nobis gloriosam mortem Beati illius Ecclesi-
 stici Godefridi Dunei, qui non absque sin-
 gulari divina dispositione hisce nostris tem-
 poribus pro speciali exemplo Beatorum fr-
 atris est adscriptus, ac inter felices Gôrcorn-
 enses Martyres vexillum erexit: de hoc, in-
 ter reliquas alias ejus eminentes virtutes, que
 ipsum indubiè ad pretiosam Martyrii pal-
 mam disposuerant, refertur præcipuam quo-
 dammodo fuisse, quod *unico, eoque tenui be-
 neficio Ecclesiastico contentus, cui præsentis de-
 serviebat, nihil ultrà quæsivit.* *Estus in Hist.*
Martyrum Gercornensium. Utinam pretiosus
 ille sanguis, suorumque aliorum confocio-
 rum Patrochorum Martyrum apud Deum ef-
 ficaciter intercedat, ut corda Ecclesiastico-
 rum vera illustrentur luce, ne in illos cadat
 justissima illa cujusdam pii ac zelosi scriptor-
 querela: *Quem mihi dabis, qui sua sit sorte, et
 vocatione contentus, cui non protinus habita
 vilescant, qui non insana cupiditate ampliorum
 beneficiorum jugiter ardeat?*

Nicolaus
de Clamengis. l. de Stud. Theol.
Tom. 3. Spicil. Dacherii.

